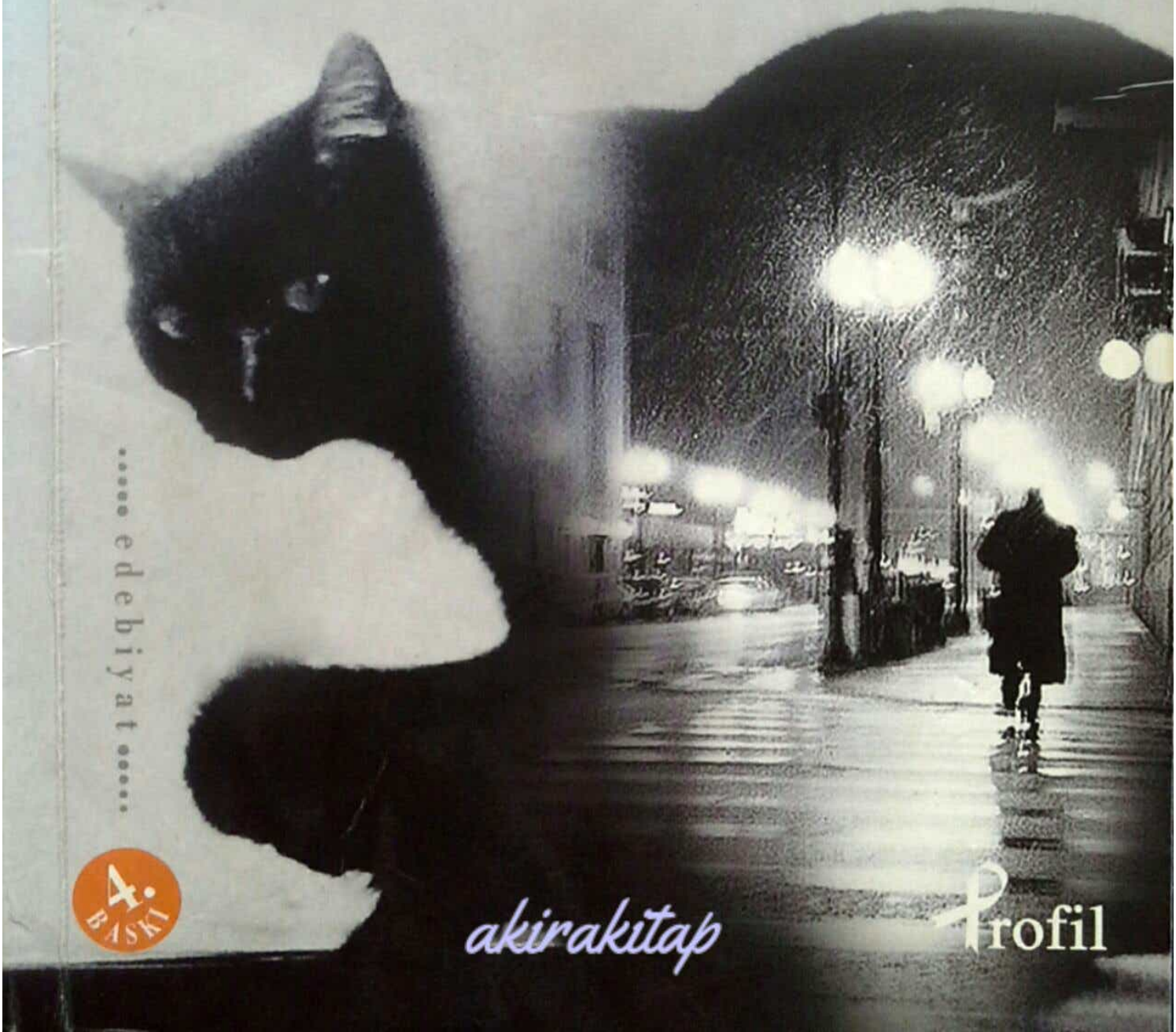
tarık tufan

kraliçenin pireleri

..... edebiyat .....

4. BASKI

akirakitap

profil

KRALİÇENİN PİRELERİ

PROFİL
tarama & düzenleme
akira

© Tarık Tufan
© PROFİL YAYINCILIK

Yazar / Tarık Tufan
Kitabın Adı / Kraliçenin Pireleri

Genel Koordinatör / Münir Üstün
Genel Yayın Yönetmeni / Cem Küçük
Yayına Hazırlayan / Erbay Kızıltepe
Kapak Tasarım / Yunus Karaaslan
İç Tasarım / Adem Şenel
Baskı-Cilt / Kitap Matbaası
Davutpaşa Cad. No:123 Kat: 1
Topkapı-İstanbul Tel: 0 212 482 99 10

1. BASKI EYLÜL 2002
4. BASKI MART 2010

978-975-996-085-8

Kültür Bakanlığı Yayıncılık Sertifika No:
1206-34-004350

PROFİL: 43
EDEBİYAT: 07

PROFİL YAYINCILIK
Çatalçeşme Sk. Meriçli Apt. No: 52 K.3
Cağaloğlu - İSTANBUL
www.profilkitap.com / bilgi@profilkitap.com
Tel. 0212. 514 45 11 Faks. 0212. 514 45 12

Profil Yayıncılık Mavlağaç Kültür Sanat Yayıncılık Tic. Ltd. Şti. markasıdır.

© Bu kitabın Türkçe yayın hakları Tarık Tufan ve Profil Yayıncılık'a aittir. Yazarın ve yayıncının izni olmadan herhangi bir formda yayınlanamaz, kopyalanamaz ve çoğaltılamaz. Ancak kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

KRALİÇENİN PİRELERİ

TARIK TUFAN

PROFİL

Tarık Tufan

1973 yılında İstanbul'da doğdu.
Kabataş Erkek Lisesi'ni tamamladıktan sonra, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe bölümünü bitirdi.
Yüksek Lisans eğitimini Marmara Üniversitesi Ortadoğu Ülkeleri Enstitüsü Sosyoloji bölümünde gerçekleştirdi.
Radyo – TV programcılığıyla birlikte, gazetelerde köşe yazarlığı yapıyor.

Yayınlanmış Kitapları;
Kekeme Çocuklar Korosu – 2000
Kraliçenin Pireleri – 2002
Ve Sen Kuş Olur Gidersin - 2004

İÇİNDEKİLER

Tüketilmiş yaşamlar ya da yeniden	7
Kraliçenin Pireleri	11
Üç numaralı saçlar	15
Munzur benim kirvem olur	19
Dışarıdalar ve senin de çıkmanı bekliyorlar	25
Anlatıcılar cenk meydanlarına gittiler	29
Eylül ölümleri	35
"Devrim; yeryüzüne yalın bir bakıştır..."	37
Nisan yüzlü sevgilim	41
Bir omzu çaydanlığa yaslamak gibi	45
Ellerimde Takvim Yaprağı Kesikleri	49
Ne yaparsak yapalım kent üzerimize yağacaktı	53
Aşksız kadınlar coğrafyası	57
Asalet benim adımla başlar!	61
Madam Butterfly ölüyor	65
Haziranda ölmek zor	69
Bazı sabahlar İstanbul	73
Şimdi de ki; olsun, bu da geçer!	77
Düşen bir uçağın karakutusundaki sesler	81
Kutsalını yitirmiş sokaklar	83
Uzakların Çocuklarına	87
Tutunun artık, Allah aşkına!	91
Jazz başlıyor	95
Ben hayatı seçmemeyi seçiyorum!	97
Kentin bakımsız sokaklarını kadınlar emziriyor	101
Gece kulübü şarkıcıları	105

Bir lisenin önünde bekleyen kızlara bakarken 109
Film bitiyor, tükeniyorsunuz 111
Allah evlerimizden bize bakardı 115
Blöfü görmeli ve oyunu artırmalısın 119
"Yalnız hüznü vardır, kalbi olanın" 123
Yaşamak belki de eve dönmektir 127
Güneşin bir dekor olduğu sokaklara gidiyorlar 131
Bir yalana sığınmak 135
Tanrım, Burti ölmesin! 139
Balat bir kadının yüzüdür 143
Beyazlar böyle istedi 147
Onlar çarmıh için çivi toplayanlar 151
Yüzün ne kadar solmuş böyle! 155
Islak şehir şarkıları 159
Mc Donalds'ın Buzdolabı 163
Tuvalete düşmüş bir ceninin hikayesi 165
Kısa bir akşamüstü yolculuğu 169
Kendilerine benzeyen bir tanrıya ihtiyaçları var 177
Elektrik direkleri, fotokopi kağıtları ve karanlık fotoğraflar... 181
Duvardan kan damlıyor! 185

Tüketilmiş yaşamlar ya da yeniden....

Bir sabah kalktığınızda yatağınızdan, hayatın yaldızlarının dökülmeye başladığını fark edersiniz. Yaşlı ve umutsuz bir yüz gibi bakakalır gözlerinize. Lavabodan dökülen boyalar üstü uzun zamandır örtülmüş bir gerçeğin hazin yüzünü ortaya çıkarır. Eskiden kalma bir tedirginliğin gizlenemez titreyişleriyle dolar avuçlarınızın içi. Yine bildik kaçışların yol öyküleri aynadan süzülen damlalara karışır.

Radyodan okunan haber bültenlerinde Ortadoğu'nun herhangi bir coğrafyasından dökülen kanlar odanıza sızar ve kan rengi rüyaların ortasında ayağa fırlarsınız bir gece yarısı.

Bir sabah uyandığınızda Gregor Samsa'dan daha talihli olmayabilirsiniz.

Hayatın bir ayrıntısında göze batmayan bir nesneye dönersiniz örneğin, gitgide artan yabancılaşmanızda. Bir banka cüzdanındaki ya da bir kredi kartındaki sayılardan herhangi biri olmak gibi. Mevduat hesaplarında bırakılmış bereketsiz bir hayatın orta-

sındaki sayılardan biri. Bir reklam spotundaki harflerden biri olarak dünyaya gözlerinizi açabilirsiniz. Bilbordlara asılmış bir ilan gibi bakakalırsınız hayata. Bir sabah, bir ayakkabı çekeceği yada bir bilgisayar klavyesi olarak uyanmak ta mümkün. Öz benliğine yabancılaşmış herhangi bir nesne. Eşyaların ürperten sessizliğine düşüp, kutsalı yitirilmiş sessizliklerde boğulabilirsiniz.

Kentin sürgit devam eden işleyişinde payınıza düşen ihanet dolu bir lokmayı çiğnerken dişlerinizden sızan kan bembeyaz gömleğinizi bir anda kan rengine dönüştürebilir. Bürokrasi kağıtlarından dilendiğiniz merhamet yıkamakla çıkaramadığınız garip bir iz gibi yüzünüze asılı kalır. Kimsenin duyamayacağı bağırışlarda kaybolur son sözcükleriniz. Yeni bir cümle kuramayacak kadar kelimesiz kalırsınız kendi cehenneminizde. Anlamlı bir cümleye yetmez köpeksi hırıltılarınız ve kimsenin anlamadığı bir dilin çaresizliğiyle dolaşırsınız mabetlerin etrafında. Geçmiş hayat izleri insafsız bir rüzgarın eteklerinde kalmıştır oysa. Bir bulutun bereketli göğüslerinden gelen yağmur artık uzaklara düşmektedir ve kurak günlerin açlığına takılır yüreğiniz.

Bir sabah uyandığınızda Tanrısını yitirmiş bir kentte yayılan şeytan uğultuları, kulaklarınızı patlatırcasına dolar şirket odalarınıza. Son ayet, hesap tablolarının ve istatistiklerin arasında kaybolmuştur. Söylenecek son duaların unutkanlığı yakar vücudunuzu. Terleten bir titreyişi engelleyemez fiyakalı takım elbiseleriniz. Emeğini çaldığınız bir genç kızın sefer tası ateşiniz olur. Yüreksiz döngülerde ararsınız kurtuluş cümlelerini ve araftan da kovulmuş bir günahkarın endişeli gözlerini taşırsınız.

Bir sabah uyandığınızda kentte sığınacak hiçbir taş yapı kalmaz olur ortalıkta.

Sizi gizleyecek hiçbir bina...

Günahlarınızı örtecek hiçbir ev...

Yaşamak adına hiçbir güneş doğmaz olur.

Kendi ölümüne dahi geç kalmış zavallı bir ruhun acısı düşer payına.

Şimdi herşey yeniden başlayacak baylar!

Yarın sabah olduğunda hayat adına dirençli bir sözcük söyleyeceğiz.

Yeniden!

Yeniden!

Yeniden!

Ve Allah yeniden başlayanların yardımcısıdır.

Kraliçenin Pireleri

-ya da yatakta felsefe-

René Descartes karışık saçlı, beyaz ve seyrek sakallı, iyice kızarmış ve yorgun gözleriyle uzaklara doğru boş boş bakan bir adam. Yüzündeki her bir çizgide şiddetli yaşam sorgulamalarının hikayesi gizli. Mutlak doğrulara ulaşmak adına nesnelerle, sözcüklerle giriştiği kıyasıya kavgadan yorgun düşen zayıf bir vücut. Her şeye rağmen karşısındakilere güven telkin eden, sıcak bir inandırıcılık hissettiren bir bilgi savaşçısı. Beynini kemiren, geceler boyu uykusuz bırakan, çelimsiz vücudunu halsiz bırakan şüphelere karşı olağanüstü bir çabayla kafa tutan bir düşünür.

Descartes'in yaşam fotoğrafları bir çok ilginç hikayeyi barındırsa da, bunlardan bir tanesi oldukça hüzünlü bir hikayedir. Duyduğumda boğazımı düğümleyen, yutkunmamı zorlaştıran bir hikaye.

Sahiden mantık aşkı sınırlar mı? Matematiksel düşüncenin en büyük filozofu Descartes'in hayatı boyunca hiç evlenmemiş olmasının nedeni de bu olabilir mi? Küçük yaşlardayken şaşı bir kıza

ilgi duymasına rağmen, hiçbir zaman aşk gibi, haylaz, buyurgan, şehvetli bir duygunun avuçlarına düşmek istemedi. Bu yüzden aşıklar kenti Paris'te fazla kalamayıp, kaçıp Hollanda'ya yerleşti.

1649 yılına gelindiğinde Descartes hayatının dönüm noktalarından birini yaşadı. Kraliçe Christina'ya felsefe dersleri vermek üzere Stockholm'e davet edildi. Burada bulunduğu ilk altı hafta içinde vaktini dilediği gibi kullanmakta özgürdü. Bundan sonra ise kraliçe ile birlikte felsefe çalışmaları yapması gerekiyordu. Bu daveti niçin kabul ettiğini bilmiyorum ama, Descartes'in keyfi pek yerinde değildi. Bir yazısında "burada kışın, insanların düşünceleri sular gibi donuyor" diyordu. Belki para, belki ilgi görme isteği ya da bilemediğimiz bir sebep onu Stockholm'de tuttu.

Descartes sarayda mutlu değildir. Endişelerini Prenses Elisabeth'e yazdığı bir mektupta dile getiriyordu; " Kraliçe'nin, felsefeye dair henüz bir şey görüp görmediğini bilmiyorum; bundan alacağı zevk hakkında da hüküm veremem...."

Descartes, Kraliçe'ye belirli günlerde gidip felsefe dersleri veriyordu. Anlatılanlara göre Kraliçe bu dersleri yatağına uzanarak dinliyordu. Çoğu zaman da çıplak olarak. Sadece bununla da kalmıyordu. O dönem Avrupa'sında yaygın olan pireler sarayda da kendini gösteriyordu. Kraliçe çıplak halde uzanmış felsefe dersleri dinlerken,zanaatkarlara yaptırdığı altın-gümüş karışımı bir topla üzerine gelen pireleri vurarak öldürüyordu.

Descartes rasyonel düşünmeyi, metodik şüpheyi anlatırken, Kraliçe çıplak yatıyordu....

Descartes bütün ruhunu alev alev saran "cogito ergo sum" önermesinin dayanaklarını haykırırken kendinden geçmiş bir halde, Kraliçe üzerindeki pireleri kovmaya çalışıyordu.

Zavallı Descartes!...

Çelişkinin tam ortasında, ayağında uzun süredir giydiği Hollanda tipi pantolon, utancından başı öne eğik, yüzünü gizlemeye çalışıyordu. Majesteleri bu yolla kendini tatmin ederken, Descartes üçüncü sınıf bir yeşilçam filminin aktörü gibi rol kesiyordu.

Acı, utanç ve hüzün vücûdunun her zerresine sinmişti. Sırf bunun için kendini affetmeyecekti.

Rasyonel düşünce, metodik şüphe, çıplak Kraliçe ve pireler.

Tüm bunların ortasında zavallı bir adam...

Kraliçe, maskeli balolarda, felsefeye yaptığı katkılardan dolayı yalaka soyluların alkışlarını toplarken, Descartes'in payına, kendi yavrularını yiyen bir kedinin şaşkın hüznü düşüyordu.

Gün geçtikçe Descartes'in acısı arttı. Bu da sağlığının bozulmasına yol açtı. Saraya geldikten birkaç ay sonra, 2 Şubat 1650'de pnömoni'ye yakalandı. 11 Şubat 1650'de elli üç yıl, on ay ve on bir gün yaşadıktan sonra öldü...

Kraliçe Christina ise otuz yedi yıl daha soylu alkışların cazibesinde yaşamını sürdürdü.

Descartes'in son anlarında ağzından tek bir cümle döküldü: "Ey ruhum gidelim." Ölüsü kendi parası ile kaldırıldı. Yalaka soylular arkasından ağlamadılar. Basit bir tören yapıldı. Vaftizsizlere veya ergenlik yaşına gelmemiş çocuklara, yani masum ölenlere ait bir mezarlığa gömüldü. 1666'da kemikleri Fransa'ya taşındı. Ancak yolculuk esnasında bir çok kemiğini aşırdılar.

Bu fotoğraf, düşünceyle servetin çarpık ilişkisinin somut göstergelerinden biridir. Tarihin her döneminde servet sahiplerinin, düşünce sahiplerine ilettikleri ahlaksız teklifin hazin hikayelerinden biridir, Descartes ile Christina arasında geçen hikaye.

Bir gün büyük adamlar olacaksınız, baylar ve bayanlar. Okur yazar olacaksınız, kalem sahibi olacaksınız, akademisyen olacaksınız. Majesteleri size danışmanlık teklif edecek, üst düzey yöneticilik vadedecek.

Sizden karşılık olarak, o çırılçıplak ipek yatağında uzanırken, pirelerini kovalarken, aşktan sözetmenizi, erdemden, onurdan, devrimden sözetmenizi isteyecek sahte bakışlarla.

Zihninizin ırzına geçecekler.

Tüketecekler sizi...

Stockholm'de bir gece vakti...

" Neyin var Descartes?"

" Düşünüyorum, öyleyse..."

" Evet. Öyleyse?..."

" Hiç..."

Üç numaralı saçlar...

Çocukluğumuzun ve ilk gençliğimizin değişmezlerindendir üç numara saçlar. Bir kuaförün önüne oturup da uzun uzun saçımızı nasıl kesmesi gerektiğini anlatmak gibi bir lüksümüz olmadı hiç. Tek bir cümle sarfettik. Kısa ve basit bir cümlecik; "üç numara olsun". İstenmeden söylenmiş, ağız ucuyla, kısık bir sesle, yarım yamalak söylenmiş bir cümlecik. Bazen hiçbir şey söylememizi gerektirmeyecek kadar belli olurdu saçlarımızı nasıl kestirmek istediğimiz. Aslında istemek değil de zorunluluk demek daha doğru. Makinayı al ve saçların dibinden gir.

Berberler anlarlardı bunu. Bakışlarımızdan, duruşumuzdan, yürüyüşümüzden, sıra beklerken oturuşumuzdan. Saçları üç numara kesilecek çocuklardan, gençlerden olduğumuzu daha söylemeden anlarlardı berberler. Kendileri için de kolay nasıl olsa. Model yapmak, şekil vermek yok. Üç numara işte! Makinanın girdiği gibi.

Ailelerimiz böyle istiyordu. Öğretmenlerimiz, okul idaresi böyle istiyordu. Kurstaki hocalarımız böyle istiyorlardı. Çevre-

mizde otoriteyi temsil eden kim varsa aynı şeyi istiyordu; "üç numara olacak!". Farklı olmak, göze çarpmak, biraz da güzelleşmek, mutlu bakmak bir parça nasıl da öfkelendirir bir çoğunu.

Herkesin kendine göre makul bir sebebi vardı elbet. Temizlik için, güzel göründüğü için, yönetmelikler için, parasızlıktan, bitlenmemen için ve daha bir sürü sebep. Sonuçta gerçek olan tek bir şey vardı ki, ilk gençlik çağına geldiğimiz halde aynı saçlarla dolaşıyorduk; üç numara.

Bu durum saçlarımızı yeni kestirdiğimiz zamanlarda koyardı en çok. Azıcık daha kesilse kelleşecek bir kafayla yürümek ne kadar da zordur. Kızlar asla hoşlanmaz bundan. Gidip iki kelime konuşacak cesareti bulamazsın üç numara saçlarla. Kimliğini ele verir. Hangi mahallede oturduğunu, nasıl bir aileden geldiğini, kaç paralık adam olduğunu şıp diye anlayıverirler saçlarından. Uzun saçlarına jöle sürmüş çocukların yanında hiç şansın yoktur zaten.

Etrafında ilk yüzleştiğin otoriteler seni bir çeşit hizaya sokar. Sana şekil verir. Hayatının ilerleyen yıllarında karşılacağın otorite koyma biçiminin ilk türlerinden biridir üç numara saçlar. Saçlarını biraz uzatmaya kalkıştığında, müdürün öfkeli ellerindeki makas saçlarının önünden koca bir tutam alır ve sen yine berbere aynı cümleyi acıyla söylemek zorunda kalırsın; " üç numara olsun."

Onlar senin için yararlı ve güzel olanın bu olduğunu düşünürler. Onlar senin için yararlı ve güzel olanın ne olduğunu aslında herşey için ve her zaman bilirler.

Adımların güvensizleşir, sözlerin güvensizleşir, duruşun güvensizleşir. Utanç dolu susuşlarınla kalakalırsın. Başın önde yürümeye başlarsın. Bir türlü gizlenmesi mümkün olmayan bir tutsaklık halkası gibidir üç numara saçlar.

Bazen merhametli berberlerin önden bıraktığı bir tutamın tesellisiyle dönerdik evlerimize, okulumuza, kursumuza. Biraz te-

bessüm, biraz umut işte o kadar. Öfkeli bağırışlarla berbere geri döndüğümüz de çok oldu bizim. Utanarak, sıkılarak, öfkeyle geri dönüp "her tarafı üç numara olacakmış" dediğimiz günler çok oldu.

Olacakmış!

Evet hep böyle söylerdik. Çünkü bu bizim fikrimiz değil. Çünkü bize kalsa uzatıp arkaya doğru tarayacaktık. Bize kalsa jöleleyip ya da en azından limon sürüp havaya kaldıracaktık. Çünkü bize kalsa devrimci bir isyan gibi arkaya doğru tarayacaktık.

Üç numara olacakmış!

Çünkü onlar böyle istediler.

Kalabalıklara uzak duruşumuz belki de bu yüzden. İnsanların arasına karışmak istemeyişimiz bir parça da bu yüzden. Güzel kızların yanında güvensiz duruşumuz. Beğenilmeme korkusu, mahcup bakışlarımız biraz da bundan. Çabuk öfkelenmemiz, zarar vermemiz kimi zaman, saldırganlığımız belki bu yüzden.

Saçların hep üç numara kesildiği mahallelerde büyüdük.

Üç numaralı öfkemiz hep saklı bir yanımızda.

Munzur benim kirvem olur...

I.

Munzur, hararetle bir olayı anlatır gibi akıyor. Yerinde duramıyor bir türlü. Oturuyor, kalkıyor, hiddetleniyor, bağırıyor, terliyor. Bir türlü anlatmaktan usanmadığı eski ve acıtan bir öyküsü var. Yanıbaşına ilişiyorum ve dinliyorum. Ateş vücudumu sarıyor. Munzur alnımda birikiyor. Şiddetli bir başağrısı ile gözlerim kamaşıyor sanki. Anlatmaya devam ediyor Munzur. Kim gelmiş, kim gitmişse anlatıyor. Bir gün kuruyup kalacak sanki öfkeden.

Sonra birden bir ses duymuş gibi duruluyor. Sanki az önce coşan o değilmiş gibi. Terini silip ayaklarını uzatıyor. Yorulmuş gibi, birazdan uyuyup kalacak gibi.

"Gitmeliyim" diyorum.

"Sonra yine gelirim."

•••

Yığınla soru var cevaplanması gereken.

Gözlerini ilk açtığında, ilk adımını atarken, her kapı açılışında, dışarı ilk çıktığın andan itibaren, bir ormanda can havliyle sa-

ğa sola koşuşturup duran hayvanlar gibi ortalık dolaşan sorular. Farklı renklerde, farklı şekillerde, ne yapacağı ve nasıl bir zarar verebileceği önceden kestirilemeyen sorular.

Yeryüzünde ilk söylenen cümle bir soru cümlesi midir?

"Ben kimim?" ler, "Bu insanlar nereye gidiyor?" lar, "Burası neresi?" ler, nedenler ve nasıllar...

Şimdi bulabildiğim tüm soru cümlelerini üstüste yığıp, bulabildiğim en merhametli cevabın dizlerine yaslamak istiyorum başımı. Bulabildiğim en müşfik cümlenin önünde bir an olsun düşünmeksizin iyiden iyiye bitik, yorgun vücudumu yere bırakmak istiyorum. Uzanmak ve hangi günahtan kalma olduğunu kestiremediğim acıların yorgunluğunu bir parça olsun üzerimden atmak istiyorum.

Uyumalıyım...

Uzunca bir süre.

Sınırların, para birimlerinin, zaman ölçülerinin değiştiği çağlara dek.

II.

Sis bir anda ortalığı kaplıyor.

Nasıl ve nereden geldiğini anlayamıyor insan. Bir anda koca bir sis bulutu içinde göz gözü görmez oluyor.

Bir hayale dalmak gibi.

Birkaç adımdan sonrası yok. Kesif bir yalnızlık hissi.

Bulutlu bir girdabın önünde adım atmaktan korkar bir halde sisin dağılmasını bekliyorum. Oyun arasında inen bir perde gibi. Şimdi sis dağılacak, kostümler ve arka fon, mekan değişecek. Başka zamanlar, başka insanlar ve başka tiradlar.

Yeni bir söz söylemeli.

Sis yoğunlaşmaya devam ediyor. Şimdi Munzur'un yalnızca sesi var.

Çaresizlik, sükut ve korku. Çocukluğumda, masallardan çaldığım oyunlar. Korku ve ümitsizlik anında gözlerini kapat ve bir süre öyle bekle. Sonra içtenlikli dualar et. Gözlerini yeniden açtığında her şey değişmiş olacak.

Sis geldiği gibi bir anda dağıldı. Her şey ne kadar anlık.

Tanrım, değişen bir şey yok!

Yağmur yağıyor.

Oyun bitmedi...

III.

"Bu dünyada bir nesneye yanar içim göyner gözüm
Yiğit iken ölenlere gök ekini biçmiş gibi."

Bazen her şey tanımsız ve anlaşılması güç bir öfkeye dönüşüyor. Küçük bir bakış, anlık bir dil sürçmesi ya da rastgele bir adım. Herkes kutsal bir ritüele katılırcasına kendinden geçip, aynı öfkenin kanatıcı tırnakları oluyor.

Fondaki müziğin ritmi sürekli yükseliyor. Yaylılar, üflemeliler, davullar sesi yükseltiyor. Kırılgan genç erkekler, kadınlardan uzak köşelerde gözlerinden akan yaşların utancını toprağa gömüyorlar.

Öfke büyüyor.

Munzur mütevekkil bir ihtiyar gibi uzaklara dikmiş bakışlarını.

Müziğin ritmine ayak uyduramayan çelimsiz vücutlar savruluyor ortalığa.

Bundan böyle her şey son bulabilir.

Bundan böyle her şey yeniden başlayabilir.

Yaşam tiz ve bas seslerin arasında salınıyor. Gürültü zihnimi darmadağın ediyor. Kirpiklerine şarkılar astığım kadınlar, her akşam odamda dağınık bıraktığım kelimeler, gece yarılarında üzerime sinen yaşam öykülerinin keskin kokuları artık yok.

Hayatımın parçalarını nasıl bir araya getirebileceğim konusunda en küçük bir fikrim de yok.

Nerden başlamalı ki?

Başı ve sonu içiçe geçmiş bir hikayede ortaya çıkacağı anı karıştırmış bir kahraman gibiyim. Nerede ortaya çıksam yanlış karedeyim.

Susup durma karşımda Munzur!

Kafamı kurcalayan soru şu;

Nereden başlamalı?..

IV.

Kalbimden neler geçtiğini, kafamda biriktirdiklerimi, tasarladığım her şeyi bildiğini düşünüyorum. En azından tüm bunları hissetiğini. Belki de böyle bir beklenti benimkisi. Çünkü bunları sana asla söylemeyeceğim.

Asla söyleyemeyeceğim.

Oysa o kadar dilimin ucundalar ki.

Rüzgar esse düşecekmiş gibi, gözlerime baksan, giderken başını bir kez geriye çevirsen, ağzımdan dökülüverecek kadar dilimin ucunda. Uzunca susuşlarım, ağzımı bile açmadan öylece kalakalıp, bakışlarımı kaçırışım hep bundan.

Burada hava her geçen gün biraz daha soğuyor.

Zaman diyorum, biraz daha zaman. Dilimin ucundaki kelimeler bu kış da donmazsa bir dahaki yıl uçmayı öğrenecekler.

Biraz zaman diyorum.

Kalbimin bir yanı sıcak kalabilirse bu kış, bir delilik daha yapacağım.

Ne bir portakal bahçesinde dolaştım ne de bir posta treninde yolculuk ettim. Çiçekler bir açmaya görsün, bir çılgınlık yapıp hatır için öleceğim.

Aslında seni çok...

Özledim.

V.

Son zamanlar yaptıklarıma bakma ne olursun...

Altmışikiden tavşan yapmayı matematik problemi zanneden bir çocuğun çaresizliğine benziyor yaşadıklarım. Elde varolan şeyler sonuca ulaşmaya yetmiyor. Tüm uğraşlarımın beyhude bir çaba olduğunu farkettiğimde yeniden başa dönüyorum.

Yeni işlemler, karmaşa, bitimsiz bir yolculuk.

Altmışikiden tavşan.

Böylesine basit ve bir çırpıda söyleyiveriyor insan. Nefes alıp vermek kadar alışılmış, gözlerini kırpmak kadar sıradan birşey.

Sayılabilir herşeyi olağanlaştırıyor insan. Günler, saatler, nabız atışları, doğumlar , ölümler. Hayret ise çocukluk zamanlarında saplanıp kalmış bir ünlem.

Babamın bir portakalı insan yüzüne benzetip, ağız biçiminde yaptığı yere de bir sigara iliştirdiği zamanları hatırlıyorum. Mum ışığında elleriyle yaptığı gölge oyunlarını ve duvardaki kuşlara, atlara bıkıp usanmadan baktığım zamanları. Bitmek bilmeyen hayretimi hatırlıyorum.

Sobada hafifçe yanmış portakal kabuklarının güzel kokularının eşliğinde sürüp giden hayretlerimi. Evimizin duvarlarını durmaksızın dolaşan asmayı hayranlıkla izlediğim günleri hatırlıyorum.

Aslında basit.

Altmışikiden tavşan işte.

Denklemler kurmaya devam ediyorum.

Beni böyle ortalarda bırakma...

VI.

Yağmurlu bir havanın ardından birdenbire önümüze çıkan bir gökkuşağına yetişebilmek gibi beyhude bir telaşa döndü hayat.

Herkes unutmaktan korkarcasına sayıklıyor hayallerini.

Benim aklımda hep sen varsın.

Üç adım atsak çıktığı yere ulaşacakmışız gibi duran gökkuşağı her adımda biraz daha uzaklaşıyor.

İçimdeki anlık kıpırtılar.

Aklımda hep sen varsın.

Munzur parmakların gibi uzuyor önümde. Boynumdan süzülüp, vücuduma akıyor. Her yanım ıpıslak. Sen Munzur olup, çürümeye yüz tutmuş bedenimin her yanına, münbit bir yağmur gibi hayat veriyorsun.

Artık gözlerime inanmıyorum.

Gördüğüm hiçbir yerde yoksun.

Munzur'un gözlerine bakamıyorum.

VII.

Ölüm, şimdi de bütün giysilerinden arınıp çıplak bir mermi olmuş, daracık sokakların yıkık duvarlarından sekip duruyor.

Bağrına başını yaslayacağı delikanlıları arıyor çıldırtan bir sabırla.

Öylesine soğukkanlı, inatçı, bitmek tükenmek bilmeyen bir sabırla dolaşıyor sokaklarda. Başıboş, vurdumduymaz, aldırmadan hiçbir gözyaşına ve yakarışa yürüyüp duruyor.

Ne yarım kalmış bir mektup, imrendiren aşklar ne de oğlu gelmeden yemeğe oturmayan anneler. Hiçbir şey yolundan çeviremiyor.

Umursamadan, başını tezgahından ayırmayan bir işçi gibi her şeye ilgisiz kol geziyor sokakta.

Sokağa çıkmaktan korkuyorum.

Sana gelemeyişim bu yüzden...

Dışarıdalar ve senin de çıkmanı bekliyorlar

Her zamankinden daha kalabalıklar. Kadınlar ve erkekler ve yaşlılar hepsi oradalar ve senin dışarı çıkmanı bekliyorlar. Seni sevmediklerini biliyorsun, hatta nefret ettiklerini. Gülümsemenden nefret ediyorlar, masumiyetinden, iffetli düşlerinden, dua edişinden. Seni onlardan farklı kılan ne varsa nefret ediyorlar. Onlara kaybettiklerini hatırlatıyorsun.

Zihinlerinin bir köşesinde kalan, her an rahatsızlık uyandıran, bir daha asla ulaşamayacakları masumiyetleri hatırlatıyorsun.

Yüzüne baktıklarında kaybettikleri Tanrının nefesini hissediyorlar.

Yüzlerinden utanıyorlar, akşamdan kalma sözcüklerinden, saçlarından ve şehvete gömdükleri aşklarından utanıyorlar.

Senin bu kentte yaşaman acı veriyor çok zaman.

Bu sokaklarda yürümen, konuşurken insanların gözlerine bakabilecek kadar cesur oluşun şaşırtıyor onları. Seni bir kuyuya

gömebilmek, taşlamak, korkularla sarmak, ateşe atmak yada geçmiş zamanladan kalma bir acının koynuna atmak istiyorlar. Bir sabah güneşin doğuşunu, ayakta durarak, alnını toprağa dayayarak, avuçlarını gökyüzüne kaldırarak selamlaman şaşırtıyor hepsini.

Dışardalar ve senin de çıkmanı bekliyorlar.

Eğer çıktığında mahcup yürürsen mutlu olacaklar. Başın önde kalırsa, yaptığın her şeyden utanarak, ezik adımlarla yürürsen bundan mutlu olacaklar.

Onlardan özür dilemeni, pişman olmanı bekliyorlar.

Kendi yüzünden nefret etmeni bekliyorlar. Bir daha gözlerini gökyüzüne çevirip, düşsel hayallere dalmanı istemiyorlar. Onlar gibi davranmanı bekliyorlar, unutmanı yani, yani alışmanı her şeye.

Dilersen çık ve onlarla git!

Dilersen vazgeç benim dediğin her şeyden.

Kimse arka dan kötü sözler söylemeyecek.

İstersen çık ve onlarla git.

Ya da olanca gücünle defolmalarını söyle buradan.

Kirli yüzleriyle, hain gülümsemeleriyle, sahte ruhlarıyla birlikte buradan defolmalarını söyle.

Dışarı çık ve buram buram Medine kokan gökyüzüne dik bakışlarını. Asla tükenmeyeceğini anlasınlar. Düşmeyeceğini. Allahın ellerini nasıl tuttuğunu farketsinler. Gözlerinden damlayan Kudüs, toprağımızı bereketlendirsin.

Dışarı çık ve parmak uçlarından güneye salınsın kırlangıçlar.

Meleklerin sözlerine karışsın kanat çırpışları.

Son taşını henüz hareket ettirmediğini haykır ve şahlarına sahip çıkmaları için uyar. Atların nal seseleriyle kentin sarsılacağını söyle. Atların ayaklarından saçılan kıvılcımların bu kenti tutuşturacağını ve camlı binaları ve yüksek duvarlı binaları ve gri binaları yakacağını hatırlat.

Dışarı çık ve hayata dokun.

Hayat avuçlarında yükselsin. Avuçlarındaki çizgilerden, nehirler taşsın sokaklara ve önüne katsın her şeyi.

Hayatı parmaklarınla hisset. Yaşamak adına savur bütün yeminlerini.

Herşeyin yeniden başladığını söyle sonra.

Aşkı savun.

Üstü başı kavga kokan çocuklardan sözet onlara.

Dışarıdalar ve senin de çıkmanı bekliyorlar.

Senden nefret ediyorlar sakın unutma...

Ve lütfen.....

Lütfen onlarla gitme!

Sakın onlarla gitme.....

Anlatıcılar cenk meydanlarına gittiler...

Bizden öncekiler Siirt'ten göç ettiğinde buralara gelmişler. Onlardan sonra gelenler de burayı tercih etmişler doğal olarak. Yakınları, dostları buraya önceden geldiğinden kendilerini en güvenli hissedebilecekleri yer burası olmuş; İstanbul'da, Fatih'te Haydar semti.

Siirt'ten göç edenlerin çoğunluğu oluşturduğu kalabalık bir semt burası. Eski semtlerin havasını üzerinden atamamış. Raconlar hala yerli yerinde duruyor. Eğlenceli ortamlar kadar kavga gürültü de eksik olmuyor. Eskiden kalma konaklar var az da olsa. Son Osmanlı paşalarından kalma konaklar. Bu konaklarda hayat, anlatıcı ihtiyarların dilinde merakla dinlenen hikayelere dönüşüyordu.

Bizimkiler de bunların birinde kalıyorlardı. Yıkılmadan kalabilmiş üç beş konaktan biriydi burası. Üç katlı, ahşap, gösterişli bir konak. Kapının üzerindeki, pencerelerin ve balkonların çevrelerindeki ahşap işlemeler zamanında ne kadar gösterişli bir ko-

nak olduğunu belli eden bozulmamış delillerdi. Konağın içinde beş aile kalıyordu. Diğerlerinde de büyüklüğüne göre beş, altı aile yerleşebiliyordu. Herkes kendisine ait bir odada kalıyordu. Konağın her odasına bir aile düşüyordu. Banyo, mutfak, tuvalet gibi mekanlar ise ortak kullanılan mekanlardı.

Aile mahremiyeti açısından buralarda genellikle yakın akrabalar oturuyordu. Ayakta kalabilmiş konaklarda kalabalık ailelerin telaşlı sesleri, gürültüleri yükselip duruyordu. Yoksul aileler geçmişin varlıklı paşalarının konaklarında hatıraların üzerinde, İstanbul'da yeni bir hayata başlamanın endişesiyle gezinip duruyordu.

Konaklarda sizi ilk karşılayan şey, keskin bir küf kokusu. Eskimiş ahşap kokusu. Sonra buna etrafa sinmiş yemek kokuları ve her ailenin artık ayırt edici özelliği haline gelmiş kokuları ekleniyordu. Kuytuları sarmış örümcek ağları, duvarda gezinen böcekler, etraftaki yıkıntılar artık kimsenin garipsemediği, tepki vermediği sıradan görüntülerdi. Yaşamın zorluğu, büyük kentte tutunabilmenin yorgunluğu çevrelerindeki fiziksel koşulları iyice önemsizleştiriyordu.

Konağın kapısından genişçe bir sofaya giriliyordu ki burası, ailelerin sosyal yaşam alanı sayılabilirdi. Yaz zamanları bahçe daha kullanılır bir mekan olsa da uzun kış akşamları ve güzün bu sofalar kullanılıyordu. Güğümlerde sular ısıtılıyor ve buraya konulan büyük leğenler içinde çamaşırlar ve çocuklar yıkanıyordu. Anneler, sertleşmiş elleriyle çocukların başlarını acıtarak ovuyor, sabunun göz yakmasına ve suyun sıcaklığına aldırmadan çocuklarının haftalık banyolarını halletmiş oluyorlardı. Konaktaki kalabalık, yaşı biraz büyük çocukların yüzünü kızartan bir utanca neden oluyordu.

Kadınlar dışarıda çalışmasalar da zaman zaman dışarıya elişi yaparak para kazandıkları oluyordu. Erkeklerin en çok yaptıkları iş ise pazarcılıktı. Semt pazarlarında sebze ve meyve satan pazar-

cılar arasında Siirtliler'in hatırı sayılır bir fazlalılığı vardı. İyi esnaf olmak bir meziyet olarak önemsenen ve uğruna çaba sarfedilen bir uğraşıydı. Siirtliler iyi esnaftır. Tezgahı kurmalarından, malı tezgaha indirmelerinden, müşteriyle ilgilenmelerinden hatta bağırmalarından bile iyi esnaf olduklarını anlayabilirsiniz. Evet iyi esnaftırlar çünkü zor zamanlarında rızık temini için bu işe sarılmışlar ve gereğini yerine getirmişlerdir. Kimileri kendi tezgahında çalışırken kimileri de başkalarının tezgahında yevmiyeci olarak çalışmak durumunda kalıyorlardı.

Haydar'da yoğunluk Siirtliler'de olunca çayocaklarında oturup sohbet eden insanların birbirleriyle Arapça konuşması olağan bir durumdur. Daha genç yaştakiler yarı Türkçe yarı Arapça bir dille sohbet ederler. " Ebi", "ammo" gibi tabirler çok sık duyulur. Bu semte küçük Siirt yakıştırmasını yapmak gerçekten yerinde bir tanımlamadır.

"Yoksulluk bir kaderdir, eyvallah!" deyip yaşamak mı gerekir, yoksa düzene küfredip, öfkelenmek mi gerekir? Bu sorunun cevabını bir kenara bırakalım ama konakların her odasına sinmiş bir yoksulluk insanların yakasını bir türlü bırakmıyordu. Gezmeler yok, sinema, tiyatro yok, televizyon bile yok o zamanlar buralarda. İnsanlar zaman geçirmenin, eğlenmenin yolunu geldikleri topraklardan getirmişler; hikayeler, masallar anlatmak.

İhtiyar anlatıcılar Siirt'ten gelirken hikayelerini de beraber getirmişler. Birkaç parça eşyanın arasına uzun hikayeler katıp gelmişler. Akşam olduğunda erkekler işlerinden, yaşlılar çay ocağından döndüklerinde, konağın bahçesine, sofasına, geniş bir odasına toplanıp, anlatıcı ihtiyarların hikayelerini dinlemeye koyuluyorlar. Hem de nasıl hikayeler! Bazıları günleri, haftaları buluyor. Bir ayı bulan hikayeler var. Hz. Ali'nin cenkleri, Şahmeranlar, cinlerin insanlara musallat olduğu hikayeler, ulu kimselerin yaşadıkları olağanüstü olaylar, dini kıssalar, peygamber hayatları, öylece akıp giden sonu gelmek bilmeyen hikayeler.

Anlatıcı ihtiyar başlıyor hikayeye. Hikayenin bir başı var ama sonu nedir, nasıl devam eder orası belirsiz. Anlatırken kendinden bir sürü şey ekliyor yaşlı adamlar. Hikayenin en can alıcı yerine geldiğinde, "Bu gece bu kadar yeter!" diyor yaşlı adam. "Yarın devam ederiz" deyip uyumaya gidiyor. Herkes merak içinde kalıyor ve ertesi akşam kaldığı yerden devam ediyor adam.

Bu böyle geceler boyu sürüyor. Şaşırmamak elde değil; bu nasıl bir hafızadır, nasıl bir hayal gücüdür böyle? Haftalar boyu devam eden ve heyecanı asla eksilmeyen hikayeler anlatan bu yaşlı adamların nasıl bir dünyası vardır?

Kimseyi yolda bırakmıyor yaşlı anlatıcılar. Usanmadan, öfkelenmeden her soruya cevap veriyorlar. Herkesi bir arada tutup, insanları şehrin ürkütücü sokaklarında yem olmaktan kurtarıyorlar. Bunu görev sayıyorlar sanki. Bir sussalar, anlatmasalar insanlar dışarıya gidecekler, kaybolacaklar, ihanete bulaşacaklar, köklerinden kopup piçleşecekler şehrin göbeğinde.

Yorgun nefesleriyle başka dünyalardan hayatları getirip, konağın orta yerine seriyorlar. Savaşlar çıkıyor, aşklar yaşanıyor konakta. Cinler doluşuyor ortalığa, peygamberler ziyarete geliyor, Allah bir kez daha ruhundan üfleyip yaşam bahşediyor konağın insanlarına. Hayat, eskimiş ahşabın kokusunun arasında latif bir gülümseme yaymaya devam ediyor.

Bazen anlatıcılar yoruluyor. Hayat da yoruluyor. Nefesi tükendikçe hayat da teklemeye başlıyor.

Hikayeler insanları ayakta tutuyor, yıkılmaya yüz tutmuş konağı güçlendiriyor, çocukları büyütüyor, kadınları bereketlendiriyor, erkeklere güç veriyor.

Tavsiyelerde bulunuyor anlatan adam. Şehirden en çok korkan kendisi olduğu halde kimseye belli etmiyor. Gayretli, dirençli cümleler kuruyor, sonunu dua ile bağlıyor.

Zamanla azalmaya başladı anlatan adamlar. Nefesleri tükenmeye başladı. Konaklarda hayatın nabzı yavaşladı ve konakları

terk etmeye başladı insanlar. Yavaş yavaş gösterişli caddelerde edilen kavgalardan kalma bıçak yarası, orospuların koynundan çıkma şehvet hikayeleri, para kazanmanın puşt işi yöntemleri anlatılmaya başladı gençler arasında.

Bereketimiz kaçtı sonra.

Konaklar yıkıldı.

İnsanlar şehre dağıldılar.

Anlatıcılar cenk meydanlarına, peygamber sofralarına, cinlerle dolu evlerine gittiler.

Anlatıcılar veda ettiler.

Biz şehirde kaldık...

Eylül ölümleri

"Gitmek biraz ölmektir"
(Kimin söylediğini hatırlamıyorum.
Bir Fransız şair.)
1. I Wanna Be Loved By You (M.M)

Biliyorum gideceksin. Bir eylül ayında ve günün herhangi bir vakti gideceksin. Ne eski bir şarkı engelleyebilecek gitmeni ne de yalnızca gözlerimde sakladığım aşkım. Usul usul ve ağırbaşlı adımlarla gideceksin. Her adımında gitmenin acısı yankılanacak sokakta. Bir törendeymişçesine göze batan bir yürüyüşle gideceksin ve ben çocuklar gibi bakakalacağım ardından. Sen geriye dönüp bakmayacaksın.

Gideceksin...

Yalnızca gözlerimde sakladığım aşkımı, sükuta kurban vereceğim. "Keşke" diyeceğim sonra ve sonraları da ve her zaman "keşke" diyeceğim. Söylenmemiş sözlerin ateşi yakacak tüm bedenimi. Engizisyonlarda kurban edileceğim her gün. Geç kalmış infazın korkusu kemirecek beynimi. Duvarlara bakıp hayıflanacağım.

Biliyorum gideceksin.

Puslu bir eylül ayında gideceksin. Gözlerinle birlikte, saçlarınla birlikte gideceksin. Geride seni hatırlatan bir tek kelebekler

kalacaklar. Bir tek kelebeklerin kanatlarına bakacağım özlemle. İlan edilmemiş bir aşkın hüznünü bırakacaksın bir de. Taşımayacak kadar yorgun olacağım sen yokken. Sonra yaşamak dediğimiz saltanatın soytarılığı kalacak üzerime. Sihirli sözcüklerin avutuculuğuna salacağım boyalı yüzümü. Kimse fark etmeyecek seni. Seni en kuytu bakışlarımda saklayacağım. Seni uykusuz gece yarılarımda saklayacağım. Başlayıp da bitiremediğim yazılarımda. Bir radyo istasyonunda çalınan Ortadoğu şarkısında.

Sen gideceksin.

Ve aslında gitmelisin de.

Hem de bir eylül ayında gitmelisin.

Şehrin gece lambalarında dans etmeli veda bakışların.

Korkularımla yüzüstü öylece kalakalmalıyım basık bir kenar mahalle kahvehanesinde. Aşkınla demlenmiş sıcak bir çay içmeliyim. Küfürler saçıp etrafa belalara bulaştırmalıyım ağrılı başımı.

Yokluğuna alışamamalıyım.

Alışmamalıyım.

II. Tears In Heaven (eric clapton)

- Neyin var kötü görünüyorsun?
- Bir şeyim yok iyiyim.
- Eylül geldi sonunda değil mi?
- Evet.
- Gitti mi?
-.....
- Öyle olmalıydı biliyorsun.
- Biliyorum...

"Devrim; yeryüzüne yalın bir bakıştır..."

Gözlerin alabildiğine uzakları görebilmeli baktığında. Şehrin herbir köşesini ve her köşesinde başka bir hayata dönüşen gölgeleri farkedebilmeli. Sahici olan ne varsa ve içinde yaşamak adına bir giz taşıyan ne varsa farkedebilmelisin. Böylece zaman senin kollarında uzamalı. Bazen akrebi sımsıkı avuçlarında tutmalısın. Kimi zaman da bir yelkovanın sırtında savaşmalısın ara sokakların içinde.

Gözlerin alabildiğine uzakları görebilmeli her baktığında.

Gizli akıtılan gözyaşlarının, yarım kalmış hesabı hırslandırmalı yüreğini. Soğuk bir odada, eskimiş bir yatağa uzanmış ve kısık yanan bir lambaya saatler boyunca bakan bir adamın incinmişliğine dikkat kesilmelisin. Onurlu bir adamın incinmişliğiyle puslanmış sokaklarda yürüyüp, ihanetin ayak izlerinde okumalısın hayatın kaypak yüzünü.

Çekip giden bir kadının geride bıraktığı son hicaz hüzünleri özenle toplamalısın odanın içinde. Bir kristal bardağı tutuyormuşçasına özenle toplamalı ve mümkün olduğunca gözlerden uzakta tutmalısın.

Hırçın bir kuzey rüzgarı gibi esmeli bakışların kentin sokaklarında.

Bir kadının saçlarından ateşi çalmalı ve yoksul erkeklerin parmak aralarına salmalısın. Yoksul evlerin ocaklarında kaynayan yalancı tencereleri görmeli ve tahta atını yitirmiş çocuklarla yürümelisin savaş alanına. Vitrinlerden ganimet toplamalı çocuklar. Bir gece vakti en ışıltılı sokaklara dalmalı çocuklar ve zengin korkulardan pay kapmalı gecekondu sokaklarına. Zengin düşlerden doldurmalılar kirli avuçlarına. Sen sokakların başını tutmalısın ve aynasızların sirenlerine kulak kabartmalısın.

Gözlerin alabildiğine uzakları görebilmeli baktığında.

Herkes el ayak çektiğinde sokaklardan yüksekçe bir yere çıkmalı ve Kudüs'ü izlemelisin gece yarılarında. Kayan herbir yıldıza selam durup, taş atan avuçlarını okşamalısın çocukların. Sonra Mekke'den gelen bir rüzgara yüz sürmelisin. Eski zamanlardan kalma selamlar doluşmalı koynuna. Taşın altındaki siyah adamın iniltilerine kulak kesilmelisin ve hayat her sabah yeniden yaratıldığında, sen yeniden ayaklarının altında kanayan yaralarını sarmalayıp yürümelisin.

Dikbaşlı yürüyüşlerin olmalı.

Her aşkı feda edebilecekmiş gibi duran çelik bir kalp taşıyormuş gibi asi, umarsız ve ifadesiz bakışlarla yürümelisin. Fakat hiçkimse bir yaprağa gözyaşı dökebilecek olmanı anlamamalı. Güçlü ve direngen yürüyüşlerin olmalı.

Gözlerin alabildiğine uzakları görebilmeli her baktığında.

Bir gece kimselere farkettirilmeden kimsesizler mezarlığına gömülen bir genç kızın cesedini görmelisin. Gözleri bağlanmış bir adamın, çığlıklar gelen bir odaya adım atarken irkilmesini görmelisin. İki adımlık bir voltanın ürküten yalnızlığına dikkat kesilmeli bakışların. Tecrit edilmiş hayatların kimselerin duyamadığı iç çekişlerine çevirmelisin bakışlarını.

Acıyı farketmeli gözlerin.

Bir okulun önünde utanca dönük genç kız adımlarını farketmeli.

Fabrika önünde üç kuruşluk boyun eğmeleri farketmeli.

Hayata yalın bir bakış fırlatmalısın.

Ne varsa etrafında, şehri istila etmiş ne varsa.

Bir yaşama şahitlik etmenin yorgunluğuna aldırmadan, yalın bir bakış fırlatmalısın uzak yerlere bile. Senin farketmediğin hiçbir soğuk ev kalmamalı.

Gözlerin alabildiğine uzağı görebilmeli.

"Ve devrim; yeryüzüne yalın bir bakıştır..."

Nisan yüzlü sevgilim

Sana söyleyecek bir şeyim kalmadı. Artık hiçbir cümleyi tamamlayacak gücüm yok. Belki utanç, belki yılgınlık bütün kelimelerimi alıp götürüyor. Böyle zamanlarda hayat, saçları kökünden kazınmış müntehir bir travestinin bileklerinden sızan sımsıcak kandır, kimsenin el süremediği. Şimdi ucuz bir otel odasının küçücük tuvaletine sıkışmış bir hayatın eşiğinde duruyorum ve sana söyleyecek hiçbir şeyim kalmadı.

Nisan saldırıyor üzerime sevgilim. Nisan çalıyor bütün sözcüklerimi. Yüzünde parlayan güneş bir anda kaçıp, yaşlar boşalıyor gözlerinden. Ben nisan şaşkınlığında yitiriyorum öykünün geri kalan kısmını.

Nasıl bitiyordu?

İyiler nereye gittiler?

Kadınlar ve çocuklar nasıl kurtulacaklar?

Bir yağmur böylesine nasıl savurabilir bir insanı? Yağmur değil sevgilim, gözlerinden aktığımdan bu yana darmadağın üstüm

başım. Saçlarında biriken kelebek kanatlarını talan ettiklerinden bu yana utanç kemiriyor kalbimi. Saçlarını işgal ettiklerinde kaçtığım sokaklarda düşürdüm şahdamarımı.

Şimdi yaşamak, ucuz ekmek kuyruğunda bekleyen bir genç kızın saklamaya çalıştığı yüzüdür.

Şimdi yaşamak, bebeğini terkeden bir kadının göğüslerinden akan hüzündür.

Nisan yığılıyor üzerime sevgilim.

Ansızın yağan bir yağmurun, avuçlarından düşen ölü kuşları topluyorum, sokak aralarında. Hiç bu kadar kimsesiz olmamıştım. Hiç bu kadar sensizlik akmamıştı damarlarımda. Böylesi bir yoksulluğa düşüşüm ilk kez.

Buralardan git istersen nisan yüzlü sevgilim. İstersen buralardan git. Sana söyleyebilecek hiçbir şeyim kalmadı. Kaçamak sözlerle gizliyorum utancımı. Kimsesizliğimi kalabalık cümlelerde saklıyorum. Saçlarını işgal ettiklerinden beri yürümüyorum bu sokakları. Ölü savaşçıların cesaretinden merhamet dileniyorum. İstersen git ve cesur bir kalbin ovalarında yürü. Cesur bir kalbin sabah rüzgarında saçların dağılsın.

Sana gözlerimde izi kalan son hayallerini vereceğim.

Sana parmak uçlarımda kalan son duamı vereceğim.

Sana kirpiklerimde takılı son bakışlarını vereceğim.

İstersen artık git ve ben bir nisan gecesinin acımasızlığında, asla baştan sona söyleyemediğim bir dağ türküsünün sözlerine bırakayım kendimi. Sokaklara düşmüş kadınların heveslerinde yakayım kalbimi.

Nisan yüzlü sevgilim.

Ben bir çay bardağına sığınıyorum şimdilerde. Kahvede oturan yaşlı adamın filtresiz sigarasından yükselen dumana sığınıyorum. Caddenin kenarında bekleşen amelelerin, dirsekleri aşınmış berbat renkli ceketlerine mesela. Böylesi küçük, böylesi gözden uzak şeylere sığınıyorum anlayacağın. Savrulan hayatların, kim-

selerin görmediği küçük ayrıntılarına. Gösterişsiz yaşam öykülerinin korunaklı yalnızlığına bırakıyorum kendimi.

Konuşmak yaralarımı acıtıyor. Konuşmak bir ip gibi boynuma dolanıyor. Dilim dolanıyor bu sıralar. Sana söyleyebilecek bir şeyim kalmadı.

Aylardan nisan.

Dışarıda deli gibi bir yağmur, hazırlıksız yakalıyor herkesi.

Beklenmedik bir rüzgar sürüklüyor ne varsa önünde.

Ben bir rüzgarda sürükleniyorum.

Konuşmak yoruyor.

Dışarıda yağmur var ve gitmek için iyi bir gün.

Yağmur var ve herşeyi gizlemek için iyi bir gün.

Nisan üzerime yığılıyor sevgilim.

Ben...

Veda etmeye çalışıyorum...

Hepsi bu...

Bir omzu çaydanlığa yaslamak gibi...

Sağ omzunun yan tarafını kaplayan bir yarayı farkettiğimde sebebini sordum. Önce cevap vermek istemedi. Sonra başka sebepler ileri sürdü. Daha önce yaptırdığı bir dövmeyi kazıdığını onun için de böyle bir yara izi kaldığını söyledi. Biraz daha üsteleyince gerçek sebebini söyledi.

Evde otururken bir yanına küçük tüp üzerine çaydanlık koymuş. Sonra malzemelerini hazırlamış. Eroini tüpün üzerinde ısıtıp sulandırmaya koyulmuş. Kıvamına geldikten sonra şırıngaya çekip, basmış damarına. Son zamanlarda damarı bulmak iyice zorlaşıyormuş. Kimileri kolundaki damar iyice ortadan kaybolduğunda, bulması zorlaştığında, vücudun başka yerlerindeki damarları kullanıyor. Boynundan, ayak parmaklarından, makatından şırınga vuranlar var. Bulabilecekleri hangi damar varsa oradan vuruyorlar şırıngayı.

Eroini şırınga ettikten bir süre sonra uyuşmaya başlıyormuş. İyice kendinden geçmeye başlamış ve o arada küçük tüpün üzerine koyduğu çaydanlığa doğru eğilmiş. Daha sonra farkında ol-

madan omzu çaydanlığa yaslanmış. "O durumda ne kadar kaldığımın farkında değilim" dedi. Uzun uzun çalan bir telefona bakmak için kalktığında omzunda bir gerilme hissetmiş hepsi o. Ertesi sabah omzunun iyice kabardığını ve mosmor bir hale geldiğini farkettiğini söyledi. O andaki uyuşukluk durumunda hiçbir şey farketmek mümkün değil.

Uyuşmuş bir vücudun yaraları algılaması gecikiyor.

Şimdi bir çoğumuz böylesi bir uyuşukluk durumundayız ve gitgide vücudumuzu saran yaralardan habersiz bir hayat sürüyoruz. Tedavisi gitgide imkansızlaşan bağımlılıklar sahibi oluyoruz.

Taşradan gelmiş yoksul adamların paraya şehvetli bakışları, başka hiçbir şeyi görmemesine yol açıyor. Ezik duruşları ve kompleksli yapıları, parayı ellerine geçirdiklerinde akıl almaz aptallıklara düşmelerine neden oluyor. Bir kız çocuğunun okulu için para harcamak yerine, kutsallaştırdıkları bir saçmalık uğruna bir ton para harcıyorlar. Bir mezarı gösterişli hale getirmek için harcadığı parayı bir yoksula vermeye eli gitmiyor. Çünkü hacı ağa mezardan prestij kazanıyor. Yoksula verdiğinde ise kimse farkında olmuyor. Bir öğrenciye üç kuruş burs verdiğinde, akaidinden tut, saçına sakalına kadar çocuğa karışma hakkını elinde tutuyor. Çünkü taşradan kopup şehirde zengin olabilmek için bin çeşit dalavereye girmiş. Para, gittikçe imanından bir parça olmuş ve elinden çıkarması zorlaşıyor. Uyuşmuş bir bedeni var ama yaralarının farkında değil.

Kadınların "onlar yapıyor ve ben de yaparım" uğruna ortaya koydukları davranışlar anlaşılması güç hale dönüşüyor. Onlar gibi eğlenebilmek, onlar gibi tüketebilmek uğruna olmadık saçmalıkların avuçlarına düşüyorlar. Düğünlerde başörtüsünün üzerine taktıkları süslemeli şapkayla ne kadar garip göründüklerinin farkında olamıyorlar. Kendilerini bir tatil köyüne, bir otele attıklarında gizli kalmış, bastırılmış bütün güdülerini en ahlaksız bi-

çimlerde ortaya dökülyorlar. Çünkü uyuşmuşlar iyice ve nasıl yara aldıklarının farkında bile değiller.

Beyaz bir kızın gözlerine düşmüş çocuk. Aşkı henüz bir ergenlik ağrısından farksız ancak dönüp de aşkı silen ideolojilere, inançlara başkaldırı naraları atıyor. Hayatının bir tek gününde feda edilmenin, adanmanın fotoğrafı olmadığı halde esiyor işte. İntikam çığlıkları atıyor kulaktan dolma sloganlarla. İnternet sitelerinde, kafelerde, okul kantinlerinde bütün orospu uzlaşmalarına ideolojik kılıf geçirmeye uğraşıyor. Yenilmişliğini, tükenişini süslü cümlelerle, artistik duruşlarla bize devrimcilik diye yutturmaya çalışıyor.

Vücudumuz uyuşuyor gitgide.

Kadınlarla, paralarla, erkeklerle, uzlaşmalarla, aptal kutsallıklarla uyuşuyoruz.

Vücudumuzun her yanı çürümeye başlıyor.

Bir çaydanlığa yaslanmışçasına.

Ellerimde Takvim Yaprağı Kesikleri...

Hani eski bir resme bakar ya insan!...

Şimdi onlar yoklar. Kısa sürmüş bir hayal gibi. Yaşanmışlığından emin olmadığımız güneşli günleim yüzle. Talan edilmiş savunmasız bir kasabanın, ıssız sokaklarında yürüyorum. Bir zamanlar içinden gürültülü kalabalakıların geçtiği çarşılar bomboş. Mahalemizi tek tek terkeden sokak satıcıları yoklar. Kıskanç kocalarının öfkesinden korkup, iki sokak öteye gidemeyen iri gözlü kadınlar da yoklar. Düğünlerde birbirleriyle dans eden küçük kızlar, arsayı mesken tutmuş dirsekleri, dizleri yaralı haşarı erkek çocuklar yoklar.

Şimdi onlar yoklar.

Hınzır gülümsemelerle, zarif bedenleriyle salınıp yürüyen, bıçkın delikanlıların günahkar bakışlarda dans eden, küçümser edalı kızlar yoklar. Uğruna arebesk şarkılardan apartılmış şiirler yazılan utangaç kızlar yok. Sustalısının ipince ve keskin ucuyla omzuna uzaktan sevmelerinin başharflerini kazıyan serseri çocuklar da yoklar.

Etrafa bakındığından bir telaştır kapılıp gidiyorum.

Sen yoksun.

Abartılmış korkularımı teskin edecek sözler duymayalı çok zaman geçti. Küçücük şeyleri büyüttüğümde şaşkın ve yüksek sesli gülümselerle teselli verecek kimse yok.

Oysa şimdi her şey gerçek. Korkularım ve gitgide gözümde büyüyen katlanması güç yalnızlık.

Şimdi her şey gerçek.

Hani yılları sayar ya insan!

Zaman nerede durdu?

Ben nasıl farketmeden gitti onca insan? Bir kasaba yıkılırken gökyüzünü yırtan onca gürültüyü farketmeyişim neden (?) Sorular kanserli bir hücre gibi zayıflatıyor vücudumu. Savunmasız ve bir o kadar da dayanıksızım yüzüstü bırakılmalara. Oysa her gören bilinçli bir tercihin onurlu yüzü sanıyor ve yalnızlığımı.

Bitmesin diye gözlerimi kapamadığım geceler. Takvim yapraklarının kıyıcı umarsamızlığı. Kundaktan henüz çıkmış yüzü kırışık çocuklar.

Göç açıp da henüz kapamadan bitmiş yıllar.

Yaşanmışlığındane emin bile olamadığımız, bir öyküden çaldığımız güneşli günler. Güleryüzlü kumrulann mesken tuttuğu evlerimiz ne zaman yıkıldılar?

Zaman nerede durdu?

Sen hangi çağın gökyüzünde kaldın?

Hani gözleri dolar ya birden!...

Şimdi yasa koyucuların alçaltıcı bakışlarına rağmen ağlayacağım...

Duyduğum ve gördüğüm her şey gözyaşı için birer sebep olacak ve ben ne kadar küçük şeyler olduğuna aldırmayacağım.

Yorgun bir vapur düdüğü, kuş yemi satan yaşlı kadınlar, el arabasını güçlükle iten seyyar satıcılar, uçurtmasını uçurmayı beceremeyen çocuk, cami avlusunda ezanı ve ölümü bekleyen yaşlı

adamlar, herşey ve herşey seni anmama ve gözlerimin dolmasına sebep olacak.

Ağlayacağım.

Neresi olursa olsun.

Bir marketin içinde, tam otobüse binerken, gece vakti yüzünü görmediğim insanlarla söyleşirken, ekmek arası birşeyler hazırlarken, Kadıköy vapurunun arka tarafında İstanbul'un haylaz ışıklarına bakarken.

Neresi olursa olsun gözlerim dolmuşken ağlayacağım.

Kendimi tutmadan ve umursamaksızın hiçbir meraklı yüzü.

İşte öyle bir şey!...

Ne yaparsak yapalım kent üzerimize yağacaktı

Mat bir gündü. İnsanın içine sıkıntı veren cinsten. Yağmurun hemen sonrası. Göklere dokunsak yağmur yine bardaktan boşalırcasına üzerimize yağacaktı. Konuşsak yağmur yağacaktı yeniden. Pencereden dışarı çevirsek bakışlarımızı yağmur yağacaktı. Birimiz ayağa kalksa, bir diğerimiz gözlerini sıkı sıkıya yumsa, derin bir iç çeksek, ellerimizle yüzümüzü kapasak, geçmişe dalsak durduğumuz yerde yağmur yağacaktı.

Ne yaparsak yapalım gök üzerimize yağacaktı.

Ne yaparsak yapalım kent üzerimize yağacaktı.

Albümlerde bekleşen fotoğraflar, apartman saçaklarına sinmiş kuşlar, çöp kutularının altlarına sığınmış kediler, kitap aralarına iliştirdiğimiz çiçekler, fanilaların kenarına iliştirilmiş muskalar üzerimize yağacaktı.

Hayat, aramızda kalmış utangaç bir çocuktu sanki.

Kent susmuş ve söylenecek bir çift lafın merakına dalmıştı.

Susuyorduk öylece.

Konuşsak, akşamüstü koşuşturmaları kalbimizi paramparça edecekti.

Köşede üstüste yığılmış duran kitaplar, kültablasında birikmiş sigara izmaritleri, kapakları açık kalmış albümler, kanal düğmesi kopuk radyo, gözlerini üzerimizden kaçırıyordu. Odada ne varsa başka yana çeviriyordu gözlerini.

Mat bir gündü.

Aslında biz ne yaparsak yapalım kent üzerimize yağacaktı.

Başını yerden kaldırdın ve gök gürledi. Özenle yazılmış mektuplar, akrebi yorgun saat, duvardaki solgun poster, sararmış tül perde savruldu.

Gittin ve kent üzerime yağdı.

Gittin, kent gözlerimden boşaldı.

Gittin ve hemen ardından yağmur yağdı...

Aşksız kadınlar coğrafyası

Bir fotoğraf tutuyorum elimde. Eski zamanlardan kalma bir fotoğraf. Acının bir sokak satıcısı gibi mahalle aralarında dolaşıp, münasebetsiz bağırışlarla uykumuzun en keyifli anlarında bizi ayağa diktiği günlerden kalma bir fotoğraf. Toprağın yorgun düştüğü bir savaş sonrası, kadınların münbit memeleriyle ekinleri emzirip hayatı diriltmeye çalıştığı günlerden kalma bir fotoğraf.

Şaşkın ifadelerle bakıyorlar. Siyah beyaz bir hayatın kağıda düşmüş endişesi var gözlerinde. Yüzlerinde kalın çizgiler var. Erkeksi ve çirkin kadın yüzleri. Genç olanları bile erkeksi ve çirkin. Soğuk yüz hatları, yorgunlukla kalınlaşmış derileri.

Aşkın, her anlatıldığında anlatanın kendinden yeni hüzünler eklediği bir şark masalında yitirildiği zamanların kadınları. Toprağına yağmurdan çok ağıtların düştüğü bir coğrafyanın aşksız kadınları.

Bizim kadınlarımız.

Aşksız kadınlarımız.

Güçlü ve kalın kollarıyla cepheye gönderdiği son oğluna mermi taşıyan kadınlar. Ya da Karadenizin sarp, geçit vermeyen, yürümenin neredeyse mümkün olmadığı dağ yamaçlarında sırtına altığı kilolarca çayı, tütünü taşıyan kadınlar. Bitkin hale gelene kadar insanı umursamaz yıllarda yük taşıyan kadınlarımız.

Bizim kadınlarımız aşkı, bir sabah evden içtenlikli edilmiş dualarla uğurladığı ve sonra geri dönmeyen oğlunun, koynunda saklamaktan iyice kırışmış fotoğrafında kaybetti. Gergin Cumartesi günlerinde kalabalık bir meydana doluşup, ellerinde, kaybettikleri çocuklarının fotoğraflarıyla bekleşen ve coplanan kadınlarımız. Gözüyaşlı Cuma günlerinde anaların doluştuğu bir kabirde yitirdi aşklarını bizim kadınlarımız.

"Ne çok acı var?"*

Bir cezaevi baskını sonrasında "ateş topu olun!" emrine karşılık kendini ateşe atan bir genç kadının yüzüyle birlikte yandı aşkları. Açlık grevi sonrası ölüme giden ondokuz yaşındaki kızın güçsüz ve artık iyice incelmiş bedeniyle birlikte toprağa girdi aşk.

Aşksız kadınların coğrafyası burası ve kadınların payına hep acı düşüyor.

Acı hep kadınların payına düşüyor.

Erkeksi yüzleriyle, güçlü kollarıyla hayatla kora kor çarpışıyor kadınlarımız. Tırnaklarıyla tutunmaya çalışıyorlar savrulduklan hayata.

Bir okulun önünde bekleşiyorlar. Bir örtü nasıl da ağırlaşıyor kadınların başında? Böylesi acıyı taşımak güçlendiriyor okul önlerinde.

Hüzün hep kadınları kestiriyor gözüne.

Hüznün gücü kadınlara yetiyor.

Hüzün en çok kadınların üzerinde güzel duruyor.

Tarlabaşı'nda kasıklarından bıçaklanmış bir kadın kaldırıma düşüyor. Bacaklarından kanla birlikte aşk düşüyor asfalta.

Aşkın, şehirlerarası otobüslerin mola verdikleri yerlerde içilen hüzünlü çayların içinde erdiği coğrafyanın kadınları.

Bizim kadınlarımız.

" kadınlarımız ince uzun bir yazgıya yaslı/ üzüm bağının şarap taslakları/ onlar afyon gibi değil/ ve değiller mutlu bir hece gibi"**

---

* Cahit Zarifoğlu

** İsmail Kılıçarslan

Asalet benim adımla başlar!

Napoleon Bonaparte, Paris'te asillerin de katıldığı bir toplantıdadır. İyi giyimli kadınlar ve erkekler, birbirlerini kıskanç ve kimi zaman da aşağılayıcı gözlerle süzmektedirler. Başlar omuz hizasının hep üzerinde karşısındakine adeta yüksek bir basamaktan bakarmışçasına ve kısık gözlerle bakmaktadırlar. Geniş bir salonda, bütün hareketler tek tek gösterilerek, ağır ağır, törensel bir havada gerçekleştirilmektedir.

Büyük bir masanın etrafına dizilmiş kadınlar ve erkekler kendilerini tanıtmaya başlamışlardır. Herbiri kendini uzun isimlerin ardından tanıtır. Asaletin simgesi olan soy ağacından asil isimlerle başlarlar kendilerini tanıtmaya. "Kont Michel'in oğlu, baron William'ın kardeşi, düşes Catherine'nin kızı..." Gösterişli kadınlar ve erkekler uzun uzun asaletini paylaştıkları yakınlarının isimlerinin ardından kendi isimlerini söylerler. Sıra Napoleon'a geldiğinde, müthiş bir ifade kullanır:

" Ben Napoleon Bonaparte ve asalet benim adımla başlar!"

Asalet benim adımla başlar.

Asalet senin adınla başlar.

Onların kendi adına sahip oldukları hiçbir şey yok. Büyük ailelerine sığınıyorlar. Geçmişte kalmış yakınlarının gölgelerine sığınıp, kendilerine asalet payı arıyorlar. Artık kendilerine ait paye kalmadı. Ölülerinden dileniyorlar ve hayatta olduklarını ispatlamak için geçmişten kanıtlar peşindeler. Yaşıyor olmalarının karşılığı yok. Kendilerini tanıtırken bu kadar uzun cümleler seçtiklerine bakma. Tükenişlerini fiyakalı cümlelerle gizleme çabası bu.

Hayat yeniden başlıyor. Geçmişte olup bitenler, artık bir hikayenin sayfalarda kalmış izdüşümleridir. Şimdi yeni bir perde açılıyor. Zengin ailelerinin erişilmezliğini gösterip, seni bir kumpasın içine sokma çabasındalar. Hayat seninle başladı. Hayat senin ilk adımını attığın gün yeniden yaratıldı. İlk ekmeği dişlediğin gün başladı hayat.

Asla ulaşılmaz olduklarına inandırmaya çalışıyorlar seni. Asla yenilmeyeceklerine, sahip olduklarına senin hiçbir zaman sahip olamayacağına inanmanı istiyorlar. Onlarla yüzyüze geldiğinde ezik bir duruşla, bakışlarını yere eğmeni bekliyorlar.

Geçmişten asalet biçiyorlar kendilerine.

Bu kentin gösterişli sokaklarını hakkettiklerine, güzel kadınları, evlerin en iyisini, elbiselerin en güzelini hakkettiklerine inanmanı bekliyorlar.

Oysa hayat yeniden başlıyor.

Senin aşkını hakkeden güzel kadınlar, göz uçlarıyla sana bakıyorlar. Onların güçsüz kollarında salınırken, senin ateşten kalbinin hayalini kuruyorlar.

Asalet senin adınla başlar.

Zihninin, kalbinin, ruhunun hakkını almalısın. Arınmışlığının ve masumiyetinin haklarını almalısın onlardan.

Senin yüreğin bu topraklardan yaratıldı ve sen gözyaşlarını bu gökyüzünden alıyorsun. Bu sokaklar senin yürüyüşlerin için var. Asfalta dökülen kanlar senin kardeşlerinin. Onların sentetik ruhlarının asaletine inanma sakın.

Yakana inatçı bir gülümseme tak ve yürü.

Hayatı senin gülümsemelerin yeniden kuracak.

Onlar bir büyük yalanın oyuncuları sadece. Bu yalana inandıkça büyüyecekler. Bir illüzyonun gölgesine sığınıyorlar. Kovulduğun binaların kapısında ürkek yürümeni, çalıştığın konfeksiyon atölyesinde utançla oturmanı, altına girdiğin yükten, işsiz babandan, gündelikçi annenden, fabrikada çalışan kızkardeşinden, serseri ağabeyinden utanmanı bekliyorlar.

Asalet, kokuşmuş bir hayatın ortasında, orospu uzlaşıların arasında, mutlak gerçekliğin arkasında dik durabilmektir. Asalet, düşmanların saldıracağı bir gece dostunun yerine yatağına girip, yorganı üzerine çekebilmektedir. Asalet, çöl sıcağında, üzerinde kemiklerini kıracak kadar ağır bir kayanın altında, O'nun adını sayıklamaktır.

Asalet Bilal'in adıyla başlar.

Asalet Ebuzer'in adıyla başlar.

Asalet senin adınla başlar.

Şimdi başını dik tut ve yürü.

Şimdi annenden ve sevgilinden kalma dualarını yanına al ve yürü. Hayatı yeniden kuracak bir inadın, hayata yeni anlamlar katacak bir asaletin çocuğusun sen...

Madam Butterfly ölüyor

Madam Butterfly filminin final sahnesi. Film boyunca kadın kılığına girerek, yabancı bir konsolosluk görevlisinden gizli bilgiler almaya çalışan bir adam anlatılıyor. Konsolosluk görevlisi adamın, kadın olduğunu sandığı ve aşık olduğu bir Çinli adam. Madam Butterfly'ı oynuyor cezaevinde düzenlenen gecede. Bakışları sürekli uzakta. Bir çelişkinin ortasından düşmüş bakışlar. Bir trajediye ev sahipliği yapan bakışlar. Ulusun ve devletin yararına, bir erkeği uzak sevmelerle kendine aşık etmenin garip ve öldürücü duyguları.

Kendi hayatının acı veren sahnelerini oynarmışçasına sahici davranıyor adam. Büyük bir dikkatle izliyor etrafını çeviren bir sürü insan.

Bir hüzne tanıklık ediyorlar. Bir tükenişin kıyısında duran adamın her yana sıçrayan hüznü, üzerlerine bulaşıyor izleyenlerin. Herkes acıdan pay alıyor.

Final sahnesini oynamaya başlıyor ardından. Elinde bir ayna kendi yüzüne bakıyor. Kendisini anlamaya, gözlerini kavramaya,

makyajlı yüzünün altında gizlediklerini görebilmeye çalışıyor adeta. Bir hayatın yüzüne sinmiş, geçmiş zaman sızılarını hissediyor.

Aynayı boynuna götürüyor.

Müzik yükseliyor.

İzleyiciler susuyor.

İyice kavrıyor ayna parçasını. Şahdamarına yaslıyor özenle.

Müzik gitgide yükseliyor.

Boynundan kanlar sızıyor adamın.

İzleyiciler bir sessizliğin ardından çılgınca alkışlıyor.

Bir kırlangıç sürüsünün kanat çırpışları kaplıyor ülkenin karanlık gökyüzünü.

Adam ölüyor ve herkes rol yaptığını düşünüyor. Ne kadar gerçekçi olduğuna şaşırıyorlar. Adam sahiden ölüyor.

Ölüm, bir oyunun final sahnesinde gösteriye dönüşüyor.

Madam Butterfly, görkemli bir vedayla düşüyor sahnenin ortasına. Kimse anlamıyor bir daha kalkamayacağını.

İzlemekle yetiniyorsunuz kimi hayatları.

Oyunun ne kadar gerçekçi olduğunu düşünüp, avuçlarınız patlarcasına alkışlıyorsunuz bazı sahneleri.

Kentin bir yerlerinde, bir genç kız, elindeki aynaya acılı gözlerle bakıyor. Gördüğü yüzü tanıyamıyor. Utançla karışık bir tükeniş fotoğrafı düşüyor aynaya. Bir cüzzamlının yüzüyle karşılaşmış kadar endişeli bakıyor aynaya.

Kovulmuş bir cüzzamlı gibi, girmeye çalıştığı kapılardan geri çevrilen bir lanetli gibi, kendi yüzünün kıvrımlarına sinmiş acıyı silmeye çalışıyor elleriyle.

Yüzünün her bir tarafına sinmiş öfkeli bakışları, aşağılayan kelimeleri silmeye çalışıyor elleriyle.

Önünde beklediği duvarların soğukluğunu silmeye çalışıyor.

Kentin bir yerinde bütün sokaklar tükenişe çıkıyor. Bir genç kız, çiçek ölülerine basmadan yürümeye çalışıyor.

Gökyüzü lacivert bir şarkı söylüyor.

Bir yaşamın kısık sesi, kentin gürültüsünde kayboluyor. Bir genç kızın kulakları yırtan sessizliği meydanları dolaşıyor.

Siz hala bir oyunun ortasında bir oyunun finalindeki hüzün verici sahneyi izlediğinizi düşünüyorsunuz. Genç kızın ne kadar sahici oynadığını düşünüyorsunuz.

Elindeki aynayı boynuna götürüyor.

Şahdamarına yaslıyor.

Ne olur gözlerinin içine bakın!

Ne olur gürültüyü kesin ve bir kez olsun gösterişsiz bir yüzün masum çalgısını dinleyin.

Bu kez Madam Butterfly sahiden ölecek.

Madam Butterfly gerçekten ölecek...

Haziranda ölmek zor

Haziranda gidenlere

Ölmek hep erken gelir insanlara. Belki acıdan kıvranıp, boğazı patlarcasına bağıran ya da alını gelininin temizlediği ve utancından gözlerini kapayan yaşlı ihtiyar hastalardan başka ölüm hep erkendir. Ölüm hep beklenmedik ve şaşkınlık doludur. Gözyaşı ile gelir bunca sık karşılaşmamıza rağmen. Bunca kol gezmesine rağmen ortalıkta, gözyaşlarıyla girer her eve.

Ve ölümlerin en zorudur, haziranda ölmek.

Gitmeklerin en zoru.

Tüm heveslerin kursağa takıldığı zamandır. Kalbini genişleten bir aşkı yarım bırakmak gibi. Tam da sıcak coğrafyalara yaklaşmışken yorgun düşmesi gibi kanatların. Papatyaların güneşle sevişip, sevgililerin saçlarını süslediği bir günün sabahına uyanamamaktır haziran ölümleri.

Doğa, sesinin en ahenkli ve en gür tonlarıyla söylerken şarkısını ve Tanrı'nın soluklarıyla yeniden yaratılırken hayat, gözlerini kapatmaktır, bu zamanlarda ölmek. Bir kurşunun, puslu bir

çatışma akşamı sonrasında, uğursuz bir gece yarısı, şakaklarından öptüğü devrimci gencin, onlarca kez okuduğu sevgilisinden aldığı son mektubu bir daha okuyamamasıdır, haziranda ölmek. Sessiz bir kasaba sokağında, tahta evlerin bahçelerinden yayılan iğde ve ıhlamur kokuları arasında, beynini çatlatırcasına kafana saplanan bir baş ağrısıdır. Bereketli geçen bir günün sonrasında, diğerlerinden yuttuğu misketleri ceplerine doldurmuşken, babasının bir daha eve dönmeyeceği söylenen çocuğun alnına düşmüş şaşkınlıktır.

Kudüs'te kılınan son Cuma, Saraybosnalı kadınların güllere söylediği son şarkıdır.

Haziranda ölmek zor.

Tam da güneş, sevgilinin gözlerini yaşamın en umutlu bakışlarına çevirmişken, sevgilinin gözlerinde, uğur böceklerinden kalma bir coşku dans ediyorken gitmektir. Sevgilinin gözlerinde Meryem'den kalma bir ateş gitgide parlamaktayken, basıp gitmektir, bir daha geri dönüp bakmamaktır, haziran ölümleri. Ter ve acı içinde, rahminden sızan kana aldırmadan, ciğerlerinden ağlayan bebeğine gülümseyen annenin, o anda ebediyyen susan çocuğa bakarken kasıklarına saplanmış ağrıdır.

Sesini duyar duymaz, sokağa fırladığınız ve gözden kaybolmuş bir sokak satıcısıdır. Bir dostun ardından kalan masum kelimeleri kullandığınızda kirpiklerinize asılıp öylece kalakalan hayallerdir, haziran ölümleri.

Bir düğünü yarıda bırakıp kimselere haber salmadan gidip, bir daha geri dönmemek gibi.

Ama hep erken gitmek,

Ama hiç dönmemek gibi.

Ölümlerin en zorudur haziran ölümleri.

Karnında patronunun sancılarını taşıyan bir genç kızın, incecik bileklerinin damarlarından akıttığı günahlar, halıya bulaşmış utançlardır. Kalbinden bir türlü söküp atamadığı acıdır.

Ölüm hep erken gitmektir.

Hep erken bitirmek elde kalan ne varsa.

Oysa haziran ölümleri bir daha asla bitirmemektir.

Hep yarım kalmış heveslerdir, ayaklarımızı ağırlaştıran.

Peru'lu liman işçilerinin yarım kalmış şarkılarıdır. Güneyde, ellerindeki zincirlerin izlerini ovuştururken, kalbine yenik düşen yaşlı siyah adamın göz kapaklarında saklı kalmış bir özgürlük duasıdır. Kardeşlerinin izini sürüp, beyaz adama yol gösteren Siu yerlisinin ödülünü beklerken, alnını paramparça eden Smith Wesson kurşunudur.

Haziranda ölmek zor.

Akşam evde saatlerce çalışılmış ve sevgilinin yanına geldiğinde birden aklından uçup, kaybolmuş bir aşk şiiridir, haziran ölümleri.

Gece vakti bir radyo istasyonuna düşmüş, sahici ve kırık bir hayat öyküsünün bir humma nöbeti gibi vücudunuzu sarmasıdır.

Gitmelerin en zorudur.

Ölümlerin en beklenilmeyeni...

Bazı sabahlar İstanbul...

Bazı sabahlar İstanbul, kanlı biten bir Aksaray akşamından kalma bir cesettir. Her yanı puslu bir sabah endişesine düşer, benzi solmuş yığınla insan.

Gözlerine bakın o insanların.

Aceleci, tedirgin, parıltısız ve yarınsız.

Bazı sabahlar İstanbul, tüm varlığını şans oyunlarında yatırmış ve kaybetmiş duygusal bir kumarbaza benzer. Aşksız bir kumarbaza. İyi giyinmiş ve yeni traşlı, aşksız bir kumarbaz. Oyun kağıtlarının arasına sıkışmış yaşamlar serilir masanın orta yerine. Kimilerinin asla kazanamayacağı oyunlar döner gece yarıları. Kimilerinin hep kaybettiği ölümcül oyunlar.

Bir imparatorun sokağa düşmüş kızıdır. Kaldırımlarda ağırbaşlı adımlarla gezen bir sokak kızı. Babadan kalma kolyesini boynundan hiç çıkarmayan asil bir fahişedir. Hevesi kursağında kalmış bir sürü insanın eski zamana iç çekişleriyle dolar ucuz otel odaları.

Babasını hiç tanımamış, yetiştirme yurdunda büyümüş haşarı bir çocuktur kimi zaman da. Kendisine sarkmış yaşlı adamlardan hesap soran öfkeli bir genç.

Belki de huzurevine henüz girmiş bir kadının, bir geçmiş zaman hanımefendisinin, titreyen dudaklarıyla söylediği ve sonunu bir türlü getiremediği suzinak bir şarkıdır, İstanbul sokakları. Kadının özenle dudaklarına sürdüğü eskiden kalma bir ruj.

Ya da kendi sokağından çıktıktan sonra makyaj yapan bir konfeksiyoncu kızdır, İstanbul. Elinde utançla taşıdığı ve gösterişli mağaza poşetlerinde gizlediği sefer tası.

Yüzlerine bakın o insanların.

Yarınsız, yorgun ve mahcup.

Aynı yüzlerle karşılaşacaksınız belki diğer kentlerde.

Antalya'da kayalıkların tepesine çıkan bir kızın yüzünde karşılaşacaksınız aynı bakışlarla. Onbeş yaşında ve henüz hayatla uzaktan selamlaşmış bir genç kızın yüzünde. Şaşıracaksınız bir kıza uzaktan selam veren hayatın bu kadar kıyıcı olabilmesine. Ya da çarçabuk yorulabilmesine bir genç kızın.

Saatlerce kayalıkların tepesinde dikildi kız. Etrafına bir sürü insan toplandı. Arkadaşları geldi, annesi, polis, medya, herkes oradaydı ve kızı ikna etmeye uğraşıyorlardı. Saatlerce dil döktüler, sözler verdiler. Bundan sonra diye başlayan bir sürü yalanlar söylediler kıza. Hiçbirine inanmadı. Ne annesine, ne arkadaşlarına, ne devlete. Yine aynı senaryonun yüzleriydi karşısına dikilen.

Ne deseydi kızcağız etrafındakilere?

Pop duyarlılıklarıyla hayatı anlamlandırmaya çalışan arkadaşlarına nasıl anlatsaydı? Ne söyleseydi polislere, annesine? Hangi yüzün sıcaklığına atıverseydi bakışlarını?

Kırılganlığını kim anlayabilirdi?

İnanmadı hiçbirine...

Dinlemedi saatler süren ikna sözlerini.

Ve atladı.

Arkadaşlarına, annesine, devlete rağmen.

Hepsine inat atladı.

Yarım kalmış bir şiir gibi.

Sevgiliye itiraf edilmemiş bir aşk gibi.

Nasıl bir yılgınlıktır bu?

Nasıl bir kaçış?

Ne tür bir isyan cümlesi?

Bazı sabahlar İstanbul, sabah erkenden evden çıkan ve bir daha dönmeyen bir genç gibidir. Hangi kaldırıma serildiği belli olmayan bir hayat gibi...

İlle de ölmek gibi....

İlle de kaçmak gibi.

Yüzünde kalmış son bakışların utandıran acısını bir türlü üzerinden atamayan bir genç gibi.

Şimdi de ki; olsun, bu da geçer!

I.

Bir tek sen kaldın, rüyalarımı hayra yoran. Mütebessim bir yüzle gözlerimi dinlendiren.

Şimdi de ki; olsun, bu da geçer! Kafamı çatlatan bu ağrı, gözaltlarımı morartan bu uykusuzluk, şekersiz kahve ve sigara üstüne sigara geceler. Bütün kaslarımı gerdiren Kudüs sancısı ve sert bakışlı Afgan çocuklar. Bizim evimiz o günden beri yaz gibi sıcak.

Şimdi de ki; olsun bunlar da geçer. Geçecek!

Tam da uykuya dalmışken köyümüzün üzerine yağan ölüm. Uykudan sıçrayışlarım. Vücudumu sırılsıklam eden ter. Kan ter içinde susuzluktan kuruyan dilim. Şirket binalarında üşüyen kızlar. Hep duvar diplerinde yürüyen, yürürken arkaya bakıp duran kızlar. Hayatlarını kemiren yönetmeliklerden kaçan ürkek kızlar. Akşamüstleri pazaryerlerinde yere atılan sebze meyveleri toplayan utangaç kadınlar. Müdürünün masasının üzerindeki tozu almayı unutmuş odabakıcı adam.

Bizim mahallede oturanlar yani. Çayocağında oturup çay içtiğimiz adamlar. Evde "asr" okuyup sohbete başladıklarımız. Sağ yanımızdan kendini tanıtmaya başlayanlar. " Yoldaki işaretleri" birlikte gözlediklerimiz ve " dört terim" üzerine hayatı kurmaya çalışanlar. Bizim çocuklar işte. Yorgun bakışlılar ve sokaklarda iç çekip yürüyenler.

De ki; olsun, bunlar da geçer!

Bir tek sen kaldın hayatımda, dualarına sırtımı yasladığım.

Neden sustuğumu soruyorlar bütün gece. Artık neden konuşmadığımı.

Onlara bilmediğimi söyle. Söyleyecek çok şey kalmadığını anlat. Kadınların ahlarının üzerimizde kaldığını ve utangaç bir yüzle kelimeleri gizlediğimi söyle. Kurumlarının aşkına, şirketlerinin aşkına, okullarının, televizyonlarının, gazetelerinin aşkına incittikleri çocukların gazabından sözet. Ödeyemeyecekleri ağır bir hesabın kesileceği günü hatırlat.

Bir de de ki; sakalları ıpıslak olana kadar ağlayan bir peygamberleri vardı. Bir parça onur, bir parça merhamet işte o kadar.

Yalnızca sen varsın, sözlerimi film karelerinden. araklayıp da konuşmadığım. Hep sahici kaldığım.

II.

Sabahları erkenden yola çıkıyorum. Kargaları farkettim bir süredir. Kargaları sevmediğimi düşündüm. At kestanelerini gagalarıyla alıp, yükseklere çıkıyorlar. Sonra yüksekten bırakıp kırılar at kestanelerinin içindekileri yemeye koyuluyorlar. İçinde ne varsa tüketmek istediğin birini, yükseklere çıkarıp tam da zirve sarhoşuyken yere bırakmayı ve istediğini alıp bir kenara fırlatmayı kargalardan öğrenmiş olabilir miyiz?

Bu kargalar ne kadar yalnız kuşlar. Bunu yeni farkettim. Yani hep tekbaşlarına dolaşıyorlar. Başka kuşlar kargalarla pek dolaşmıyorlar. Bir de şunu farkettim; ben hiçbir karganın yüzünü net

olarak görememişim bugüne kadar. Gözlerini hiç farketmemişim. Bu sokakta ne kadar da çoklar? Bir de ıhlamur kokan bir yer var. Tam oraya geldiğimde duruyorum ve derin derin kokluyorum.

Farkediyorsun yine canım sıkılıyor. Teksas ve Tommiks'i İtalyanlar çiziyormuş.

Biraz Otis Redding, biraz da Glenn Miller.

Öylece geçiyor zaman.

Asra yemin olsun ki insan hüsrandadır!

Ancak...

Düşen bir uçağın karakutusundaki sesler

- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!

- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!
- Allah!

Kutsalını yitirmiş sokaklar

Gitgide soğuyor bu sokaklar, meydanlar. Bu kentin her bir köşesi gitgide soğuyor. Bakışlara siniyor soğuk. Yüzyüze bakışmalardan üşüyoruz artık. Herkes bir diğerinin bakışlarındaki serinlikten uzaklaşmaya çalışıyor. Bir parça huzur verecek teselliler yok artık. Dua cümlelerini hatırlamıyor kent. Sokaklar ışıklandırılıyor, barlar, kafeler, alış-veriş merkezleri, bilboardlar, evler, heryer ama heryer ışıklandırılıyor, bakışlardaki üşüme yine de kaybolmuyor. İnsanların üşüyen ruhlarına ışık ta teselli olmuyor. Kaçacak yeri yok kimsenin.

Kutsalını yitiriyor kent.

İnsanı hayata bağlayan, ısıtan, teselli cümleleri fısıldayan kutsallarını bir bir yokediyor. Metafiziğini kaybediyor sokaklar. Asfalt Tanrının parmak izlerini gizliyor. Gürültü Tanrının sesini gizliyor. İnsan yitiriyor. Ne yöne baksa taş ve plastik yığınlarına düşüyor. Hayatı gizliyor kent, Tanrıyı gözden uzaklaştırıyor. Metafizik gerilimi düşüyor gecelerin, kentin nabzı düşük atıyor, nefesi kesiliyor. Yapay duyarlılıklar üretiyorlar. Vücut ısısını kay-

betmiş kelimelere sığınıyorlar. Yine de eksik bir şeyler kalıyor. Ölülerine ağlayamıyorlar ve şaşkınca alkışlıyorlar. Hastalarına söyleyecek cümleleri yok. Çaresizlik okunuyor yüzlerinden. Korkuyorlar ve gürültü yapıp rahatlamaya çalışıyorlar. Islık çalarak geçiyorlar mezarlıkların önünden. Ölüm adına tüm sözcükleri unutmaya çalışıyorlar ve hiç beklemedikleri yerlerde karşılarına çıkıyor ölüm. Bir otobanda, sahil kenarında, günlerdir kapısını çalmadıkları dost evlerinde karşılarına çıkıyor ve ürperiyorlar. Siyah gözlüklerin arkasına gizliyorlar ürpertilerini.

Yeni ahlak öğretilerine sarılıyorlar. Tüketim ahlakına, eğlence ahlakına, sosyal ahlaka ait yeni cümleler kuruyorlar. Kutsallık adına ne varsa gizlemek, yok etmek, unutturmak çabasındalar. İstiyorlar ki sömürmek için hiçbir engel kalmasın önlerinde. İstiyorlar ki kendi cehennemlerini hatırlatacak hiçbir iz kalmasın ortalıkta.

Kendi kirli yüzlerini hatırlatacak hiçbir masuma tahammülleri yok. Diledikleri hayatı kutsayıp, diledikleri hayatı bir çırpıda kesip atsınlar. Önüne çıkan herkesi kendi yapay ahlaklarıyla yargılayıp, kendi cehennemlerine ortak etmek arzusundalar. Ne adaleti, ne onuru, ne emeği ne de namusu duyup keyiflerini kaçırmak istemiyorlar. Kendi kirli uzlaşmalarına adalet, kendi sığıntı ve aşağılık yüzlerine onur, kendi sömürülerine emek adını veriyorlar. Karşılaştıkları kızları biran önce yatağa atmak düşüncesini cinsel özgürlük palavralarıyla süslüyorlar. Kendi şehvetlerini kutsayıp, orospu bir ahlakın ilericiliğini savunuyorlar söz söyleyebildikleri her yerde.

Kutsalını yitiriyor kent.

Güce tapınıyor, reklam afişlerine, yönetmeliklere, bestseller kitaplara, köşe yazılarına tapınıyor. Gösterişli olana inanıyor sürekli. Gerçeğin mahcup yüzüne bir kez olsun dönüp bakmıyor bile. Gerçeğin bağırmaya ihtiyacı olmadığını bir kez olsun düşünmüyor. Genç kızların ve genç erkeklerin ışıltılı yarın hayalleriyle

besleniyor kent. Çalıyor, eziyor, yok ediyor. Hiçbir adalet sözcüğüne aldırış etmeden tüketiyor, sokaklarına düşmüş genç hayatları.

Kutsalını yitiriyor, metafizik gerilimini kaybediyor kent.

Herşey plastiğin kokusuz ve cansız yüzeyinde kayıp gidiyor. Asfalt yağmuru reddediyor. Toprak ölüyor. Kent kendi intiharını seçiyor.

"Tanrı öldü!" diye bağırıyor adam. "Onu kendi ellerimizle öldürdük!" Buz kesiyor ortalık ve herkes kendi parmak izini gizlemeye çalışıyor. Bir acıyı haykırıyor adam ve diğerleri küfrediyor. Çalınmış kutsalına ağlıyor adam. İnsan elinden çıkma sahte ahlakın boğuculuğuna isyan ediyor belki de. Kendi tükenmişliğine yahut ta. Modern yaşamın kutsadığı kent tanrılarının kıyıcılığına ağlıyor bir sürü insan.

Ne kadar vurdumduymaz davranıyorlar! Nasıl bu kadar umursamaz olunabilir böylesi bir yitirişe? Yamyam tanrıların gösterişli cehennemine böylesi özenmeler neden? Bu kirli gülümsemeler nereden yapıştı yüzümüze?

Allah'ım ellerimi bırakma lütfen!

Bize kendini göster...

Ruhumuzu ısıt ve bizi koru...

Uzakların Çocuklarına...

Ortalık iyice karardığında, etrafındakiler seçilmez olduğunda, kimseyle yüzyüze gelemiyorsan, artık gitmelisin. Bakışlar bulanıklaşıyorsa gitmek gerek, başka coğrafyalara, başka sokaklara, gökyüzünün henüz aydınlık vermeye devam ettiği yerlere.

Bu kent üzerine çullanıyorsa artık ve ağırlığı adımlarını günbegün yavaşlatıyorsa gitmelisin. Başka sokaklarda adımlamalısın. Sabahı ve geceyi direngen adımlarla yürümelisin.

Sana ait herşey tükeniyorsa zamanla. Ve artık tüketmekten korktuğun birkaç şey kaldıysa, bırak onlar kalsın bu şehirde. Bırak onlar hasretinde yaşasınlar. Bırak onlar hasretinde büyüsünler.

Bırak onlar, uzaklarda bir gece vakti yaktığın sigaranın dumanıyla çoğalsınlar hayatında.

Git ve giderken bakma sakın.

Geride kalan birkaç kişinin gözlerine bakma sakın

Bakarsan gidemezsin. Gözlerinden çekip alamazsın kalbini.

Geride kalanların gözlerine bakmamalısın. Bir bakarsan ateş ruhunu yakar. Adımların yavaşlar, gidemezsin.

Anneler elbette ağlar.

Anneler hep ağlar.

Gorki'nin Ana'sında askerler Pavel'i almak için evini bastığında, annesi Pelage ağlamaktadır. Yürekliliği azalmış, hiçbir şey yapamamak yüzünden ruhunu ısıran acı göz yaşları yanaklarına doğru inmektedir. Subay aşağılayıcı bir yüz ifadesiyle "Pek çabuk yaygaraya başladın analık! Dur bakalım, şimdiden böyle yaparsan sonrası için dökecek göz yaşı bulamazsın!" diyerek bakar zavallı kadına. Pelage'nin cevabı kızgın bir ses tonu ile gelir: "Analarda her vakit için dökecek göz yaşları bulunur...Her vakit anladınız mı?"

Uzaklar annelerin göz yaşlarıyla yıkanırsa zarar veremez sana.

Anneler elbette ağlar.

Kimseye veda etme giderken.

İlle de geleceksin, veda etme sakın. Hiçbir cümlenin sonuna bitiş sözcükleri ekleme. Yarın hep senin için ve umut hep senin.

İdamına yarım saat kala annesi ve kardeşleriyle konuşuyordu adam. Sean Penn oynuyordu filmde. Dead Man Walking'in bir sahnesiydi bu. İdam mahkumu adam ailesiyle son konuşmasını yapıyordu telefonda. Dik durmaya çalışıyordu, sesinin titrememesi için çaba sarfediyordu telefonun başında. Tedirginliğini, korkusunu gizlemeye çalışıyordu. Telefon konuşmasının sonunda tekrar görüşürüz diye kapattı telefonu.

Tekrar görüşürüz!

Yarım saat sonra ölüm muhakkak olduğu halde. Yarım saat sonra görüşürüz. Nefes alıp vermeye devam ettiğimiz ölçüde tekrar görüşürüz. Tekrar görüşebiliriz. Bu umudun adıdır işte. Duanın adıdır bu.

Veda etmemeli kimseye ve hep aynı cümleyi söylemeliyiz. Tekrar görüşürüz. Her an , her umutsuzluğun ardından, tökezlerken, yalpalarken bu umudu tekrarlamak gerekir.

Yaşıyorsak sonrası hep var.

Yaşıyorsak hayata en anlamlı cümleleri söyleyebilme şansı hep var. Geri dönebilme ve yeniden başlama şansı. En önemlisi de bu hep yeniden başlama şansı.

İşte bunun için böyle söylemeli tekrar görüşürüz. Herkesle, inadına bir seslenişin ifadesi bu. Kimilerinin içini ısıtan kimilerinin de gözlerine korku düşüren bir sesleniş. Bu kentte hiçbir şey yarım kalmayacak. Tam konuşacakken boğazımızda düğümlenen hiçbir cümle yarım kalmayacak.

Şimdi gitmelisin artık.

Bu kentin kalabalıklarından geçip ve kimseyi umursamadan, omuz atarak. Bulabildiğin en gösterişli, bulabildiğin en serseri adımlarla gitmelisin.

Asla veda etmeden gitmelisin.

Geride kalan iyi insanların gözlerinin içine bakmadan gitmelisin.

Aynı cümleyle hayata gülümsemek için.

Başka coğrafyaların nefes alan toprağından beslemek için ruhunu.

Gitmelisin.

Ve.. ve...

Tekrar görüşürüz...

Tutunun artık, Allah aşkına!...

Züğürt ağa filminin unutamadığım sahnelerinden biridir, final sahnesi. Her şeyini yitirmiş bir adamın hayata devam edebilme çabasının finalidir o sahne. Beş kuruş parası kalmamıştır ağanın ve yeni bir işe başlamak için paraya ihtiyacı vardır. Eşiyle birlikte kara kara düşünürken, vefakar eşinin gözleri ağanın fiyakalı çizmelerine takılır. Ağa, eşinin çizmelerine baktığını farkeder ve hemen olumsuz bir ifade takınır. Kolay değil, geçmiş günlerden kendisine kalan son hatıra. Gösterişli günlerin son izi, uzun, parlak, siyah bir çizme. Son zamanlarda kendi başına giymeye başladıysa da, bir zamanlar etrafındakiler saygıyla yardım ederlerdi. Bunu da kaybederse, kendisine eskiyi hatırlatacak hiçbir şey kalmayacak. Dolayısıyla çizmeyi satma fikrine sıcak bakmıyor ağa. Ancak sonunda ikna oluyor ve çizme satılıyor. Kolay vermiyor, eli titriyor, gözleri buğulanıyor ama yeni bir hayata başlamak için çizmeyi satmak şart.

Sonra ayağında tokyolarla görüyoruz ağayı. Beyoğlu'nun ışıklı sokaklarında çiğköfte satarken ve ayağında ucuz bir plastik tok-

yoyla. Yeniden başlamanın belirtisidir tokyo. Hayata tutunmanın, tırnaklarını, dişlerini hayata geçirmenin göstergesidir. Bir kere daha yürümenin, dirençli bir adım atmanın onurlu yüzüdür. Hayatın keşmekeşinde savrulan başı dik bir adamın, yaşlı gözleriyle, geçmişinin fiyakalı bir izini silip, geleceğe umutla bakmasının ilk adımıdır.

Şimdi tekrar hayata sıkı sıkıya tutunma vaktidir.

Ve Allah aşkına ellerinizi sıkı tutun.

Artık eksilmeyin.

Artık düşmeyin.

Nerede olursanız olun, bir başlangıcın eşiğinde olduğunuzu sakın unutmayın. Utançlarınızla ya da onurunuzla yarına dirençli bir gülümseme gönderin. Durum ne olursa olsun. Başınızdaki örtünüzle, şapkanızla, peruğunuzla, gözyaşlarınızla, duanızla, kırılmışlığınızla hayata asi bir gülümseme savurun. Unutulmuşluğunuzun, kovulmuşluğunuzun, terk edilmişliğinizin acısı ne kadar büyükse, o kadar asi adımlarla yürüyün bu sokakları. Asla ulaşamayacakları aşklarınızı büyütün günbegün. Utanç ve eziklik ve bunalım adına söylemler üretenlerden yüz çevirin. İlle de hayatı siz kuracaksınız, hayatı ille de sizin masum aşklarınız ve dualarınız kuracak.

Onlar düşmenizi bekliyorlar.

Onlar tükenişinizi izlemekten zevk duyuyorlar.

Onlar birbirinize öfke duymanızı istiyorlar, nefret etmenizi dostlarınızdan.

Onlara bu şansı vermeyin.

Bu keyfi yaşamalarına izin vermeyin.

Sizden çaldıkları ne varsa bırakın onların olsun. Lanet olası yaşam standartları onların olsun. Asla ulaşamayacakları hayatlar besleyin kalbinizde. Birbirimize tutundukça bıçakların ağzı kapanacak diyor usta. Birbirimize tutundukça kalbimiz atmaya devam edecek.

Kimsenin çalamayacağı aşklar besleyin yüreğinizde. Sizden nefret ediyorlar. Çünkü korkuyorlar. Çünkü kirlendiler. Çünkü sizin masum yüzlerinize baktıklarında kendi pislikleri düşüyor önlerine. Sizden uzaklaşmak istiyorlar ve bu yüzden kendi sokaklarına sokmak istemiyorlar. Şimdi siz kendi sokağınıza dönün yüzünüzü. Kendi masumiyetinizi koruyun çocuklar.

Çizmeleri bir kenara atın artık. Çizme hayallerini bir kenara atın.

Bu oyun henüz bitmedi ve oyun sürdükçe biz varolacağız. Kazanmak için çocuklar, kaybetsek de heveslerimiz sarsacak ortalığı. Oyun sürüyor ve arka sokakların dirençli nefesleri henüz tükenmedi. Sokağın inatçı çocukları henüz yorulmadılar.

Siz hayatın heveslerisiniz.

Siz yarınların nefesleriniz.

Şimdi tutunmak zamanı hayata. Yeni başlangıçların kutsal sözcüklerini tekrarlama zamanı.

Artık düşmeyin çocuklar ne olur!

Artık sıkı tutunun, Allah aşkına!

Ve mahallenin iyi insanlarının hatırına.

Oyun sürüyor....

" kahrolsun iblis

yaşasın cebrail."*

* Nuri Pakdil

Jazz başlıyor...

Bir sabah odana dolan alımlı bir rüzgarın peşine düşersin. Hüzünlü bakışlı bir eylül rüzgarının. Eski sevgililerin saçları değer yüzüne. Eski sevgililerin kaçamak gülüşleriyle dolar etrafın. Savrulmuş bir hayatın yarım kalan hevesleri boğazına düğümlenir.

Susarsın.

Dilsiz bir çocuğun tedirginliği düşer üzerine. Anlatılmamış günahlar sarar vücudunu. Kendi suskunluğunda boğarsın geceyi. Bir sabahçı kahvesinden savrulmuş hikayeler dağılır sokağın ortasına. Gururlu bir işçinin terk edilişleri düşer payına. Her sanityesine çentik atılmış zamanlar düşer. Bir kez olsun geriye dönüp bakılmaya cesaret edilemeyen zamanlar...

Devrimci bir kızın kan değmiş ellerini tutarsın. Bıçak gibi keser avuçlarını. Avuçlarında kalan kanlarda izlersin utanç dolu yüzünü.

Kaçmaya çalışırsın.

Merhametsiz bir eylül rüzgarına tutulur gözlerin.

Gidip de dönmeyen genç adamlara yakılan ağıtlara takılır ayakların. Oğluna ağlayan annenin ıslak yemenisine. Kimsesizler mezarlığına düşmüş isimsiz bir çiçeğe takılır. Aşksız bir coğrafyanın bereketsiz topraklarına takılırsın.

Birbirine değecekmişçesine öne eğilmiş ahşap evlerin sırnını ararsın bir gün. Sokağa taşan düğün şarkılarına eşlik edersin fark etmeden.

Oysa ne kadar az şarkı söylersin.

Oysa ne kadar az düğün halayında mendil tuttun.

Ağırbaşlı bir hüznün dostluğuyla dolu, geçmiş zaman anılarına ihanet etmişçesine sıkı sıkıya kapatırsın dudaklarını.

Susarsın.

Oysa ne çok boğuldun suskunluğunda.

San Diego'da bestelenmiş bir şarkının öfkeli ritmi çınlar durur kulağında. Unutmaya yüz tutmuş bir madenci türküsünün sözlerini hatırlamaya çalışırsın.

Çirkin bir fahişenin itici bakışlarından kaçmaya yeltenirsin. Eski bir utanç sızar kirpiklerinden.

Oysa ne çok utanç değmişti tenine.

Ne çok yalanın merhamet akan göğüslerinden emmiştin.

Asla gidemeyeceğini adın gibi bildiğin bir sahil kasabasının yaz akşamlarını hayal edersin. Geçici bir gülüş takılır yüzüne. Küçük dalgalı denizin kokusunu duymaya çalışırsın. Bir papatya tarlasının çocuksu güzelliği kalır aklının bir ucunda. Gri duvarlı binanın dar penceresinden dışarı sızar iç çekişlerin.

Oysa ne çok iç çekişlerin takılmıştı kalbinde..

Oysa..

Neyse boş ver.

Şimdi jazz başlayacak.....

Ben hayatı seçmemeyi seçiyorum!

Bir yanımız hep eksik ve bir türlü tamamlayamayışımızın tedirginliğini yaşıyoruz. Yanıbaşımızdan bir türlü ayrılmayan körolası yoksulluk, artık bedenimizden bir parça gibi duruyor. Hangi yöne gitsek bir türlü yanımızdan ayıramadığımız keskin yoksulluk nefesimizi kesiyor. Gün yüzü görememek diyor kimi kadınlar. Gün yüzü göremedim şunca yıldır diye hayıflanıyorlar mahcup kocalarına. Gece gündüz çalışmaktan ve yine de hep bir yanı eksik kalmaktan yüzündeki çizgilerin derinleştiği adamlar, başlarını öne eğiyor eve geldiklerinde.

Zengin yaşamların köpeksi umarsızlığıyla yayılan kahkahalar saçılıyor ekranlardan yoksul evlerine. Garip bir çelişkinin ortasına düşüyoruz. Hevesle bakıp gözlerini ayırmıyorlar televizyon ekranlarından gecekondu insanları. Loş ışıklı barlardan kirli bağırışlar yayılıyor kenar semtlerin evlerine.

Hangi acımasız kent tanrısının buyruğudur?

Hangi kitapta yeri var bunun?

Hangi peygamber bildirdi?

Gizli gizli iç çeken konfeksiyoncu kızların hesabını kim ödeyecek?

Terleyen bir adamın görüntüsüyle karşılaşıyoruz ekranın başında. Adam onlarca anlamsız kelimeyi sıralı olarak ezberlemek zorunda. Çabalıyor, düşünüyor, terliyor. Bir başkası onlarca bardak elinde akıl almaz bir işi yapmaya çalışıyor.

Yapabilirse üç beş milyar alacaklar. İyi giyimli kadın ve erkek sunucular sürekli tansiyonu yükseltiyorlar. Adamın kanını kurutacak bir müzik var fonda. Adam çaresiz belli bir zaman diliminde gerçekleştirmeye çalışıyor yapması gerekeni. Ailesi de orada. Karısı, kısları, oğulları var stüdyoda. Bazen yakın çekim alıyor kameraman kadının yüzünü. Kızların tedirgin, korkulu, heyacanlı gözlerine yakınlaşıyor kamera.

Sonra adama dönüyoruz yeniden. Ailesinin önünde üç kuruşun peşinde ve elleri birbirine dolaşıyor. Ve sonra bir anlık hata. Bitiyor oyun. Arenada aslanların önüne atılan adamları izler gibi izliyoruz televizyon başında. İzliyor ve keyif alıyoruz. Acı bir sonla bitiyor oyun. Adam haftalardır çalıştığı şeyi yapamıyor. Birden karısının ve kızının gözyaşları sızıyor ekrandan aşağıya doğru. Adı batasıca bir yoksulluğun pençesinde üç kuruşun peşinde gözyaşları düşüyor adamın önüne.

Kaybediyor adam. Bugüne gelinceye kadar kaybettiği gibi. Senaryo tekrar aynı sahneye dönüyor. Dönüp dolaşıp aynı kaderin soğuk yüzüne boyun eğiyoruz.

Bir başkasında bir sürü insan, kadınlı erkekli, bir arabanın etrafına dizilmişler ve elleriyle arabaya dokunuyorlar. Birisi arabaya sahip olacak. Elini hiç çekmeden en uzun süre arabanın üstünde tutan kişinin olacak son model araba.

Gerçekten de oldukça ışıltılı duruyor araba hepsinin ortasında. Bir ayinin ortasında gibiyim. İlkel bir dinin müntesipleri gibi ellerini arbanın üstünde tutuyorlar, dans ediyorlar, dönüyorlar. Bir araba için bunca tören! Tansiyon düşenler, bayılanlar hepsi

bu araba için mi? Ellerini sürüyorlar arabanın üzerine. Sanki kutsal bir nesneye el sürer gibi, usulca, heyecanlı ve hevesli. Eski zamanlardan kalma bir ayin gibi. Saatlarce başında bekliyorlar bir arabanın. Bir başkasının, oğluna kullanmayı öğrensin, gerekirse sağını solunu vurabilir diye aldığı karne hediyesi bir arabanın başında saatlerce bekliyorlar. Yorgunluktan baygın düşmek pahasına.

Bir yanımız hep eksik ve bir türlü tamamlayamıyoruz.

Keskin bir yoksulluk elleriyle boğazımızı sıkıyor ve çaresizlikten olmadık işlere kalkışıyoruz. Gülünecek hallere düşüşümüz hep bundan.

Ben hayatı seçmemeyi seçiyorum diyordu, filmin kahramanı. İngiltere varoşlarında hayatını sürdüren İrlandalı uyuşturucu müptelası genç böyle söylüyordu filmin bir yerinde.

Belki de bunu tekrarlamalı sık sık. Bizim üzerimizden eğlenceli kahkahalar atmak için oraya gitmemizi ve şaklabanlıklar yapmamızı bekliyorlar. Gerekirse böyle söylemeliyiz. "Ben hayatı seçmemeyi seçiyorum!"

Sahip olduğunuz hiçbir şey ilgimi çekmiyor ve onlara sahip olmak için parmağımı oynatmayı bile gereksiz sayıyorum.

Şimdi gülme sırasını iyi kullanın ve fakat yaşadığınız foseptik çukurları bedenlerinizi çürütecek birgün...

Kentin bakımsız sokaklarını kadınlar emziriyor...

Kentin bakımsız ve terkedilmiş sokaklarını kadınlar emziriyor. Kadınlar büyütüyor evlerimizde solgun duran heveslerimizi. Tam da düştüğümüz zamanlarda, tam da her şeyin bittiğini sandığımız zamanlarda, merhametli yüzlerini baştanbaşa dolaşan birkaç damla gözyaşı, geniş alınlarından sızan damla damla terler sırtımızı biraz daha dik tutuyor. Çocuklarını uğurlayan ve hep bekleyen kadınlar.

Unkapanı'ndan yukarı çıkan Fil Yokuşu'na tırmanıyor annem. Sırtına aldığı büyükçe çuvalın içinde birbirine yapışık halde duran triko kazak yakaları var. Birbirinden ayıracak ve parça başına üç beş lira alacak atölyeden. Evde hastalıklı bir hava var. Babam kalkacak güç bulamıyor o zamanlar. Koca çuvalla yokuştan yukarı çıkıyor annem. İnsanların yürümekte, inmekte zorlandıkları yokuşu kocaman bir .çuvalı sırtlayarak çıkıyor. Okula gidecek çocukları için, evindeki erkeği için, akşam kaynayacak çorba için.

Sokağımızda sırtına aldıkları yüklerle iki büklüm olmuş kadınlar var.

Bazıları çocuk emziklerini parçalar halinde almışlar. İçiçe geçiriyorlar ve emzik şekline geldikten sonra torbalıyorlar. Sürekli mal alımına veya teslimine gidiyorlar. Kimileri de tespih taneleri ve tespih ipleriyle geliyorlar evlerine. İpe dizdikleri taneleri imameye geçirip doksan dokuzluk tespihler yapıyorlar. Parça başı çalışıyor hepsi de. Aslında küçük paralara çalışıyorlar.

Çocukları için, gelinlik kızları için, askerdeki evlatları için, erkekleri için.

Dışarıda çalışamıyorlar ve eve iş getiriyorlar. Bazıları, kocaları gururuna yediremediği ve bu yüzden dışarıda çalışmalarına izin vermediği için eve fason işler getiriyor.

Her defasında Fil yokuşuna çıktığımda kenardaki taşlara sırtındaki çuvalı koyup soluklanan annemle karşılaşıyorum. Zaman çocukluk yıllarımda durmuş sanki. Aynı fotoğraf gözlerime çarpıyor. Elimi uzatıp yardım etmeye çalışıyorum ve o anda kayboluveriyor.

Kentin üstü başı bakımsız sokaklarını merhametli kadınlar emzirip, büyütüyor.

Saçlarından göç etmeyi beceremeyen, zayıf kırlangıçlar dağılıyor sokaklarımıza.

Göz kapaklarına gizlenmiş bereketli bulutlar yağmurlarını saçıyorlar üzerimize.

Bizim sokaklarımızı kadınlarımız teselli ediyor.

Ekmek kuyruğunda bekleyenlerin neredeyse tümü kadınlardan oluşuyor. Başka bir yerde yardıma muhtaç ailelerin isimleri kaydediliyor. Baştan aşağı kadınların isimleriyle dolu listeler. Bir tanesi de kalkıp gururuna dokunduğunu söyleyip de vazgeçmiyor beklemekten. Bir tanesi de "bu sefer ben adımı yazdırmam", "ben

gitmem" demiyor. Yardıma muhtaç yüzlerinden utanmıyorlar ya da utandıkları halde geri dönmüyorlar.

Evdeki çocukların hatırına, erkeğinin hatırına bekliyor kuyrukta. Kendi ismini yazdırıyor.

Birilerinin gitmesi ve gerekirse başını yere eğip, istemesi gerek. Birkaç kilo pirinç, biraz yağ, biraz makarna için de olsa birinin istemesi gerek.

Erkekler sendeledikçe, erkekler gurur için boktan işleri terkedip eve döndükçe, merhametli kadınlar ekmeğin peşine düşüyorlar.

Aynalı camlarla kapatılmış binalarda siyah gözlüklü kadınlar hafta sonu kaçamaklarını anlatırlarken ve barlarda içkiden kızarmış gözlerle etrafa kahkahalar atarlarken, geniş kalçalı ve geniş omuzlu, şişman kadınlarımız kuyruk bekliyorlar.

Bizi kadınlarımız ayakta tutuyor.

Evimize onur katıyor kadınlarımız.

Ben her seferinde yokuşun başında annemi bekliyorum. Geldiği anda elindeki çuvalı elinden alabilmeyi ve hiç olmazsa birkaç dakika soluklanması için yardım etmeyi bekliyorum.

Kadınlarımız, sokaklarımızda sırtlarındaki çuvallarla koşuşturuyorlar. Atölyelerden alabildikleri fason işlerden biraz olsun kazanabilmek için.

Çocukları ve erkekleri için...

Gece kulübü şarkıcıları

Ali Nazik; güneydoğunun uzak köylerinden İstanbul'a gelmiş ve üç kuruşa işler yapıp para kazanmaya çalışıyor. Sesi oldukça yanık ve oldukça iyi. Uzun havalar okuyor, içli türküler söylüyor.

Muhsin Bey; İstanbul beyefendisi. Uzun yıllardır müzikle içiçe. İyi müzik yapma gayretinde, nota bilmeyi önemsiyor. Gittikçe yozlaşan müzik anlayışına karşı, geleneği ve eğitimli olmayı önemsiyor. Piyasa işinden kaçınıyor.

Film bu iki insanın etrafında gelişiyordu. Ali Nazik'e kaset yapmayı isteyen Muhsin Bey, bir yandan da piyasa koşullarına karşı onu korumaya çalışıyor. Kısa yoldan şöhret yapma vaatlerine karşı, gerçek müzik yapabilme uğraşısında olmasını telkin ediyor. Uzun ve çaba isteyen bir yola girerek kalıcı ve nitelikli müzik yapması durumunda iyi bir müzik adamı olabileceğini hatırlatıyor sık sık. Ancak diğerleri büyülü bir dünyanın ışıltısını önüne seriyor. Uzun sürecek eğitimin ve halk müziği çalışmasının yerine ateş gibi arabesk parçalar okuyup popüler olabileceğini söy-

lüyorlar ve Ali Nazik'i bir anlamda kendi ellerine geçirmeye uğraşıyorlar. Şöhret yapacaklarını, kasetlerinin çok satacağını ve rüya gibi bir hayata başlayacağını söylüyorlar.

Filmin son sahnesi.

Finalde Muhsin Bey, loş ışıklı, neredeyse karanlık bir gece kulübünün kapısından içeri girer. Bir çeşit batakhane. Beyoğlu'nun arka sokaklarında hayatın tekmelediği kadınların ve erkeklerin içip de kendinden geçtikleri bir batakhane. Sahnede bir adam şarkı söylüyor. Kendinden geçmiş ve arabeskin acılı sözleriyle gözlerini yumuyor. Sahneye kırmızı spot ışıklar çevrilmiş. Kolunda künye, gömleğinin düğmeleri bağrına kadar açık, kolyesi boynunda ve başından aşağı gül yaprakları dökülürken, Ali Nazik şarkı söylüyor.

Bir kaybedişin öyküsü.

İki kaybetmiş adamın iç burkan öyküsü.

Şöhret duygusunun, anlık kazanımların, büyülü dünya yalanlarının, para tutkusunun, nitelik karşısındaki, gerçek anlamda iyi olanın karşındaki ezici üstünlüğü.

Filmi kaç kez izlediğimi hatırlamıyorum. Ama her seferinde final sahnesinde gözlerim doluyor. Filmi hep tek başına seyretmeyi tercih ediyorum bu yüzden.

Tercih sizin olacak.

Bir yanda popüler olan, para kazandıran bir illüzyonun, diğer yanda gerçeğin, mutlak anlamda gösterişsiz ancak iyi olanın arasında kalacaksınız ve tercih yapacaksınız. Bir çoğunuz güleryüzle ve anlamsız bir kibirle kaybedişi oynayacaksınız.

Final sahnesi hep aynı olacak.

Köksüz, piç bir kültürün insan hayatını nasıl avuçlarına aldığını ve kalpleri nasıl sıkıp bir kenara attığını izleyeceğiz. Günübirlik olanın, hiçbir kutsallık taşımayanın zihinleri bir bir ele geçirip alay edercesine kullanıp attığına şahit olacağız.

Çünkü gerçek, hep sessiz sedasız aramızda dolaşacak.

Çünkü gerçek, hep gösterişsiz ve masum yüzüyle yürüyecek meydanlarda. Bağırıp çağırmadan, munis ve müşfik yüzüyle.

Gürültüye , makyaja, reklama, kostümlere tapınan modern kent sakinlerinin asla farkedemeyecekleri bir yüzle dolaşacak aramızda.

Konsomatrisler, müşterilerinin bir şişe fazla içmelerini sağlayabilmek için, geçmişlerinden ayık kafayla saklayabildikleri düşüş öykülerini masaya dökecekler. Ve gerçek, sahici öykülerin yakamıza musallat ettiği bir el gibi orda öylece kalacak. Her sabah yeni bir yalana uyanacağız.

Her sabah yeni bir ihanetin vicdan azabını silkeleyeceğiz üzerimizden.

Bir gece kulübünde arabesk şarkılar söylermişçesine.

Haber bültenleri susmak bilmiyor. Beynim uyuştu artık. Kravatlı adamların karmaşık sözlerinden geriye hep ölüm kalıyor. Eski bir ezgi mırıldanıyorum. "Afgan dağlarında kar kucak kucak. Ne ev ne bark kaldı ne de bir ocak. Bizim evimizde yaz gibi sıcak. Kalmak istesen de kalamazsın ki..."

Bir lisenin önünde bekleyen kızlara bakarken

Her yeni gün umuda doğuyor gözleriniz. Gözleriniz... Ortadoğu oluyor gözleriniz. Kudüs'ü, Beyrut'u, Bağdat'ı emziren şefkatli ve bereketli bir anne oluyor. Göçmen kuşların hüzünlü bakışları doluyor etrafa. Veda etmeye hazır, güleç yüzlü kuşların bakışları.

Doğurgan sesler çarpıyor duvarlara.

Kim bu koşuşturanlar?

Safa ile Merve arası kaç adım?

Bize su getirin kızlar. Bize su getirin Allah aşkına!

Kuruyacağız...

Yüzümüz kurak çizgilerle doldu. Aydınlığınızdan pay verin bize.

Avuçlarınızdan çağlayan nehirleri akıtın üzerimize.

Gözkapaklarınızda sakladığınız güneşi gösterin bize. Şimdi günlerimiz mevsimsiz geçiyor. Bulut bulut yayılıyorsunuz gökyüzüne. Bize biraz yağmurlarınızdan bırakın.

Unutulmuş bir alfabeden aşk ve öfke şiirleri yazın bize.

Gözlerinizi kapatmayın, biraz daha gündüz olsun. Hem biz korkuyoruz karanlıklardan. Gözlerinizi kapatmayın ortalık ışısın biraz daha.

Ellerimizden tutun kızlar...

Yürümek sancısı sarıyor bedenimizi. Sahici sokaklar görmedi bizim adımlarımız. Bundandır yalpalayışımız.

Bize su getirin kızlar.

Allah aşkına!

Bir parça.

Ayakta kalmak için....

Film bitiyor, tükeniyorsunuz...

Bir filmi izler gibi izliyorsunüz hayatı. Dışarıdan ve telaşsız. Olup biten hiçbir şey sizi etkilemeyecekmiş gibi. Bir film izler gibi olaylara bakıp, sonra hiçbir şey olmamış gibi çekip gideceksiniz dostlarınızın yanına. Akşamüstlerinde toplandığınız evlerde, konuşacak konularınız olacak böylece mezelerin arasında. İkiyüzlü sohbetlerin arasında tüketilecek başkalarının ölümü.

Siz hep başkaların ölümlerini konuşacaksınız. Bir gece yarısı asfalta düşmüş bir adamın hikayesini içeceksiniz birlikte. Bir otelin tuvaletinde kolunda şırınga ve bileklerine kan sızarken gazete fotoğraflarına düşmüş bir kızın hikayesi zenginleştirecek kokteyl sohbetlerimizi.

Acı hep başkalarının hayatına düşecek ve siz hep mutluluğu oynayacaksınız. Bir sabalı çıkıp da bir daha gelmeyen çocuklar, başkalarının çocukları olacak. Sizin çocuklarınızın hangi barda sabahladığını nasılsa öğreneceksiniz. Kaybolan çocuğunu kalabalık bir caddenin ortasında, elinde taşıdığı resimle arayan anne asla dünyanıza giremeyecek. Sürüklenirken caddenin ortasında o

kadınlar siz yine bir film karesini izlermişçesine bakacaksınız, sonra süslü vitrinlere kayacak bakışlarınız. Siz oğullarınızı hiçbir zaman elektrik direğine asılan fotokopi kağıtlarla aramayacaksınız.

Bir cezaevinin önünde, açlığın ölümcül soğukluğuna düşen bir genç kızın babasının çaresizliğini anlamayacaksınız. İçeride ölüme yatmış kızına ağlayan bir baba değilsiniz siz. Çocuğunuzun kredi kartlarını öderkenki hislerinizle benzeşmeyecek asla. Kızı kendini yakıp bir meşale gibi ortalığa düşerken çaresiz babasının yüzüne bakacak cesareti bulamayacaksınız.

Bir filmi izler gibi izliyorsunuz hayatı.

Bazen korkunç bir sahnede gözlerini kapatan ya da yana çeviren bir izleyici gibi. Üçüncü sayfalarda ötekilerin trajedileri yaşanırken, siz bol fotoğraflı ve renkli sayfalarda elinizde kadehlerle, kahkahalar atarken ve gösterişli kıyafetler içinde boy göstereceksiniz.

Okul önlerinde bekleyen kızlar hep başkalarının kızları olacak ve siz kimi gecelerde gösterişli peruğunuzu takarken, bir başkasının taktığı perukla, kişiliğine ve kalbine nasıl yabancılaştığını anlayamacaksınız. Hayatını barlarda geçiren çocuklarınız nasılsa bol paralı, yabancı üniversitelerde okuyacak.

Emekli kuyruğunda başkaları düşecek.

Bir hastanede ölümüne sıra bekleyenler diğerleri olacak. Yada yeni doğan bebeği rehin kalan hep başkaları.

Bir filmi izler gibi izliyorsunuz hayatı.

Kirli ilişkileriniz, ağzı salyalı şehvetleriniz, umursamaz bakışlarınız çirkinleştiriyor yüzünüzü. Nefret dolusunuz ve yeriniz hep iyi yerlerden ayrılsın istiyorsunuz. Kendi cam kafeslerinden bakıyorsunuz hayata. Kendi lanet olası mekanlarınıza sokmak istemiyorsunuz kimseyi. Biri gelecek olsa iğrenmiş bir bakışla süzüyorsunuz. Oyunda kralı oynamak size kalırken, başkaları hep soytarıyı oynuyor.

Anlamıyorsunuz ve anlamayacaksınız.

Üstüste intihar eden onlarca kadına, bilmiş bir yüz ifadesiyle, bildik sıfatlar yakıştıracaksınız. Çocuğuna hayatı boyunca muzlu puding alamamış bir kadının böylesi bir hayalini anlayamayacaksınız. Bir şeyi isteyip de alamamak nedir bilmiyorsunuz. Bir şey için aylarca beklemek ve vitrinlerin önünde iç çekmek yok hayatınızda.

İstediğiniz her şeye sahip olmak olağan geliyor size. Çünkü isteğiniz her şeyi aldınız bugüne kadar. Kimilerinin hayatlarını dahi.

Bir filmi izler gibi izliyorsunuz hayatı.

Ölüm hep başkalarına bulaşıyor.

Acı hep başkalarına.

Gitgide kirleniyorsunuz oysa.

Gitgide çirkinleşiyor yüzünüz.

Film bitiyor artık.

Allah evlerimizden bize bakardı...

Evlerimizin kendine has kokuları vardı. Her evin kendine ait bir kokusu. Yabancıların garipsediği ve bazen iğreti bir bakışla yüzlerini buruşturdukları kokuları vardı evlerimizin.

Sebebini bilmiyorum. Pislikten kaynaklanan bir koku değildi bu. Hergün evi ayağa kaldıran ve en ücrasına kadar silip süpüren güçlü ve itaatkar kadınlarımız, annelerimiz vardı. Rutubet ya da yemek kokusu gibi de değildi. Başka bir şey. Hala neden olduğunu anlayamadığım kokular vardı mahallenin her evinde. Onlara has kokular. Yoksulluğun kokusu mudur, nedir?

Duvarlarımızda örtüler. Geyik desenli, ceylan, kedi desenli lacivert, kırmızı , pembe örtüler. Bağıran renklerle süslenmiş kadife örtüler. Su başlarında gezinen ceylan desenleri.

Ah o buğulu bakışlı ceylanlar!

Avcılardan gizlediklerimiz. Duvarlarımızda sakladığımız ceylanlar. Hayallerimiz, çocuklarımız, sevgililerimiz. Su başlarında gezinen, buğulu bakışlı, ürkek duruşlu, güzel gözlü, ince bacaklı ceylanlar.

Evimizin müstesna yerlerine astığımız Allah, Muhammed lafızları vardı. İki uçlu Zülfikar, avuç içindeki göz, yüzleri çizilmemiş sakallı adamlar, kuş şeklindeki besmele. Bir de yanımızdan ayırmadığımız ağlayan çocuk. Kulakları tırmalayan bir sesle ezan okuyan saatler, abartılı tablolar, bir de yerden eğilip yem alan horozlu saatler. Horozlu traş aynaları.

Odamızın kapısının hemen üzerine astığımız "*hu*" lafzı vardı. Zarif bir "*he*" ve düşünceli bir "*vav*" harfi. Bu nedir diye sormuştum ve Allah demişlerdi bana. O gün bugün Allah denilince *he* ve *vav* harfleri canlanır zihnimde. Allah'ın yüzünü öyle hayal ederdim. Allah evlerimizden bize bakardı. Yazları güzel işlemeli kılıflarımızın içinde Kur'anlarımızı koyar ve haylaz adımlarla kursun yolunu tutardık. Kur'anı kalbimizin üzerinde tutmak için, küçücük göğüslerimize bastırırdık koşarken bile.

Sokağımız işçi adımlarıyla kalabalıklaşırdı her sabah. Konfeksiyon atölyelerine, semt pazarlarına, seyyar tezgahlara, tornacı dükkanlarına, sigortasız atölyelere koşuştururdu insanlarımız. Beş paraya talime koşarlardı. Namerde muhtaç olmamaya koşarlardı.

Kahvelerde sürten adamlar, bahşişe takılan ayakçılar, at yarışı dersleri çalışan hayalperestler, esrarlı cigarayı üfleyen delikanlılar. Her zaman kısa çubuğu çekenler işte.

Parasız kaldığımızda mahallenin bakkalından istiyorduk. Borcun bini aştığı veresiye defterlerine rağmen kırılmayan onurlar. Ve evet, kimi zaman harçlığımızı bakkal veriyordu.

Hayattaydık o zamanlar, yaşıyorduk.

Bir yanımız diri duruyordu.

Mahallenin kızlarına yan bakamıyorlardı o zamanlar. Kimsenin parasının üzerine yatamıyordu alçak tipler. Gücünün yetebildiği çocukları tokatlayamıyorlardı.

O zamanlar hayattaydık.

Sonra sitelere taşındık. Dağıldık ve gücümüz dağıldı. Ayrı düşünce zayıfladık. Yapayalnız yaşamaktan ürkeklik düştü üzerimize.

Marketlerde, kalabalıkların arasında silik soluk hayatların içine karıştık. Duvarlarımıza bir kılıf içinde asılı tuttuğumuz için bize bağırıp çağıranlar, estetik kaygılarla oraya da koymadılar.

Ve en kötüsü hiçbir marketten ne veresiye alışveriş yapabiliyoruz ne de harçlık isteyebiliyoruz artık. Mahallenin kızlarının nerede olduğundan haberimiz bile yok. Ne çok yalnızız şimdi! Şimdi ne çok utanç var ellerimizde.

Steril evlerde yetişen iyi çocukların çoktan unuttuğu eski bir öykü gibi mahallemiz. Artık eski kokular yok evlerimizde. Fransız parfümlerin yuttuğu odalarda kaybolduk.

Derenin başında su içen ceylanlar gittiler.

Blöfü görmeli ve oyunu arttırmalısın...

Onları bekliyorsun biliyorum. Buraya gelmelerini, sana sahip çıkmalarını, saçlarını okşayıp, omuzlarını dostça sıkmalarını bekliyorsun. Gözlerinin içine bakıp " korkma biz buradayız" demelerini bekliyorsun. Sonra uzun uzun çektiğin acılardan söz etmek ve karşılıksız kalmış masum aşklarının kalbini titreten ve yüzünde utangaç bir kızarıklık oluşturan hikayelerinden bahsetmek istiyorsun.

Onları uzun süredir bekliyorsun.

Yanına geldiklerinde gözlerinin içine bakar bakmaz, gözyaşlarının, yatağından taşmış nehirler gibi yanaklarına akacağını düşünüyorsun. Onların da merhametli, nasırlı, sert elleriyle yanaklarından sızan gözyaşlarını silmelerini " bir daha ağlamayacaksın" demelerini bekliyorsun. Buraya gelmelerini ve gece vakti bir ateşin başında, direngen vakitlerin gündoğumunda, gökyüzünde salınan kırlangıçlardan sözetmelerini bekliyorsun. Fesleğen kokularının sardığı bir sokakta, satıcıların ciğerlerinde çıkan naraların, sabah sohbetlerinde dikkatleri dağıtmasını ve sözün kaldığı yeri

unutup birbirinize meraklı gözlerle bakmayı bekliyorsun. Belki de sadece seni dinlemelerini ve ağırbaşlı sözcüklerle seni teskin etmelerini istiyorsun. Belki de sık sık uzaklara bakıp dalışın da bundan. Yahut okuduğun kitaptaki bir satıra saplanıp kalman da bundan.

Biliyorum onları bekliyorsun.

Korkuların, hayal kırıklıkların, aldatılmaların herşey ama herşey onlar gelince sona erecek. Gerçekleşmesi beklenen bir düş gibi. Gözlerinin usulca kapatıp kabulüne amin dediğin bir dua. Onların gelişinden hiç şüphe duymadın. Çünkü kitaplar böyle yazdı, çünkü büyükler böyle söylediler, çünkü teselli cümleleri hep onların adıyla kuruldu.

Çünkü böylesi seni ayakta tutuyor.

Çünkü bu kez elin oldukça kötü.

Oysa blöfü görmeli ve oyunu arttırmalısın.

Sanırım gelmeyecekler. Sanırım kesada uğramasından korktukları ticaretleri, yokolmasından korktukları şirketleri, kapanmasından korktukları kurumları, kaybetmek korktukları sıcak koltukları var. Herşeyin iyisine sahip olmakta yarışıyorlar ve sana katacak onurlarını bir sofrada yedirdiler. İyi giyimli, beyaz bir kadının küçültücü gülümsemelerinde kaybettiler onurlarını, iyi döşenmiş bir ofiste masanın üstündeki ıvır zıvırlar arasında ve kapının önünde randevu vermelerini bekleyen yoksulların öfkeli yorgunluklarında kaybettiler.

Sana katacak onurları yok artık.

Şimdi blöfü görmeli ve oyunu arttırmalısın.

Yüreğini koymalısın ortaya ve bil ki sahip oldukları en değerli şeylerle bile karşılayamayacaklar. Elleri titreyecek bu oyunda, avuçlarının terlemesini engelleyemeyecekler. Şimdi düşünme sırası onlarda. Merak etme hiç rahat olmayacaklar ve biliyorlar ki yüreğini ortaya koymuş, öfkeli bir oyuncuya kimsenin gücü yetmez.

Sen yeter ki oyunu yükselt ve onları bekleme. Artık tek başınasın.

Onlarla karşılaştığında zaten tanıyamayacaksın. Gelseler de artık, yanık ve ezgili sesleriyle esenlik cüzleri okumayacaklar. İhanetle kirlenmiş ağızlar sadece itaati telkin edecekler. Senin düşlerindeki ve dualarındaki iyi insanlar artık yoklar. Oyunda tek sandalyelik yerin var.

Blöfü görmeli ve oyunu arttırmalısın.

Öğrenci evlerinde, yurtlarda, gece yarıları kulaklıktan dinlediğin aşk şarkılarının arasına serpiştirdiğin şiirlerle büyüttüğün bir yüreğin var senin. Yıllarca uzaktan bakışlarla sevdiklere kızlara bir kere olsun sevdiğini söyleyemeden çekip gidenlerdensin ve böylesi bir ateş ve hüzün, yüreğini büyüttü. Üzerine yakışmayan, bordo renkli, zekat ceketleriyle yetiştin ve kalbin, hayatın anlık acılarına karşı durabiliyor.

Senin kalbin, bu kentin sokaklarının kimsesizliğinde, hep uzakta kalmış anneni özleyerek büyüdü. Sen, bu kentin bereketsiz göğüslerinden emdiğin acı sütle büyüdün. Şimdi oyuna yüreğini kat ve emin ol ki rahat olmayacaklar. Terlemiş avuçlarını gizlemeye çalışacaklar.

Biliyorlar ki sen, Lokman'dan kalma sözlerle hayata merhaba dedin. Ve biliyorlar ki gökyüzüne dost bir yüreğin kaybetmesi olanaksız.

Blöfü gör ve oyunu arttır...

"Yalnız hüznü vardır, kalbi olanın"

Sorun şu ki Tanrım, gömleğim önden yırtıldı. Gömleğim önden yırtıldı ve artık hiç kimseye masumiyetimi ispat edemiyorum. Bu bir kaza sadece ve sonucu değiştirmiyor. Kuyuda saklanıyorum uzun yıllardır. Gelip geçen kervanlardan gizliyorum kendimi. Esir olmak korkusu, pazarlarda satılmak korkusu yapışıyor boğazıma. Kendi karanlığımda boğulmayı seçiyorum. Dışarı çıktığımda gökyüzünü ciğerlerime çekip, çocukları havasız bırakmak endişesi var üzerimde. Böylesi garip ve bir o kadar saçma endişeler taşıyorum. Oysa ne Meryem'in iffetinden şüphe etmişliğim var ne de Magdalena'ya bir tek taş attım.

Gömleğim önden yırtıldı ve artık kimseye anlatamıyorum suçsuzluğumu.

Tanrım bu nasıl bir yorgunluktur?

Uhud az önce sona ermiş gibi nefes nefese yürüyorum. Sözlerin nasıl da yoruyor bedenimi.

Sarsılıyorum, titriyorum, ateş vücudumu sarıyor.

Gözleri çalınmış savaşçılar dolduruyor uykularımı. Kadınların çığlıklarıyla uyanıyorum gece yarıları. Yatağımdan ölü çocukların şarkılarını topluyorum sabahlara kadar. Şeytanın kirli tırnak aralarından besleniyor kentliler.

Işık, biraz ışık lütfen!

Mabedlerin karanlığında günaha el açıyoruz.

Biraz inşirah lütfen!

İstatistik tablolarında ölümler düşüyor payımıza. Gazete manşetlerinde tüketiyoruz hayatı. Hayata gözlerimi kapıyorum. Hayata kalbimi kapıyorum. Hayata ruhumu kapıyorum. Sesler ve ışık yok artık. Aşk ve merhamet yok.

Böylesi yoksuluz işte Tanrım!

Kentin büyük ve gösterişli binalarına sıkışmış ruhlarımız.

Bir gün uzaklarda düşeceğim. Kimselerin tanımadığı yerlerde düşeceğim ve öylece kalakalacağım. Bedenimden yayılan kokular rahatsız edecek iyi giyimli insanları. Korkarım bir gün uzaklarda düşeceğim. İşte böylesi korkular düşüyor birden üzerime ve ben ne yapacağımı şaşırıyorum. Kiminle konuşacağımı ve nereden başlayacağımı sözlerime. Kelimelerin, dişlerimin arasında sıkışacağından ve hep yarım kalacağından cümlelerin. Başlayıp da yarım kalmış aşklarım gibi. Tam söyleyecekken dilimin tutulduğu aşk itirafları gibi. İtiraf edilmemiş aşkların mezarlığına dönüyor kalbim. Ya yağmur basıyor o sırada ya da bir yaprağın dansına takılıyor gözlerim. Sık sık uzaklara dalıyorum.

Sanırım ben uzaklarda düşeceğim.

Otobanda ölmüş kediler tırmalıyor zihnimi.

Ben en çok ateş böceklerine kanıyorum.

Sorun şu ki Tanrım; gömleğim bir kavgada önden yırtıldı ve ben kimselere anlatamıyorum. Kimseler inanmıyor gözlerimdeki yaraların gerçek olduğuna. Oysa ne Meryem'in iffetinden şüphe ettim ne de Magdalena'ya bir tek taş attım.

Kalbime sıkışmış bir hayvan içimden kemiriyor bedenimi. Sık sık uyanmam bundan gece yarıları. Çalan her telefondan ürküyorum. Yastığımla başımı kapatıp kurtulmaya çalışıyorum. Söyleyebileceğim hiçbir şey yok. Artık buradan gitmelerini ve başka kabuslara düşmelerini diliyorum.

Bu gecenin hiç bitmeyeceğinden korkuyorum. Yaşlı kadınların hayatlarını çalıyor kargalar. Her sabah evlerin önünde siper tutuyorlar. İşte böylesi endişeler çınlıyor kulaklarımda. Böylesi gereksiz, böylesi saçma.

Tanrım biliyorum senden çok şey istiyorum.

Ve biliyorsun ki artık bir başkası yok.

Ve biliyorsun ki kalbim yarılacak.

Biliyorsun ki geceler uzamaya başladı.

Biliyorsun ki,

"Yalnız hüznü vardır, kalbi olanın."

Yaşamak belki de eve dönmektir...

Tedirgin bir kız, kendi korkularını bildik duaların koruyuculuğuna gömmeye uğraşıp, karşıdaki binaya hızlı adımlarla girmeye çalışan bir kalabalığın arkasında duruyor.

Bakışlarında asılı duran korkular, kararsızlıklar, gelgitler, sıcak bir Pazar sabahını sıtma nöbetiyle sarsıyor. Oraya ait durmuyor. Geceden anlatılan bir masaldan şehre düşmüş gibi. Eskiden okunmuş kalın bir kitabın sayfalarının arasında unutulmuş, kurutulmuş bir çiçek gibi. Bir türlü kalabalığın içine karışamıyor. Görünmez bir duvarın önünde durmuşçasına çaresiz, yer açmak için kesilmiş bir ağaç gibi kimsesiz, öylece atacağı ilk adımın korkusuyla binanın kapısına dikiyor gözlerini.

Bir oyunu tek başına oynuyor. İzlemeye yüreğimizin yetmediği, ruhumuzu sarmalayıp sıkan, gözlerimizi kanlandıran tek kişilik bir oyunu oynuyor. İzleyicilerine lanetler bulaştıran bir oyun. Mitolojilerden kalma bir lanet dolaşıyor ortalıkta. Helak edilmiş kavimlerdeki iyi insanların şaşkınlığı var kimilerinde.

Bir oyunu tek başına oynuyor kız.

Sonunu hepimizin bildiği ve tiradında hep hüzün sözcüklerinin ardarda sıralandığı tek kişilik bir oyun. Bir şarkıyı söylemeye çalışır gibi. Sözlerinde kendi umarsızlığımızın farkına vardığımız, kendi kaybedişlerimizden söz eden, aklımızın bir köşesine saplanıp kalmış ve bir türlü söylemeye cesaret edemediğimiz bir şarkının nakaratını söylüyor kız. Defalarca dinlediğimiz ve bir yanımızı hep acıtan, savaş, sonrasında dönemeyen gençlere yakılan ağıtlar gibi, hüzne bulaşmış genç kız yüreğini anlatan bir şarkı.

Sonra yürümeye karar veriyor.

Birkaç adım attıktan sonra binanın kapısına doğru, elini başına götürüyor. Sonra birden aniden yağan bir yağmura tutulmuşçasına aceleyle geri dönüyor.

Tekrar binaya dönüp yürümeye başlıyor.

Kararsız bir bulut gibi. Birkaç adım daha atıyor, sanki bu kez içeri girmeye niyetli. Ayakları ağırlaşıyor, göz kapakları ağırlaşıyor, şarkı ağırlaşıyor, oyun ağırlaşıyor. Öksürüklere boğulmuş yaşlı bir veremli gibi aceleci adımlar, gitgide yavaşlıyor, geriye dönüyor yeniden.

Mevsimler değişiyor sanki. Nereden geldiği belli olmayan dalgalar bir görünüp bir kayboluyor.

Sessizlik çöktü yeniden.

Bir kız çocuğu daha doğdu bu sıralar.

Üçüncü kez dönüp bakıyor binaya, yürümeye başlıyor. Sıtma nöbeti artıyor, bedenlerimiz sarsılıyor. Adımları sıklaşıyor. Elini başörtüsüne götürüyor ve yapamıyor bu kez de. Sonra hıçkırıklarla geriye dönüyor.

Tiradı zor bir oyunu tek başına oynuyor kız.

Ruhumuzu sarsan ve finalinde hep gözlerimizi kapattığımız bir oyunu.

Yaşamak eve dönmektir diye bir cümleyle başlıyordu film.

Tanrım! Dışarısı bazen ne kadar soğuk, bazen ne kadar zor dışarıda yürümek...

Kazanması zor bir oyun gibi. Çocuktuk ve oyunu bir türlü kazanamıyorduk. Çünkü topun sahibi karşı takımdaydı ve oyunda kalmak istediğin sürece kuralları onların koymasına göz yummak zorundaydın. Bu kadar açık ve basit. Senin kazanma ihtimalin ortaya çıktığı anda, sona ermesi mümkün olmayan bir oyun bu. Kazanacağın anda yarım kalması mukadder bir oyun. Kuralların sürekli değiştiği.

Kimbilir! Yaşamak belki de eve dönmektir.

Üşümemek için dışarının soğuğunda. Ekmek arası bir şeyler atıştırıp açlığını bastırabilmek için. Yeni doğmuş kardeşine içtenlikli bir gülümseme ile selam vermek için. Dışarıda karanlığın biraz dağılmasını beklemek için. Hava biraz ışısın diye, pencerenin önünde oturup sokağı izlemek için.

Yaşamak belki de eve dönmektir.

Çıkarken yanına almayı unuttuğun bir duayı, geri dönüp aldıktan sonra, bir mendile sarıp, ceketin iç cebine koyup sonra yeniden dışarı çıkmak için.

Oyuna yeniden katılmak için.

Güneşin bir dekor olduğu sokaklara gidiyorlar...

Daracık bir sokak.Evler birbirine o kadar yakın ki, karşıdaki evin içinde olup biten her şeyden haberdar olabilirsiniz. Evlerin pencerelerinden, balkonlarından karşı evlere çekilmiş iplerde kurumaları için asılmış çamaşırlar var. Oysa güneş görmez bu sokaklar. Evlerin ferah aydınlıkları yoktur. Belki günün çok az kısmında güneşi bir parça gören bir oda, hepsi o.

Güneş görmez bu sokaklar. Güneşi hep başka yerlerde arayan kızların ve erkeklerin sokaklarıdır buraları. Başka sokakların aydınlığından pay arayanların sokaklarıdır buralar. Kendi çocuklarını aydınlatmayan sokaklar.

Güneş hep başka yerlerin üzerine doğar.

Oranın insanlarının yüzündeki parlaklık bundan olsa gerek. Yüzlerindeki gülümseme, bakışlarındaki parlaklık, vurdumduymaz tavırlar bundandır belki de. Her sabah gözlerini kamaştırıp da uyandıran güneştendir. Renkli elbiseler, kendinden emin kahkahalar, endişesiz saatler, kendinden geçercesine tüketilen vakitler. Tüm bunlar güneşi gören sokaklarda büyüdüklerindendir belki de.

Üzerlerinde, ucuzluktan alındığı her haliyle belli olan, sahte markalar yapıştırılmış pantolonlarla, abartılı renkli kazaklarla, başka yerlere gidiyorlar dar sokakların insanları. Yüzüne yakışmayan renkte bir ruj, tüm dikkatine rağmen sürmeyi becerememiş göz farları, uzaktan bile rahatsız edecek ucuz parfüm, ayakkabılarıyla uyumsuz çanta, birbiriyle orantısız bir şekilde inceltilmiş kalın kaşlar, şekle sokmaya çalıştıkları bakımsız saçları ve atölyelerden kalma aceleci adımlarıyla başka yerlere gidiyor dar sokakların kızları.

Güneş gören yerlere gidiyorlar.

Eski bir alışkanlıkla hala çoraplarına sıkıştırdıkları kalite sigaraları, arkaya taradıkları gür ve kalın saçlarıyla, hafta sonlarına sakladıkları kunduraları, kesiklerle dolu sabah traşları, semt pazarlarından alınma kot pantolonlar ve ceplerine attıkları haftalıklarıyla başka sokaklarda güneşi bulmaya çıkıyor, yaşı olduğundan büyük gösteren genç erkekler.

Anne duası almayı beklemeden, iki durak sonra başörtüsünü çıkarıp, bitmesini istemedikleri rüyalarında sakladıkları yerlere gidiyorlar. Şehvetli bakışlarla kendilerini bekleyen yamyam tanrıların merhametsiz avuçlarına bırakıyorlar kendilerini.

Sürekli gidiyorlar ve bir daha dönmüyorlar.

Alıp başlarını, bir efsanevi canavarın inine girercesine gidiyorlar.

Giden herkesin güneşin koynunda dans ettiği hayallerine kapılıp gidiyorlar.

Anne duası bile almadan ve iki durak sonra çantalarına iliştirdikleri başörtüleriyle gidiyorlar.

Ve bir daha dönmüyorlar. Belki bir utanç, belki kaybedilmiş yüzler, kirletilmiş onur, terkedilmiş masumiyetler geri dönmelerini engelliyor.

Geriye bir tek düşenlerin öyküleri kalıyor. Annelerinden gizlemeye çalıştığımız hikayeleri. Narin vücudu, hoyrat dokunuşlar-

la çürümüş kızların, kapı önünde erketeye yatırılmış kırık erkeklerin öyküleri geliyor bir tek. Annelerinden gizlemeye çalıştığımız öyküleri.

Filmde, denizleri aşıp, güneşin doğduğu yere, ufka doğru, gökyüzünün aydınlığına doğru kaçmaya çalışan Truman gibi. Onca uğraştan sonra tam da kurtulduğunu sanan ve tam o sırada sandalı dekora saplanan Truman gibi. Hayatının her karesi canlı yayında izleyicilere aktarılmış, yaşadığı adada etrafını çeviren beşbin kamerayla, yaşamı bir televizyon şovuna dönüştürülmüş Truman gibi.

Gidiyorlar ve güneş sandıkları şeyin bir ışıktan ve dekordan ibaret olduğunu görüyorlar. Her şeyin sahte olduğunu fark ediyorlar. Parlak yüzlerin, vurdumduymaz kahkahaların, endişesiz saatlerin, kendinden geçercesine tüketilmiş vakitlerin, hepsinin ama hepsinin bir dekor olduğunu fark ediyorlar. En yakın arkadaşının bile, televizyon şovunda rol alan bir aktör olduğunu öğrenen Truman'ın yaşadığı hayal kırıklığına benziyor yaşadıkları.

Koskoca bir oyunun parlak sahnesine koşuyorlar ve bir daha geri dönmüyorlar.

Dekor yıkıntılarının arasında tükeniyor hayat.

Bir yalana sığınmak

"Yaşama sanatı, yalanlara inanmayı bilme sanatıdır" diyor Cesare Pavese. "Bunun korkunç yanı, doğrunun ne olduğunu bilmememize karşın, bir yalanın yalan olduğunu hala anlayabilmemizdir." Göz göre göre, yalan olduğundan emin olduğun sözlere inanmaktır bazen yaşamak. Hayatın, üstüne üstüne gelen öfkeli adımlarına karşı, yalanın geçici mutluğuna kendini kaptırıp mutlu olabilmeye çalışırsın çoğu zaman.

İyi giyimli, hırslı olduğu her halinden belli adamların, elini sıkarken yüzüne bile bakmadığı halde, seni önemsediğini söylediğinde inanmaktan başka çaren olmadığını hissedip, her sözünün ardından onayladığını belli eden kafa sallamalarına devam etmen gerekir. Seninle hiçbir zaman aynı sofraya oturmadığı halde seni anladığını söylemesi ne kadar yalansa da sahte bir mutluluk ifadesiyle yinede yüzüne bakmak gibi bir zorunluluk taşırsın.

Üç kuruş burs alabilmek, beş paraya işe girebilmek için, göbeği şişkin ağabeylerimizin, geçmiş yıllardaki göz yaşartan! mü-

cadelelerini dinlemek zorunda olmak ve sahte hassasiyetlerinden etkileniyormuş gibi yapmak aynı yalanın bir parçasıdır. Verdiği üç kuruş bursu burnundan fitil fitil getiren hacı ağaların bitmek tükenmek bilmeyen kitap cümlelerine, kutsal metinleri dinlerken ki ağırbaşlılıkla karşılık vermek de koca bir yalanın masum parçasıdır.

Sokaklarda yürümemiş, düşmemiş, aşık olmamış, gece vakti açlıktan uyuyamadığı tek gün geçirmemiş, memleketten haftalardır haber alamamanın korkulu bekleyişini hissetmemiş, öğrenci evinde bir hafta boyunca bol sulu patates yemeği yemenin ne demek olduğunu bilmeyen ağabeylerimizin, hayat hakkındaki üst perdeden yalanlarını dinlemek gece vakti dişine saplanan hain bir ağrı gibidir.

Yaşama sanatı, yalanlara inanmayı bilme sanatıdır.

Başka çarenin olmadığını anladığın anda bulabildiğin en renkli, bulabildiğin en inandırıcı yalana sarılmaktan başka yolu yok. Seni anladığını söyleyen herkese teşekkür edalı bakışlarla bakman gerek. Ne yapabileceğin hakkında, doğrunun ne olduğu hakkında bir fikrin yoksa kendini haylaz bir yalanın kollarına bırakmalısın. Ve kendin de bir yalanın parçası olmalısın belki de. Kapıda bekleşip duran genç bir kıza onu ayakta tutabilecek iyi seçilmiş yalanlar söylemelisin.

Doğrunun ne olduğunu bilmememize karşın, bir yalanın yalan olduğunu hala anlayabilmek sahiden de ne kadar korkutucu!

Timsah gözyaşlarını, sırtlan gülümsemelerini anlayabilmek kimi mutlu eder, doğrunun ve gerçeğin ne olduğunun bilinmediği bir yerde?

Deli gibi sevdiğin bir kıza, hayat boyu onunla birlikte yaşama isteğini makul gösterebilecek bir sürü fıkhi, siyasi, sosyal gerekçeler arama toplantısı düzenlerken, vücudunun her bir parçasını paramparça edebilecek bir bağırışla "seni seviyorum, hepsi bu!" diyememenin acısını yaşarsın. Bir yalanın ortasında topluca bek-

leşip duran bir sürü insan, aşkı bile sosyal gerçekliklerle tanımlamaya uğraşırken sen bir bakışta aşık olmanın toplumsal realitesini arama aptallığına düşersin.

Koca bir yalanın ortasındayız işte.

Kimileri asla yaşanabilir olmayan bir hayatı, tanrı gibi konuşarak insanların kutsalı haline dönüştürürken, kimileri de kendi orospu uzlaşmalarını hayatın zorunlulukları arasında sayıyor. Karnını doyurabilmenin dışında lüksleri olmayan bir grup zavallının, piyon gibi hareket ettirildiği ve şahların ve vezirlerin ve atların uğruna bir çırpıda gözden çıkarıldığı, kelle sayısına göre değer ifade ettiği alçak bir hesabın ortasında yaşıyoruz.

Sonradan görme bir grup mübarek! ağaların holdinglerinde, taşralı bir kompleksin kıllı avuçlarında acı çeken gençlerin yapabileceği tek şey gösterişli bir yalanın gözlerinin içine bakıp dalmak öylece.

Böylesi bir yalanın ortasında yine Pavese'nin basit ve anlamlı bir isteğine kulak kesilmek yerinde olur; " bendeki bu direniş, söyleyeceğini söylemek gibi bayağı bir istekten başka bir şey olmasa gerek."

Tanrım, Burti ölmesin!

Ortalama ikiyüzyirmi kilometre hızla yarışı tamamlıyorlar. Bazen üçyüz kilometreyi aşıyor hızları. Yolun üzerinde kayıyorlar adeta. Her yarışta, iki ya da üç kilo su kaybediyorlar. Bu kadar hızlı bir yarış olunca da ölüm, direksiyonları kadar yakın duruyor. Lastiklerden gelen ses, ölümün söylediği uğultulu bir şarkıya dönüşüyor. Ama yine de damalı bayrağı görebilmek için gaz pedalına yükleniyorlar. Formula 1 yarışlarında kimi zaman da arabalar birbirine giriyor ve parçalar havada uçuşuyor. O anda herkes nefesini tutup sürücünün elindeki direksiyonu bir kenara fırlatıp dışarı çıkmasını bekliyor. Bazıları çıkamıyor. Senna çıkamadı örneğin. Çok hızlıydı ve ölümü arabanın içinde oldu.

Buna rağmen yarıştan vazgeçmiyorlar. Üçyüz kilometreye varan hızda yapılacak en küçük bir hatada tüm güvenliğe rağmen arabanın takla atması ya da paramparça olması çok kolay. Yarışmak başka bir şey. Kadrana bakıp da hız göstergesinin sürekli artmasını izlemek yaşamın ayrı bir yüzü. Tüm standartların ve alış-

kanlıkların dışında pistte tekerlekleri yerden kesen bir hızla hayatı bir yarışın ortasına sermek. Cesur ve dikkatli bir gözle virajları alıp geçebilecek en uygun yeri aramak.

Oysa sen, hayatı üst üste konmuş ortalama duygulara dönüştürüyorsun. Ortalama aşklara, ortalama öfkelere ve ortalama duyarlılıklara sahip olmak sana yetiyor. Ailen ve öğretmenlerin sana hep ortalamaların insanı olmayı öğütledi. Göze çarpmamanı, dikbaşlılık etmemeni öğütlediler. Ortalık karışınca oradan uzaklaşmanı, otoriteyi kullananlara sorgusuz bir itaatle susmanı beklediler. Hikmeti aramaktansa, teviller edip, büyüklerinin, ağabeylerinin puşt duruşlarını meşrulaştırmanı telkin ettiler. Ortada kalmanı, çoğunluğa uymanı, erken yatmanı istediler. Çünkü davranışların ne kadar ortalamalara yakınsa, o kadar kolay kontrol altına alınabileceksin. Ortalamaları ne kadar tutturabilirsen, o kadar rahat güdülebilir hale geleceksin.

Beklenmedik anlarda beklenmedik şeyler yapman onları delirtecek. Böyle bir ihtimalin varlığı bile onları tedirgin eder. Uykusuz geçireceğin bir tek sabah, onların bir haftasına mal olacak. Sen ezber yapılmadan geçirilmiş bir gecenin kabuslarıyla büyüdün. Veremediğin bir ders sonrası, şişen ayaklarının acısıyla zonklayan bir vücudun var. Sen gece yarısı henüz anlam veremediği ritüeller için uyandırılmış çocuklardansın. Çocukluğunu, komplekslerini aşamamış bir hayat yoksunun ağız kokusunda ve korkularla geçirdin ve şimdi ortalamaların sahte rahatlığında huzur arıyorsun.

Şimdi başına bir kask takıp Formula'nın zor pistlerinden birinde gaz pedalına yüklenmek vardı. Geriye bakmadan, gözlerini yola dikip, tekerlekleri yerden kesecek kadar hızlanmak vardı. Gecenin bir yarısı bomboş bir yolda arabayla giderken böylesi şeyler aklıma doluşuyor. Trafik lambalarında yanıp sönen sarı ışık. Yani bir yandan dikkat et, bir şey yoksa çek git. Sallanarak, zar zor yürüyebilen birkaç adam ve gece lambaları.

Uyarı levhaları, reklam panoları, üst geçitler, çöp bidonları, vitrinler, yasak aşklar, kaldırımlar, bira kutuları...

Siz yine yoksunuz!

Aşklarım, utangaç kadınlarım.

Söyleyemediklerim, her gece yarısı gözlerimden düşürdüklerim.

Odamın duvarlarına çarpan günahlarım.

Siz yine yoktunuz.

Luciano Burti ikiyüz kilometreyi aşmışken bariyerlere çarptı. Oldukça sert bir çarpışmaydı ve uzun süre oradan çıkarmaya uğraştılar. Hareketsiz duruyordu. Sedyeye koyup ambulansla götürdüler.

Tanrım lütfen Burti ölmesin.

Ortalamaların üzerinde bir hızla gidenleri koru.

Balat bir kadının yüzüdür...

Balat'tan Unkapanı'na doğru uzanan yolda yürüyorum. Haliç'in ölü yüzünü selamlıyorum ağır adımlarla. Konsomatristliğe düşmüş eski bir aktristin çileli yüzünü andırıyor Haliç. Müşterilerinin iştahını kesmemek için gerçek hikayesini anlatmayan, yaşlanmış bir konsomatrist gibi.

O da orada geziyor uzun süredir. Balat gibi bakışları. Birbirimizi uzun zamandır tanıyoruz sanki. Oysa birkaç kez görüştük ve epeydir de buralara gelemiyorum. Uzun zamandır görüşemeyişimizi önemsemiyoruz. Yürüdüğü sokakların hüznü, onun adımlarıyla hicaz bir şarkıya dönüşüyor. Yitirilmiş topraklarının üzerinde gezinen prenses gibi. Can vermiş savaşçılarının boynundan öpen merhametli bir prenses gibi.

Konuşurken yüzü hep başka yerlerde. Sanki benim göremediğim şeylere bakıyor gibi. O kadar dikkatle bakıyor, o kadar anlamlı bir ifade ile bakıyor ki yanımızda olup biten onca şeyi sanki sadece o farkediyor ve ben hiçbir şeyi anlayamıyorum.

" Saçların çok güzel."

" Gerçek saçlarım olmadığını biliyorsun değil mi? Peruk. Kemoterapi uygulanmaya başlandı. Döküldü saçlarım."

" Olsun. Yine de....yine de güzelsin. Yakışmış. Çok yakışmış."

" Teşekkür ederim. Her zamanki gibi naziksin. Yalan da olsa hoşuma gidiyor. Hoş artık bu saatten sonra çok da takmıyorum."

"Hayır hayır. Cidden doğru söylüyorum. İnan bana. Geçe....."

" Şşştt! Hoşuma gidiyor dedim ya. Bunları duymayalı uzun zaman oldu. Pera'daki beyefendiler böyle latif sözler söylerlerdi. Ağzı laf yapan zengin beyefendiler. Alçaklar! Onlarında tek derdi yataktı. Ama o zaman sahiden güzeldim."

" Sen hep güzeldin. Herkesin gözü üzerindeydi."

" Biliyor musun, şimdi yalan söylenilmesine ihtiyacım var. Süslü kelimelerin gölgesine sığınmak bir an dahi olsa bu bataklıktan uzaklaştırıyor insanı. Hem..."

" Hem ne?"

" Hem yakında öleceğim."

" Başlama yine. Ağzını yine ölümden açmaya başladın. Allah korusun. Allah geci..."

" Bak delikanlı, bu hem de çok yakında olacak. Ve inan ki o kadar kötü bir şey değil. Bir dakika lütfen. Patlama adam geliyoruz işte! Özür dilerim delikanlı gitmeliyim."

" Biraz daha kalsan..."

" Gitmeliyim. Ha bu arada bunu da yazacak mısın?"

" İstemezsen yazmam."

" Yoo sorun değil gerçekten. Güzel bir de resmimi koy tamam mı? Hoşça kal."

" Hoşça kal."

Ölecek!..

Allah'ım sahiden iyi görünmüyor bu kez.

İhanet taşan bir kentin, ıssızlığında kaybolacak.

Öksürüklü bir gecenin boşluğuna düşecek. Loş ışıklı bir gece kulübünün içki kokan masalarına yığılacak bir gün.

Öfke sırtımda ağırlaşıyor. Daha fazla yürüyemeyeceğim. Dar sokaklardan Zeyrek'e doğru çıkıyorum. Gitmek istediğim hiçbir yer yok aslında. Boğulmamak için kendimi buraya attım. Lanet olası hayat projelerinden kurtulmak için kaçıyorum belki de.

Ölecek!...

Ben ne yapacağım şimdi? Hangi boktan söylevin kutsallarına sığınacağım? Hangi birliktelik kurgusunun boşluğuna atacağım kendimi?

Şimdi yağmur yağmalı ya da bir gramofonun cızırtılarını dinlemeliyim. Şimdi oyuncak bir tahta atın dörtnala tıkırtılarını duymalıyım. Eski zamandan kalma bir muhallebici bağırışı ile dolmalı sokak. Kapı önüne oturmuş kadınların, karmaşık sesleri yayılmalı ortalığa. Bilyalı arabaların kulak tırmalayan sesi bile olabilir. Ya da bir bakkal dükkanın kepenk sesi.

Bir ses olmalı. Gürültülü ama tanıdık bir ses.

İlle de bir ses. Beyaz katırıyla dolaşan kalaycının gür sesi ya da Topizik Mehmet'in abartılı kahkahaları.

" Mustafa abi, bu insanlar neredeler?"

" Gittiler."

" Nasıl olur abi, hepsi mi?"

" Hepsi."

" Abi iyi değilim ben."

" Sık dişini belki gelirler."

"Gelmezler abi biliyorum."

- .....

Beyazlar böyle istedi...

Saçlarını düzleştirip sarıya boyayan siyahların, başlarına fötr şapka takan yerlilerin yüzlerinde taşıdıkları hazin ifadeleri unutmamak gerekir. Onlar gibi olabilmenin birtakım ritüellerine sığınıp, hiçbir şeye benzeyememenin verdiği çaresizliğin ifadesidir gözlerine takılan. Kendi dostlarından da farklıdırlar şimdi fakat ötekilere de benzemezler. Kovulmuş, lanetlenmiş bir ırkın çocukları gibi dolaşırlar ortalıkta.

Michael Jackson'u gördüğümüzde açıkçası çok ürkmemiştik. Siyah, kalabalık, müzisyen bir ailenin, enerji fışkıran çocuğu Michael, kıvrak danslarıyla ortalığı kasıp kavurmaya başlamıştı ve o artık bir stardı. Siyah bir star! Sonra beyazlamaya başladı Michael. Üstüste ameliyatlarla derisinin rengi gitgide açılmaya başladı. Eski fotoğraflarıyla yeni yüzü birbirinden siyah ve beyaz kadar farklılaştı. Beyazlar bu siyah adamı dönüştürmeye başladılar. Sonra ortaya garip bir yüz çıktı ve her şeyden nem kapan bir adam oluverdi. Dışarı çıktığına yüzüne steril maske takan, evinde oksijen çadırına giren bir adam. Siyahların elinden çalınan bir Afro-Amerikalı. Başlangıçta ciddiyetini kavrayamadığımız bir dönüşüm öyküsü.

Aynı öykü sonraları yanıbaşımızda gerçekleşmeye başladı. Arabesk söyleyen bir küçük kürt çocuğunun, küçük Emrah'ın büyümeye ve beyazlamaya başladığını gördük. Dönüşmeye başladı ve pop-arabesk şarkılar söyleyip öteki mahallenin güzel kızlarının yanında dolaşmaya başladı. Dans etmeye çalışarak yeni kimliğinin ritüellerine sarıldı. Sonra tutunamamış bir genç adamın, hızla yükselerek kurduğu müzik şirketinin başına geçmesi ve yine dönüşmesi hikayesine tanık olduk. Bingöllü Mahzun Kırmızıgül, bir moda dergisine Prince tarzında ve erkek yüzünü yumuşatan milenyum pozlar veriyordu.

Yavuz Bingöl'ün yeni albümünü elime aldığımda aynı hisleri taşıyorum. Türkü-barlarda devrimci sözler taşıyan türküler söyleyen bir esmer adamın, Columbia Music'ten çıkan albüme verdiği fotoğraflar aynı dönüşümü hissettiriyor. Başkalaşıyorlar, başkalaşıyoruz...

Oyunun kuralları böyle. Oldukça açık ve basit; onların mahallerine gireceksen, orada oturacaksan onlar gibi olacaksın. Bunun nedeni yok. Eski halinle aynı şeyi yapman mümkün değil. Onlar gibi giyinecek, onlar gibi yaşayacak, onların verdiği tepkileri vereceksin. Duyarlılıkların onlar kadar olacak. Bu oyunu oynamaya karar veren herkes açık kurallara uyacak.

Yaşamı ve coğrafyaları ve tüm kurumları kendi tekellerine alanlar, biçimleri belirliyor ve herkesi dönüştürüyorlar. Kendilerine benzemeyen her yüzün çirkin olduğunu söylüyorlar. Kendi dillerinden olmayan her şeyin anlamsız olduğunu savunuyorlar. Ve bizim mahallenin insanları hep onların mahallesine özlem duyuyorlar. Herkesin hayallerini bir gün o mahallede oturmak süslüyor. Şeytani bir cazibeyle dolaşıyorlar ortalıkta. Kendi kutsallarımızın ve giysilerimizin ve şivelerimizin ilkel olduğuna eskimiş olduğuna inandırdılar bizi. Onların mekanlarını, konuşmalarını kutsuyoruz. Mahalleden kaçan genç çocukların yasını

tutmak kalıyor bize. Ya da mahallede oturup da onlara özenen ihaneti besliyoruz koynumuzda.

Konjonktür diyorlar, sistem diyorlar, koşullardan söz ediyorlar ve onlara benzemenin meşruluğuna inandırmaya çalışıyorlar. Kendi sokağımıza sahip çıkamıyoruz. Sürekli dayak yemeye başladık. Greko-romen güreş icad edilmeseydi biz onları çimenlere gömerdik kardeşlerim!

Ayakta durmanın sözlerini tekrar edip, güzel yüzlü genç kızlarımıza ve genç erkeklerimize sahip çıkabilme yolarını bulmak o kadar da zor mudur? Böylesi bir yenilgiyi hak edecek ne yaptık? Yüzümüzden, yemek yeme tarzımızdan, ailelerimizden, gülümsemelerimizden utanmanın sebebi nedir?

Kimseye benzemeyen ucube varlıklar olarak ortalıkta gezinmeye başladı bazılarımız. Bizim dediğimiz ne varsa küfredip, aşağılamaya ve onlardan bir farkları olmadıklarına dair zavallı yeminlerine sığınmaya başladılar.

Bu oyunu kazanma şansınız yok!

Elinizdeki silah dolu ve Rus ruleti oynamak çok aptalca. Birazdan beyniniz yere dağılacak ve onlar bu zavallı gösterinize gülecekler...

Onlar çarmıh için çivi toplayanlar...

"MARMARİS'te çağdaş görüntüyü bozduğu
gerekçesiyle, işçilerin sahilde ve
ana caddelerde dolaşması yasaklandı."
Gazeteler

Yazmak bazen kelimelerin önünde acıdan kıvranmaktır. Önünde gezinen harfler insanın başını çatlatacak bir cümlenin habercisidir. Hangilerini alıp yanyana dizsen bir öfkenin bir acının keskin yüzleri haline dönüşürler. Yazmak, göz göre göre bir ateşin içine atmaktır bedenini. Kalbini avuçlarının içine alıp acıdan kıvranacak kadar kuvvetlice sıkmaktır yazmak.

Tanrım! Sahiden başım çatlayacak gibi. Bunu nasıl anlatmalı şimdi? Hangi lanet olası kelime bunu anlatmaya yetecek? Bir sokakta yürüyememek nasıl bir şeydir? Bir sahil kenarında çalışırken ve vücudunun her yanı terden sırılsıklam olmuşken şöyle bir serinlemek için denize girememek nasıl bir şeydir? Bir tatil sabahında denize girmek istediğini söyleyen çocuğuna nasıl cevap verecek adam? Hayır oğlum ben işçi olduğum için sahile girmem yasak dediğinde çocuk ne cevap verecek?

Tıpkı gelen misafirlerin yanına çıkarılmaktan utanılan bir cüzzamlı gibi. İnsanların kalabalık oldukları eğlendikleri yerlere

girememek. Görüntüyü bozduğundan ötürü ortalıkta dolaşmanın yasak olduğu yerlerde çalışan bir adamın öfkesini hangi güç yokedebilir?

Bu kadar kolay işte!

Görüntüyü bozuyorsun. Esmersin, terliyorsun, kötü kokuyorsun, saçın sakalın uzamış, üstün başın kirli, kılığın kıyafetin düzgün değil. Bu kadar kolay. Bana benzemiyorsun, öyleyse defol buradan. Çimentoyu kar, çöpleri temizle, tuğlaları taşı ve buradan defol. Bu kadar alçak ve bu kadar dil ucuyla söylenmiş kolay bir cümleyle defol buradan! Köylü karını, görmemiş çocuklarını, konuşmayı bile bilmeyen anneni, babanı al ve defol bizim topraklarımızdan. Yaşadığı her yeri azgınca sahiplenen ve kendisi gibi olmayan hiç kimseyi kendi sokağına kabul etmeyen, gözü bir türlü doymak bilmeyen bir avuç sahte kentlinin hezeyanları bunlar. Görmek istemiyorlar çünkü sürekli kaçtıkları gerçek bir dünyanın habercisi işçiler. Kendi yaşadıkları bir ülkede bazı topraklara girmesi yasaklanıyor bir grup insanın ve herkes bir şey olmamış gibi davranıyor.

Ne kadar da tanıdık bir davranış biçimi aslında!

Kendi hayatlarının ve kendi inandıklarının peşinde olan insanları bazı yerlere sokmamak. Böylece hayatın dışına itmek. Ne hali varsa görsün diye kapıları yüzüne kapamak.

Başörtülü yada köylü yada işçi yada esmer farketmez. Görüntüyü bozuyorsan giremezsin. Bir kısım insan artık eğlenme tarzını bile, can sıkıntısından aptalca şeylerle ayin haline getirirken, sen yolda yürümek hakkından mahrum bırakılıyorsun. Eşcinsel şarkıcıların sabahlara kadar şarkılar söylediği ve insanların deli gibi dans ettiği yerlerde sen yolda yürüyemeyeceksin.

Sen bir ateşsin aslında.

Elinde tutan herkesin avuçlarını yakacak bir ateşsin.

Bu yüzden senden uzaklaşmaya çalışıyorlar. Seni kapılardan, sokaklardan, sahillerden kovmaya çalışıyorlar. Seni hayal kırık-

lıklarında boğmaya çalışıyorlar. Yüzünden utanman için bütün bunlar. Yüzünden, hayallerinden, sana dair ne varsa onlardan utanman için yapıyorlar bunu. Böyle kalırsan bu sokaklarda yürüyemeyeceğini, bu okullara girmeyeceğini söyleyip, gerçekte onları eğlendirmeni bekliyorlar.

Sen bir ateşsin aslında.

Dilersen bu kenti yakabilecek kadar güçlü bir ateşsin.

Şimdi kendinden nefret etmeni bekliyorlar. Onlar aynı yemek masasında oturdukları İsa'yı, güçlülere teslim edebilmenin hesaplarını yaparken, sen hep dost kaldın onunla. Onlar çarmıh için çivi toplarken sen ekmeğini paylaşıyordun. Sen hayat başladığından beri onuru korumanın yollarını arayıp, çocuklarına, üstü avuçlarının terleriyle ıslanmış ekmek getirirken, onlar kirli paralarıyla doyumsuz bedenlerini tatmin etmeye çalışıyorlardı.

Sen bir ateşsin unutma!...

Yüzün ne kadar solmuş böyle!

I.

Bakma gözlerime artık. Yüzünü çevir, güneşe bak, gökyüzünü izle ve kuşları. Bulutların peşinden uzayıp gitsin bakışların. Gözlerime bakma artık. Yaşamak böylesi zamanlarda sancıya dönüşür gitgide. Yaşamak, boğazıma düğümlenen bir sözcük gibi. Bir türlü tamamlanamayan bir cümle gibi.

Yüzün ne kadar solmuş böyle?

Henüz ölmüş bir kadının gözlerini andırıyor gözlerin. Sana şarkılar söyleyebilirdim belki. O liman kentinin arsız gecelerinden de bahsedebilirdim. Yüzümüz kızarırdı bir süre sonra. Sana Ortadoğu aşklarından kalma temiz sözcüklerden söz edebilirdim. Fakat yorgun görünüyorsun. Ve gözlerine de bakacak cesaretim yok.

Ölüm nasıl bir aşktır senin sokaklarında? Hangi kapıyı çalsam o çıkıyor karşıma. Söz vermiş gibi aceleci, yetişmek için koşaradım gidiyorsun. Biraz daha kalsaydın eğer, sana bir prensesin elleriyle oyaladığı mendilin hikayesini anlatırdım. Ölen bir

savaşçının koynunda gizlediği... Nereden aldığı belli olmayan bir prenses mendilinin kanlı biten hazin öyküsünden bahsederdim. Adı bilinmeyen bir savaşçının koynundan çıkan bir aşk öyküsünden. Fakat oldukça bitkin görünüyorsun.

Babana bir bak göz ucuyla da olsa.

Babana bir kez olsun bakıver.

Babalar kızlarını gece vakti severler. Babalar kızlarını herkes ortadan çekildiğinde severler. Babalar kızlarını, ortalıkta kimseler kalmadığında, şimşekler çakıp ortalığa korku yayıldığında severler. Bir kez olsun aç gözlerini ve kapı eşiğinde oturan o adama bir bak.

Yüzün ne kadar solmuş böyle?

Her sabah ölüme doğuyor incecik vücudun. Her sabah eksiltiyorsun hayatı. Nefesin yavaşlıyor her geçen gün ve hayat ağır bir besteye dönüşüyor. Her nefeste yaşlı bir kadının ağıtı doluşuyor odaya. Sana mektuplar okuyabilirdim. Eski aşkların hüznü yayılabilirdi ortalığa. Sonra sobanın üzerine koyduğumuz portakal kabuklarının kokusu, alır götürürdü geride kalan ne varsa. Geceye yaklaşuğında, bir denizin kıyısına bırakabilirdik omuzumuzu ağrıtan ne varsa. Eskimiş aşkların mezarlığına dönerdi sahil.

Oysa şimdi çok yorgun görünüyorsun.

Benim gözlerime bakma lütfen.

Söylenebilecek herşey uçup gitti aklımdan.

Yaşamak bir utancın kıyısına düşünce, ortalığa saçıldı tüm sözcükler.

Solgun bir yüzün aynasına bakmak zordur elbette. Bir genç kızın hayallerinde ölmek bir sabah erkenden. Yarım kalmış aşkların cehennemi yakar hepimizi. Bir ölümün gösterisinde, ön sıralarda yer kapma garipliği üzerimizdeki.

Gözlerime bakma artık.

Bir utancın gölgesinden başka hiçbir şey yok.
Ve sen yine solgun görünüyorsun.
Bir kez olsun gözlerini çevir ve eşikte duran babana bak.

II.

- Bir şeyler yedi mi?
- Hayır.
- Tedaviyi kabul etmiyor mu hala?
- İstemediğini söyledi.
- Ne olacak şimdi?
- Sanırım.....

III.

" ölüm oruçlarının bugünkü kurbanı ondokuz yaşındaki bir genç kız..."
gazetelerden

Islak şehir şarkıları

MARY:

- Bu şehir yeterince güçlü olmayanları öldürür.

Frank:

- Şehir ayrım yapmaz. Herkesi öldürür.

(Yaşamın kıyısından filminden)

Yol güven telkin etmez hiç kimseye. Yüksek binalara gizlenmiş keskin nişancılar, ellerinde uzun namlulu silahlar taşırlar. Parkinson hastası tetikçilerin elleri titrer sürekli.

Tetik düşer ve ölürsünüz. Senaryo her yerde aynıdır.

Şehrin ucuz senaryolarında, üçüncü sınıf ölümler düşecek payınıza. Bir haber ajansının masasında kayda değmez ölümlerle çöpe düşecek haberiniz.

Henüz hayata doymadan gideceksiniz.

Gencecik gideceksiniz.

Gözünüz arkada gideceksiniz.

Aniden gideceksiniz.

Daha dün bir şeyciğiniz yokken gideceksiniz ve kuyruklarda bir kişilik yer açılacak. Şehir otobüslerinde bir kişilik boşluk olacak. Baylar ve bayanlar bir adım daha ilerleyecek.

Şehir sadece bir adım fazladan atacak gidişinizle.

Bir adımlık anlam taşıdığınızı fark edeceksiniz.

İtiraf edilmemiş Eylül aşklarınızı beraberinizde götüreceksiniz. Rahme düşmemiş çocukları, burkularak taşıyacaksınız yanınızda, bir daha yüzünüze değmeyecek hevesli ve aşufte rüzgarları düşünerek. Duvarlarında talimatlar yazılı binalarda bıraktığınız gençliğiniz kursağınızda kalacak. Gece yarısında karşılaştığınız bir kadına ismini bile sormadan, gözlerinizi acıtan yaralardan bahsetme hayalinizi yitireceksiniz ansızın daha çok öleceksiniz!

Siz herkesten daha çok öleceksiniz!

Bir gece yarısı ölümün içtenlikli bağırışlarını gömecek, insanları uyandırma korkusu.

Susacaksınız.

Sessiz ölümler serpeceksiniz sokaklara. Balkon ipine asılmış çamaşırlar gizleyecek yarım kalmış hikayenizi. Asmaya utandığınız Marliyn Monroe, Rita Haywort, Cahide Sonku posterleri ağlayacak arkanızdan. Rugan ayakkabılarınız mat bir somurtkanlığa düşecek.

Yarım bıraktığınız lokmalar kalacak peşinizde. Bir de az kullanılmış briyantin kutusu.

Beceriksizce yapılmış bir tango gibi bitecek hayatınız. Yanlış atılmış adımlarla ve müziğe uyumsuz.

Yağmalanmış bir kentte çocuklarınızın sesini arayacaksınız.

Aşklarım!

Veda bakışlı kadınlarım!

Beni göz kapaklarınızın arasında saklayın. Susuşlarınızda gizleyin beni.

Beni örtün.

Aşklarım!

Kırılgan kadınlarım!

Masum şarkılar söyleyin şarklılar üstüne. Akşamüstleri pencerelerinize konan kuşlara kurumuş ekmek parçaları ve yorgun

bohçacı kadınlara soğuk su verin.Avuç içlerinizi falcı kadınlardan gizleyin.

Kimseye benden söz etmeyin. Kimseler fark etmesin çekip giden otobüslerin arkasından öylece kalakaldığınızı. Dalıp gitmelerinizi fark etmesinler.

Aşklarım!

Sitemkar kadınlarım!

Beni affedin.Cevapsız kalan mektuplarınızı saklıyorum odamda. Bir ateş çemberinin içinde, asil yalnızlığınızın ve kutsal bekleyişinizin bereketli doğurganlığını hayal ediyorum.

Sizi özlüyorum.

Mc Donalds'ın Buzdolabı

I. Selpak isteyen var mı?

Ortalıkta dolaşmamızdan hoşlanmadılar. Yaptığımız iş, giydiğimiz kıyafetler, dilimizdeki aksan, her şeyimiz, bize ait olan ne varsa onları rahatsız etti. Ayak altından çekilmemizi istediler. Ve bir daha asla bakımsız yüzlerimizi görmemeyi. Bakışlarımızdan, üzerimize sinen emek kokusundan, taranmamış saçlarımızdan ve onlara başka dünyaları, başka hayatları hatırlatabilecek ne varsa ondan kurtulabilmek için, bir an önce defolup gitmemizi beklediler.

Ve açıkçası onlara en ufak bir zarar vermek aklımızın ucundan dahi geçmiyordu. Zaman zaman ateşli bir hastalık gibi beynimize fırlayan öfkemizi, onlara yöneltmek gibi bir şey de düşünmüyorduk. Aptal suratlarının ortasına yapıştıracağımız bir yumruğun hayali, bir hayli hoş da olsa burada olmamızın sebebi bu değildi.

Sadece bir şeyler satmak ve üç beş kuruş kapmaktan başka bir şey değildi niyetimiz. Bunun için buradaydık. Ve savunmasızdık üstelik.

Çocuktuk...

Güvensizdik...

Belki orada olmamız iştahlarını kaçırıyordu. Ya da mide bulantısına sebep oluyorduk.

Birbirimizi tanımıyorduk. Ayrı semtlerde yaşıyor, ayrı mekanlara takılıyor, ayrı müzikler dinliyor ve ayrı Tanrılara inanıyorduk. Bazen kaçınılmaz bir biçimde aynı sokaklarda kesişiyordu yollarımız ve onlar bundan sürekli rahatsız oluyorlardı.

Lanet olsun!

Onların her şeyi emmeye hazır bir sülük gibi duran yüzlerini görmek bizim de hoşumuza gitmiyordu. Ne olursa olsun buna katlanmak ve ailemize bakmak zorundaydık. Oysa onlar her fırsatta bizi ezmek için ellerinden geleni yapıyorlar.

Bu hiç de adil değil.

Hem de hiç.

II. Buzdolabı

Allah kahretsin!

Burası buz gibi.

Tokatlayıp oradan kovmalarına alışmıştık ama böylesi katlanılmaz bir şey. Buna dayanmak çok zor.

Allah'ım yardım et lütfen.

- Allah'ın belası! Geberene kadar orda kalacaksın.

- Lütfen çıkarın beni burdan.

III. Çıkış

- Nasılsın kızım?

- Üşüyorum.....

Hepimiz üşüyoruz küçük kız. Yemin ederim hepimiz üşüyoruz. Hem de çok. Burası her geçen gün biraz daha soğuyor.

Hepimiz öleceğiz soğuktan.

Sen yine de gül biraz.

Isınsın ortalık.....

Tuvalete düşmüş bir ceninin hikayesi

Bunu beklemiyordum...Yani daha farklı düşünmüştüm. Burası pek iç açıcı bir yer değil. Dünyanın nasıl bir yer olduğunu hayal ederken, kötü olabileceğini düşünüyordum tabii ki. Ama burasını hiç aklıma getirmemiştim. Daha iyi bir başlangıç umuyordum. Doğmak, mutlu bakışlar, gülümsemeler, heyecan, koşuşturan insanlar, annem ve babam en önemlisi...

Böyle bir başlangıcı hakkedecek bir şey yaptığımı sanmıyorum. Günah işlemeye başlamadım. Annemin karnını bile tekmelemedim daha. Birkaç mide bulantısı o kadar...

Annem!...

Tanrım henüz daha çok gençmiş. Biraz daha yaşlı diye düşünüyordum. Başında kurdele, üzerinde hamile giysisi falan...

Kafam çok karışık...

Onun hakkında ne düşünmeliyim?...

Bu çok zor. Bana bunu yapmamalıydı. Hayatımda en değerli varlıklar sıralamasını yapamıyorum. Zaten bir tek o var şu an ve

onun bu tercihi her şeyi altüst etti. Kahretsin! Doğmak ve ölmek arasında hiçbir çizgi yok hayatımda. Ölüme doğdum ben. Arasında biraz zaman olabilirdi.

Annemin yüzünü bir kez gördüm.

On yedi yaşında olduğunu tahmin ediyorum. Bir okulun tuvaletinde gördüm onu. İlk ve son kez. Acaba bana bir ad koymuş mudur? Yoksa sadece bebeğim mi diyordu? Açıkçası bebeğim ifadesi bile sahiplenici bir ifade ve o kadarını yaptığını bile sanmıyorum. Belki sadece karnımdaki bebek! Ya da baş belası! Kurtulması gereken bir fazlalık. Kendimi kötü hissediyorum. O da kendini kötü hissediyordu. Birbirimizi hiç tanımadık. Sonuçta onun için bir kurtulması gereken bir sivilceden bir isilikten farksızdım.

Annemden nefret ediyorum!...

Yoo hayır. Galiba..galiba etmiyorum. Ne düşünmeliyim?

Ben onun bir anlık hatasıyım. Bir gecelik lanet olası kaçamağıyım. Bir şehvet çöpüyüm.

Ondan nefret ediyorum!...

Belki de suç onun değildir. Yoksa nefret etmiyor muyum?

Lanet olsun tüm bunları düşünmek için çok küçüğüm. Hem de ölüyüm.

Yüzünü hiç aklımdan çıkaramıyorum. Güzeldi. Hem de çok. Çocuksu bir güzelliği vardı. Allah'ım ne kadar da korkmuştu!

Bana bir kez baktı ve yüzünden korku akıyordu. Terlemişti, yüzü terden sırılsıklam olmuştu.

Öylece bana bakıyordu. Galiba ben de oldukça iğrenç duruyordum. Ellerine kan bulaşmıştı. Sırtını tuvaletin duvarına yaslamıştı. Burası bir okul tuvaleti olabilir. Hızlı hızlı nefes alıyordu ve arada mide bulantısını andıran öksürüklere boğuluyordu. Çok kötü durumdaydı ve suçlu olduğum hissine kapıldım bir anda. Bundan hemen sıyrıldım. Sonra hemen dışarı çıktı ve arkasından bakakaldım. Beni götürmesi de mümkün değildi zaten. Ney-

se yalnızlıktan korkmuyorum. Her şey o anda oldu ve bitti. Birkaç dakika birlikte kaldık. Hayatımın en önemli anıydı. Biraz daha kalmasını ne kadar da çok istedim. Genç ve korunmasız bir kadının annem olması çok acı.

Burası iğrenç kokuyor.

Babamdan söz etmek isterdim. Fakat hakkında en ufak bir bilgim yok ne yazık ki. Sanırım nasıl biri olabileceğine ilişkin her birinizin kafasında bir klişe vardı. Asi, vurdumduymaz, fırsat düşkünü, şehvet avcısı bir orospu çocuğu! Nasıl? Her hikayede böyle olur değil mi? Evet ondan kesinlikle nefret ediyorum. Aranızda yaşıyor ve mutlu olma ihtimali yüksek. Bu da beni çıldırtmaya yetiyor. Şimdi aptalca bir soru geldi aklıma. Başka kardeşim var mı acaba? Yani ne bileyim belki benim gibi. Dedim ya oldukça aptalca.

Doğar doğmaz... yoksa ölür ölmez mi demeliyim? Görüyorsunuz ya ölüm ve yaşam nasıl da içiçe. Hangisini kullanacağımı bile bilmiyorum. Konuşmak çok zor. Doğar doğmaz diyelim ve siz bunu çocukça bir laf olarak kabul edin, nefreti öğrenmek tek tecrübem oldu. Ve bu sizin boktan dünyanızda oldukça kullanışlı bir tecrübe. Yani yaşımdan beklenmeyecek bir tecrübe. Kaç yaşındayım acaba? Off bu da oldukça aptalca bir soru oldu. Neyse boşverin.

Artık gitmeliyim.

Sizinle tanışmadığıma çok sevindim.

Ve inanın daha fazlasını kaldıracak gücüm yok.

Kısa bir akşamüstü yolculuğu

Vakit biraz ilerlemişti ve sanırım herkesin acelesi vardı. Arabada sekiz kişiydik. Taksim'den kalkıp Bostancı yönüne giden dolmuşlardan biriydi. Öndeki tek kişilik koltukta yaşlı bir kadın oturuyordu. Arabaya binerken, arkadaki üçlü koltukta oturan orta yaşlı ve takım elbiseli adamın önüne geçip, sıra kendisinde olmamasına rağmen tek kişilik koltuğu kapmıştı. Adamdaki öfke henüz dinmemişti anlaşılan. Söylenerek bakıyordu yaşlı kadına. Hemen yanında genç bir çift oturuyordu. Biraz rahatça oturduklarından takım elbiseli adama oturacak dar bir yer kalmıştı. Adamın birazdan büyük bir bağırtıyla ayağa fırlayıp etrafındakileri hırpalayacağı hissine kapıldım bir an. Öylesine rahatsız ve öfkeli duruyordu ki bunu yapabileceğini gerçekten düşündüm. İster istemez tedirginlik bana da bulaştı. Yere düşecekmiş gibi duran sigara külüne benziyordu. Sigaranın ucunda kalmış ve serpilmemiş uzunca bir sigara külü gibi.

Genç çift, muhtemelen İstiklal Caddesi'nin herhangi bir barından çıkmış ve eve dönüyorlardı. Acaba erkek bu yakada otu-

ruyor da, kızla biraz daha vakit geçirmek için mi karşı tarafa geçiyordu? Nereden böyle bir hisse kapıldığımı bilmiyorum. Ama erkek olanı fazlaca yapışkan bir tip ve kıza öylesine abanıyor ki, kıçıyla yanındaki adamı iyice kenara ittirmiş vaziyette. Bu gece dayak yiyebilir. İşin kötüsü hiç farkında değil. Bu vurdumduymazlık beni de delirtecek. "Ulan adam düşecek!" diyesim geliyor. Karar verdim, adam çocuğa saldırırsa ben de yardım edeceğim.

En arka dörtlü koltukta oturuyordum. Benimle birlikte üç kişi daha vardı. Hemen yanımda ufak tefek bir adam oturuyordu. Seyrek sarı saçlı. Acayip bir sarı, çiğ sarı diyebilirim. Nedense adama Saim ismini yakıştırdım. Saim Bey'in hemen yanında bir başka genç çocuk oturuyordu. Kulağındaki walkmanın sesi bana kadar geliyordu. Şunu uyarayım diye geçiyordu aklımdan. Dinlemezse çıngar çıkarırım. Bu gece ne kadar şiddet hissi var içimde? En solda da bir kadın ve hep dışarı bakıyordu. O ana kadar henüz yüzünü bile görmemiştim. Bindiğimde de dışarı bakıyordu, o zaman da dışarı bakıyordu. Aslında yüzünü hiç hatırlamıyorum.

Günüm iyi başlamadı ve devamında da iyi geçmediğini söyleyebilirim. Bu arada benim üzerimde de kravatı iyice gevşetilmiş bir takım elbise var. Evde numunelik tutulan bir takım elbise. Yangın söndürücü gibi yalnızca gerektiği durumlarda kullanıyorum. Bugün o günlerden biriydi ve insanın başına gelebilecek en kötü ilişki biçimlerinden birisi olan, işe kabul edilmem için yapılan mülakattan geliyorum. Bir insan kaynakları müdürüyle, uzun ve sıkıcı bir konuşma yaptık. Uzun olması olumlu olduğu anlamına gelmesin. Oldukça kötü bir konuşmaydı. İkimiz adına da böyleydi. Uzun sürmesi adamın beni ezmek istemesinden kaynaklandı. Adam, hani şu şirketlere özgü başarılı olma sanatından, yükselme sanatından söz eden kalın ve gösterişli ciltli kitaplardan fırlamış, bir nevzuhur ekonomi peygamberinin yılmaz takipçisi tipindeydi. İşine tapıyordu. Yükselme

kavramı hayatının merkezine oturmuş ve ekonomik hayatın kutsal metinlerinden ezberlediği cümlelerle konuşuyordu. Konuşma boyunca kusmamak için, sürekli üzerime evden çıkarken sürdüğüm parfümün kokusunu almaya çalışıyordum. Bir ara beden dilini de iyi kullandığını söyledi ve ben o zaman ortopedik özürlü gibi yaptığı hareketlerin sırrını kavradım. Bu geri zekalıyla vakit geçirmek zaten kötüydü ama asıl kötü olan işe girmem için bu adamın gözüne girmem gerekiyordu. Benim için geçmek bilmez zamandı ve korktuğum başıma geldi. Bir takım sorulara yanıt vermem gerekiyordu. " Ekip çalışmasına inanıyor musunuz?", " kazanma ruhuna sahip misiniz?". Ben henüz kendi ruhumun farkında olmayan bir adamım ve bu aptalca soruların hiç birine verebilecek iyi yanıtlarım yoktu. " Bütün bunları çok aptalca ve gereksiz buluyorum bay mürit!" dedim. Sanırım ona niçin mürit dediğimi de anlamadı. Ama oldukça sinirlendiğini görebiliyordum. Sonuca gelince, kurumun klişelerini aşacak bir nezaketsizlik yapamayacağı için klasik bir cümleyle tamamladı; " Biz sizi ararız..."

Evet her anıyla kötü bir gündü ve dolmuştaki hiçkimse, önümde oturan, yanındaki kıza sarkmakla meşgul, sinir bozucu tip hariç hiçkimse günü pek iyi geçirmiş bir yüz ifadesi taşımıyorlardı. Dolmuş hareket etmeden önce şoför bir cep telefonu konuşması gerçekleştirdi. Oldukça kısa cümleler kuruyordu adam. Anlaşılan karşı taraftaki kişi daha uzun ve öfkeli cümleler kuruyordu. Ve yine anlaşılan karşı taraf bir bayandı. Eş ya da sevgili, ama anne veya kız kardeş kesinlikle değil. Telefonu, yine kısa ama konuşmanın genelinde şahit olmadığımız bir ses tonuyla siniri yüksek bir tarzda kapadı; " ne halin varsa gör!"

Sanki duymamamız gereken bir konuşmaya şahit olmuştuk ve hepimiz suçlu bir edayla başka tarafa bakmaya çalışıyorduk. Sanırım herkes şoförün yüzüne bakmak ve nasıl bir tepki gösterdiğini görmek istiyordu. Arkaya dönüp de müşterilere açıklama

yapması ihtimali pek yüksek görünmüyordu. Ama herkesin, için için böyle bir arzu taşıdığını hissediyordum.

Adam kaliteli ve sert bir sigara yaktı. Dumanı bile insanı sersemleten cinsten. Bir metal kutudan çıkardı sigarayı. Galiba daha önce açık tütünden sarılmış sigaralardandı. Yanında oturan kadın sinirlendiyse de bir şey diyemedi. Hareket ettik, arabanın içindeki ışıklar kapandı. Birbirimizin yüzünü seçemiyorduk. Arada bir yol kenarındaki lambalar arabanın içini aydınlatıyordu. Yol olağanın dışında açıktı ve sanki biz herkesin dışında, bir tünelin içinde hareket ediyorduk. Sağır edici bir sessizlik yayıldı ortalığa. Sanki hepimiz şoförün muhtemel bir acısını paylaşıyor, sessiz ama içtenlikli bir ağıta ortak oluyorduk. Adam sadece yola bakıyor ve sigarasından derin derin nefesler çekiyordu. Ama yolu değil de başka şeyleri görüyormuşçasına ifadeler takınıyordu.

Gitgide hızlandığımızın farkına vardım bir ara. Ancak bunda kimse rahatsızlık duymuyordu. Hatta keyif aldıklarını bile söyleyebilirim. Erken varma arzusu mudur? Sonra hızlanmaya devam ettik ve ben açıkça endişelenmeye başladıysam da bunu belli etmemeye çalışıyordum galiba diğerleri de fark etmeye başlamışlardı ama kimse bir şey söylemedi. Yalnız sinir bozucu genç çocuk trans halinde kendinden geçtiği için hiçbir şeyi anlamadı bile. Sessizlik sürüyordu ve biz adeta donmuş bir şekilde dışarı bakıyorduk. O sıra dışarıdaki arabalardan bazı yüzlerin acıyarak bize baktıkları hissine kapıldım. Ve o an sahiden korkmaya başladım ama bir kaderi yaşıyor gibi uysallığımı sürdürüyordum. Bütün yolcular şoförün belirlediği bir kader çizgisine razı bir halde susuyor ve artık şoföre bakıyorduk. O hala başka bir fotoğrafın içine düşmüş ve çıkamaz bir halde tepkisiz önüne bakıyordu. Ağzımı açsam da konuşamayacağımı hissettim bir ara. Hava olmayan bir ortama girmiştik ve ağzımızı açtığımız anda boğulacağımızı düşünüyordum. Herşey dönüyordu çevremizde, başım dönüyordu belki de. Sarsılıyorduk. Yanımdaki adam o

sırada gülümseyerek " Sebahat!" dedi. Ona döndüm sahiden gülümsüyordu.

Sürükleniyorduk....

Nefes alamıyorduk...

Uysal bir şekilde susuyorduk....

Sonra, sonra....

" Eee, sonra?"

" Hiç hatırlamıyorum sonrasını..."

" Pekala. Bu kadar yeter. Sizi yordum, özür dilerim tekrar geçmiş olsun."

" Rica ederim. Yalnız bir şey sormak istiyorum."

" Buyrun!"

" Ayağım. Ayağımı kesmeleri şart mıydı?"

" A! şey, evet. Evet bu şarttı."

" Ben sol ayağımı pek kullanamam da. Tek ayakla yürümek de zor. Neyse sağol."

" Önemli değil."

" Bir şey daha var."

" Nedir o?"

" Gazetelerim vardı yanımda. Gereksiz ama iş ilanları falan vardı."

" Diğerlerinin üzerine örtmüşlerdi. Hep öyle yapılır."

" Evet anladım..."

" Siz gerçekten iyi misiniz?"

" İyiyim. Galiba..."

I. Kırılgan yüzler...

Biz kırıldık daha da kırılırız...

Adını bilmediğimiz sokaklarda, başıboş adımlarla yürüyüp, boş kola kutularını tekmeleme düştü payımıza çok zaman. Bir de eski bir şarkının ezbere bildiğimiz nakaratını sürekli tekrarlamak. Bazen de bir sinemanın önündeki film afişlerinde kayboldu bakışlarımız. Güzel gözlü bir yıldızın saçlarına daldık uzun uzun.

Ama hep dalgın. Ama hep düşünceli.

Bir çocuğun beslenme çantasında taşıdığı ağır kokulu köy peyniri ve bolca ekmek utancıydı bazen de yaşadıklarımız. Ya da ablasından kalma önlüğü giyen bir erkek çocuğunun utancı. Ayakkabısının altına yaptırdığı pençe sayısını hatırlamayan bir adamın hisleriydi üzerimize bulaşan.

Ama hep utangaç. Ama hep çekingen.

Bir varilin arkasına saklanıp da kaçamadığımız oldu çelik kuşlardan.

Bir sabah evden çıkıp da, bir sürü vedasız ayrılık bıraktık kapı önlerine.

Bir türlü okumaya cesaret edemediğimiz mektuplar vardı.

Cevaplamaya cesaret edemediğimiz telefonlar üst üste.

Ama hep tedirgin.

Biz kırıldık daha da kırılırız.

Yüzünün tüm sokaklarında, utancın kol gezdiği kadınlar saçıldı her yana. Göğüslerinden süt gelmeyen kadınlar.

Keskin yüzlü bir nazar, mitralyöz mermisi gibi devirdi genç bedenleri. Kuytuda kalmış cesetlerin arasından asalet payını topladılar. Ölüler ninnilerden yazılmış muskalar taşıdılar koyunlarında.

Çocuklarımız en çok şehre ansızın düşen gökkuşağının altında ezildiler.

Ama hep susarak.

Her masalın bitişine uydurma sonlar ekledik.

Ama hep iyi sonlar. İnadına, hep inadına. Gülümseyerek hep gülümseyerek. Hevesle hep hevesle.

II. Birazdan yağmur yağacak...

Birazdan yağmur yağacak. Çekmecenin en altına gizlediğimiz fotoğraflara gidecek ellerimiz. Yüzünü göremediğimiz bir kadının ayak seslerinde duyacağız, bir ayrılışın umursamaz adımlarını. Her telefon çalışında irkileceğiz. Her kapı çalışında, posta kutusunu her açtığımızda. Ansızın önümüze düşen kağıt parçalarına ürkek bakacağız.

Sesler ve yüzler ve adımlar ve yağmur.

Hayat hicaz bir fasıl geçecek sokakta...

Her sokağın melodisine uygun adımlarla yürüyeceğiz.

İlle de yürüyeceğiz, ille de.

Kirpiklerinde gözyaşı kalmış ve otobana savrulmuş bir kedi geçecek gözlerimizin önünden.

Birazdan yağmur yağacak.

Adını dahi unuttuğumuz aşklar düşecek pencere camlarına.

Kırılgan genç erkeklerin ve kırılgan kızların bir sabah çıkıp ta geriye dönmediği soğuk günlere dönecek mevsimler. Biz üşüyen babalara bakacağız. Utancı cebinde gizleyen işçi babalara.

Uzun yol yorgunlarına.

Kısa aşk yorgunlarına.

Kendilerine benzeyen bir tanrıya ihtiyaçları var

Xenophanes, insanlar ölümlüler arasında suç sayılan şeyleri tanrıları da yüklemişlerdir diyor. "Tanrılar haksızlık ederler, yalan söylerler, eşlerini aldatırlar. Sonra ölümlüler sanıyorlar ki, tanrılar da kendileri gibi doğmuşlardır, kendileri gibi giyinirler, kendilerinin biçimindedirler. Nitekim Habeşler tanrılarını kendileri gibi kara ve yassı burunlu, Tarkyalılar sarışın ve mavi gözlü diye düşünürler. Atların, aslanların elleri olup"

Kentin modern insanları da aynı tarihsel yanılgıdan pay alıyor. Kendilerini meşrulaştırmak, hayatlarını temize çekmek için kendilerince bir tanrı hayal ediyorlar. Kendileri gibi düşünen ve öyle hareket eden bir tanrıları var zihinlerinde. Kalplerinde değil zihinlerinde. Çünkü bu bir inanış değil, bir suç ortağı arama çabası. Tetikçi bir tanrıya ihtiyaçları var. Kendi döktükleri kandan hoşlanan, kendi şehvetlerini kutsayan bir tanrıya ihtiyaç duyuyorlar.

Hiçbir gözyaşına, acı yakarışlara, çaresiz dualara cevap vermeyen ve kendi dünyalarından başka her şeye sağır kalan bir tanrıya ihtiyaçları var.

Kör bir tanrıya inanmak istiyorlar.

Kendi aşağılık yüzlerini görmezden gelen, yoksul bakışları fark etmeyen, üstü başı perişan ve bomba korkusuyla yataklarından fırlayan çocukları görmeyen, kayıtsız kalan bir tanrı düşlüyorlar.

Her şeye sahipler. Geriye bir tek, zaman zaman boğazlarını tıkayan bir vicdan azabı, görmezden gelemedikleri kısık bir masumiyet sesi, karşılarına zamansız çıkan temiz yüzler kaldı. Şimdi onları da umursamayan bir tanrıya sahip olurlarsa her şey istedikleri gibi olacak.

Suçlarını üstlenen bir tanrı.

Her tercihlerini kanıksayan bir tanrı.

Kendi krallıklarında, kesintisiz uyku çekebilmelerinin garantisi olabilecek bir kapıkuluna ihtiyaç duyuyorlar.

Hayatı, ağızlarından çıkacak üç beş merhametsiz cümleyle karanlık bir iç çekişe çevirmek istiyorlar. Gökyüzünün parlak gülümsemesinin bile kente girmesine izin vermeyecek kadar karanlık suratları var. Öylesine vurdumduymaz, öylesine saldırgan ve bir o kadar da acımasız suratlarıyla kol geziyorlar sokaklarda.

Açgözlülüklerini o kadar normalleştirmişler ki her şeyde payları olduğunu düşünüyorlar. Yediğimiz ekmekte, evlatlarımızda, emeğimizde, umudumuzda, hayallerimizde, kadınlarımızda, sahip olduğumuz her şeyde kendi payları olduğunu düşünüyorlar.

Aç bir köpek gibi!

Kaderi kendi elleriyle çizmek istiyorlar. Güçsüz ve yanlarından ayrılamayacak bir tanrıya ihtiyaçları var. Kudurmuşçasına, yoksul bir adamın elindeki son ekmeğe, üstü çizilmemiş son onur parçasına göz dikiyorlar.

Sabah güneşin doğmasını beklerken, kapımızı önce yoksulluk çalıyor. Çocuklarımızı okula, işyerlerine yoksulluk uğurluyor. Evimizin her odasına sinmiş bir koku gibi ayrılmıyor yanıbaşımızdan. Çayımızın ilk deminde o var. Çeyiz sandıklarından

yoksulluk çıkıyor. Düğünlerimizde ve cenazelerimizde ön safta hep yoksulluk var.

Eskiler öyle diyorlar; "fakirlik senin gözün gör olsun!"

Gözün kör olsun da görme bizi. Kör olda izimi bulamayasın kentin sokaklarında.

Adam beş çocuğunu esirgeme kurumuna veriyor.

Allah'ım nasıl bir şeydir bu!

Beş evladı yurda verip, basıp gitmek sonrasında.

Nasıl bir acıdır?

Bu nasıl bir tükeniştir? Tam beş çocuğu orada bırakıp da çekip gidebilmek. Böylesi bir çaresizlik, böylesi bir acı hangi memleket ağıtından bulaştı üzerimize?

Adam yoksulluğu sırtına almış ve artık beş çocuğunu taşıyamıyor. Doğumlarında, kahvede baklava dağıttığı, babasının, anasının isimlerini koyduğu, kulaklarına ezanlar okuduğu beş çocuğu bırakıp da gitmek zorunda kalıyor. Kendinden bile sakındığı çocuklarını ranzaların, bakıcıların soğuk ellerine terkediyor. Yıllar sonrasında kimbilir kentin hangi batakhanesinde karşılaşabilme ihtimaline rağmen bırakıp gidiyor.

Bu nasıl bir çaresizliktir Allah'ım?

Bunu yazan el kimin?

Allah'ım aklımı ve yoksulları koru lütfen...

Elektrik direkleri, fotokopi kağıtları ve karanlık fotoğraflar...

Kentin büyük caddelerinden biri. Kalabalık oluk oluk akıyor, ihanet akıyor, umarsız bakışlar, korku, makyaj, iç çekişler akıyor. Konuşmalar, bağırışlar, susuşlar ve cüzzamlı sözcükler.Sanki hayat burada sona erecek, sanki kıyamet burada kopacak. Sanki iblis burada yaratıldı. Sanki az sonra odunlar büyük bir ateşe hazırlanacak.

Elektrik direklerindeki fotoğraflara takılıyor gözüm.

Daha önce dikkat etmemiştim. Ben mi göremedim yoksa farkedilmeyecek kadar az sayıdalar mıydı? Şimdilerde artıyorlar mı?

Elektrik direklerine asılmış, fotokopi ile çoğaltılmış kayıp ilanları. El yazısı ile doldurulmuş. Bir fotoğraf var ilanın üzerinde. Yaş, boy, birkaç genel özellik, varsa göze çarpan bir özellik.

Filanca tarihten itibaren kayıp!

Ve elbette bulanların insaniyet namına falanca polis karakoluna ya da telefona haber vermeleri rica olunur. Bazılar insaniyet namını pek inandırıcı bulamadıkların olsa gerek bulana verecekleri para miktarını iliştirivermişler.

Genç kızlar, genç erkekler, yaşlılar. Evet en çok da yaşlılar. Ah bir de akıl hastaları! Akıl hastası ibareleri ne kadar da çok. Düşünmeksizin ne yaptıklarını, bir an, zamanı geldiğini hissedip giden ve bir daha geri dönmeyenler. Akıl hastaları, dönmek istese de bir daha geri dönemeyenler.

Neredesiniz?

Neredeler? Başlarına bir kötülük gelir mi? Ölümcül soruların işgaliyle, beyin olabileceklerin en kötüsünü düşünenerek sarsar kalbi. Ruhu daraltır.

Fotoğraflar var ilanların üzerinde. Karanlık basılmış. Ucuz bir kağıt ve ucuz bir baskı ancak bu kadar gösteriyor fotoğrafları. Kimilerinin yüzü tanımayacak halde. Bakışlarına çeviriyorum gözlerimi. Tanrım nasıl bakıyorlar... Sanki kaybolacaklarını bilerek fotoğraf çektirmişler gibi. Bakışları bulanık, bomboş bakıyorlar.

Sanki artık gitmeliyim dercesine.

Kalabalıklar akıp gidiyor ve yüzünü çevirip bakmıyor bile.

İnsanlar kanıksamışlar mı kaybolup gidenler?

Elektrik direğinde üstüste asılmış ilanlar.

Bir de genç kızlar var.

Ah bir de onlar tabii ki...

Umutsuzluğun en hazin yüzleri. Bir daha gelmeyeceklerinden adımız kadar emin olduklarınız. Ölmüş olmaları için dua ettiklerimiz. Şarhoş bir şehvetin kucağından emin olması, ağız salyalı şehvetin kollarından uzak durması için bildiğimiz en içtenlikli duaları ettiğimiz.

Bizim mahallenin kızları bunlar. Cama çıktığında babasının bağırdığı.

Atölyeden çıktıktan sonra yan atölyede çalışan çocuğa şöyle bir cilveyle bakıp sonra utanıp başını çeviren. Elbet kalbinde bir aşkı saklayan. Okuyamamış.

Böyledir işte; okuyamamış, babası izin vermemiş. Ve şimdi babanın öfkeli gözlerinden saklanacak yeni dünyalar arayan. Vit-

rinlere bakıp iç çeken, üzerine yakışmayan elbiselerde boğulmuş bizim kızlar.

Bizim mahallenin kızları bunlar. Umutsuzluğumuzun ve kaybetmişliğimizin en hazin yüzleri.

Kentin büyük bir caddesi..

Uzun uzun kayıp ilanlarına bakıyorum. Elektrik direklerine asılmış, karanlık fotoğraflı, fotokopi kağıtlarına. Kimseler bakmıyor bile.

Yaşlarını okuyorum, boylarını, kilolarını. Yüzlerine bakıp nereye gidebileceklerine ve neden kaybolmuş olabileceklerine dair fikir yürütmeye çalışıyorum.

Bir de dayımı düşünüyorum.

Bir sabah gidip, bir daha geri dönmeyen dayımı.

Böyle anlaşmamıştık dayı!

Chevrolet'ine bindirip gezdirecektin.

Habersizce basıp gitmek yakışmadı.

Aşk olsun!...

Duvardan kan damlıyor!

Belli ki öfkeliymiş. Elleri titremiş yazarken. Belki de korkudan. Sağına soluna sürekli bakınıp, her gürültüyü polis sanıp, aceleyle yazmış. Bir gece vakti muhtemelen. Kesinlikle bir gece yarısı olmalı. Herkesin uykuya daldığı bir vakitte, ekip otosonun sakıncalı sokaklarda yavaş yavaş dolanıp, etrafı kolaçan ettiği zamanlarda. Uyumadan gece yarısını bekleyip, heyecanını yatıştırmak için bir sigara yaktıktan sonra derin nefeslerle doğru zamanı bekleyip, ürkek adımlarla duvarın dibine gelmiş olmalı. Gündüzden aklına koyduğu kalabalıkların önünden sürekli geçtiği bir duvar. Bazı zamanlarda bir yer altı geçidi de uygun.

Öfkeli ya da korkulu olmalı. Elleri titremiş yazarken. Bazı harfler eğri duruyor. Belki de kötü yazıyor. İlkokuldan terk midir? Eline kalem almayalı çok zaman geçmiş midir? Hiç korkmadığı halde kötü yazdığından mıdır, eğri harfler?

Kırmızı rengi seçmiş. Anlaşılan bağırmak istiyor. Herkes farketsin istiyor bağırışlarını. Kan rengini seçmiş. Bileklerinden sızar gibi duvar dibine doğru akmış kırmızı boya.

Duvar kan kaybediyor sanki. Duvardan kan damlıyor. Duvar ağır yaralı. Duvar kan içinde. Duvar ağır kanamalı. Duvar kan gölü.

Kırmızı boyayı seçmiş.

Kalın harflerle bağırmış. Bir arkadaşı erketeye yatmış olmalı. Islık çalınca, kaçmak için anlaşmışlardır. Dikkat çekmemek gerek. Yazılardan başka hiçbir şey dikkat çekici olmamalı. Ertesi sabah hiçbir şey yokmuş gibi, aynı duvarın önünden geçip, yazılara şöyle göz ucuyla belki endişeyle bakıp işine gitmeli. Atölyeye, fabrikaya, neresiyse işi oraya. İşçi olmalı tabii ki. Ağır yüklere salmış olmalı zayıf vücudunu. Cesur olmalı en başta. Öne çıkmış ya da ötekiler tarafından seçilmiş olmalı.

Sonra "yaşasın!"lar, "kahrolsun!"lar...

İlle de isyan. İnadına isyan.

İlle de öfke. Buram buram sokaklara sinmiş ve duvarlara patlayan öfke.

Kalabalıkların görebileceği bir yere, seçebildiği en asi cümlelerle yazdığı karşı duruş söylemleri. Bir meydan okuma belki de. Şimdi aşkı yazmak vardı bu duvarlara. Ama asık bir suratla bağırmak gerek.

Yaşasınlar, kahrolsunlar, devrim ve ölümsüzler...

Bir gece yarısında, erkete bile almadan yanına, gösterişli bir duvara öfkeni yazmak gibidir hayat. Kimsenin umursamadığı bir acıyı, kırmızı bir boya ve kalın harflerle bir duvara söylemektir. Her gürültüyü polis sanıp, elini çabuk tutarak, büyük bir tedirginlikle ağız dolusu bağırmaktır bir duvarın üzerine.

"Ben buradayım!" demektir sesiz bir çığlıkla.

Şimdi büyük bir duvarın önüne geçmeliyim.

Bir kutu boyayı yanıma alıp ve illede kırmızıyı seçip yazmalıyım. İsyan ve aşk sözcüklerimi yazmalıyım büyük harflerle. Sonra bir ekip otosu yanaşmalı sokağın başına. Telsiz sesleri uğuldamalı kulaklarımda. Beynimde yankılanmalı cızırtılı telsiz anonsları. Bağırışlarla ayağa kalkmalı sokak.

Gece yarısı pencerelerle doluşmuş meraklı gözler birbirini uyarmalı geride durmaları için. Elimdekileri bir kenara fırlatıp koşmaya başlamalıyım.

Sirenler bıçak gibi kesmeli karanlığı.

Ben sokakların merhametine kaçmalıyım.

Dur ihtarına uymadan koşmalı ve daha hızlı koşmalıyım. Ben hayatımda hiçbir ihtara uymadım diyerek koşmalıyım. Aklımda sen olmalısın koşarken. Ayaklarıma güç katmalı hayalin.

Koşmalıyım dur ihtarına aldırış etmeden.

Koşmalıyım, herkesten hızlı koşmalıyım.

Sonra bir ondörtlü ensemden öpmeli.

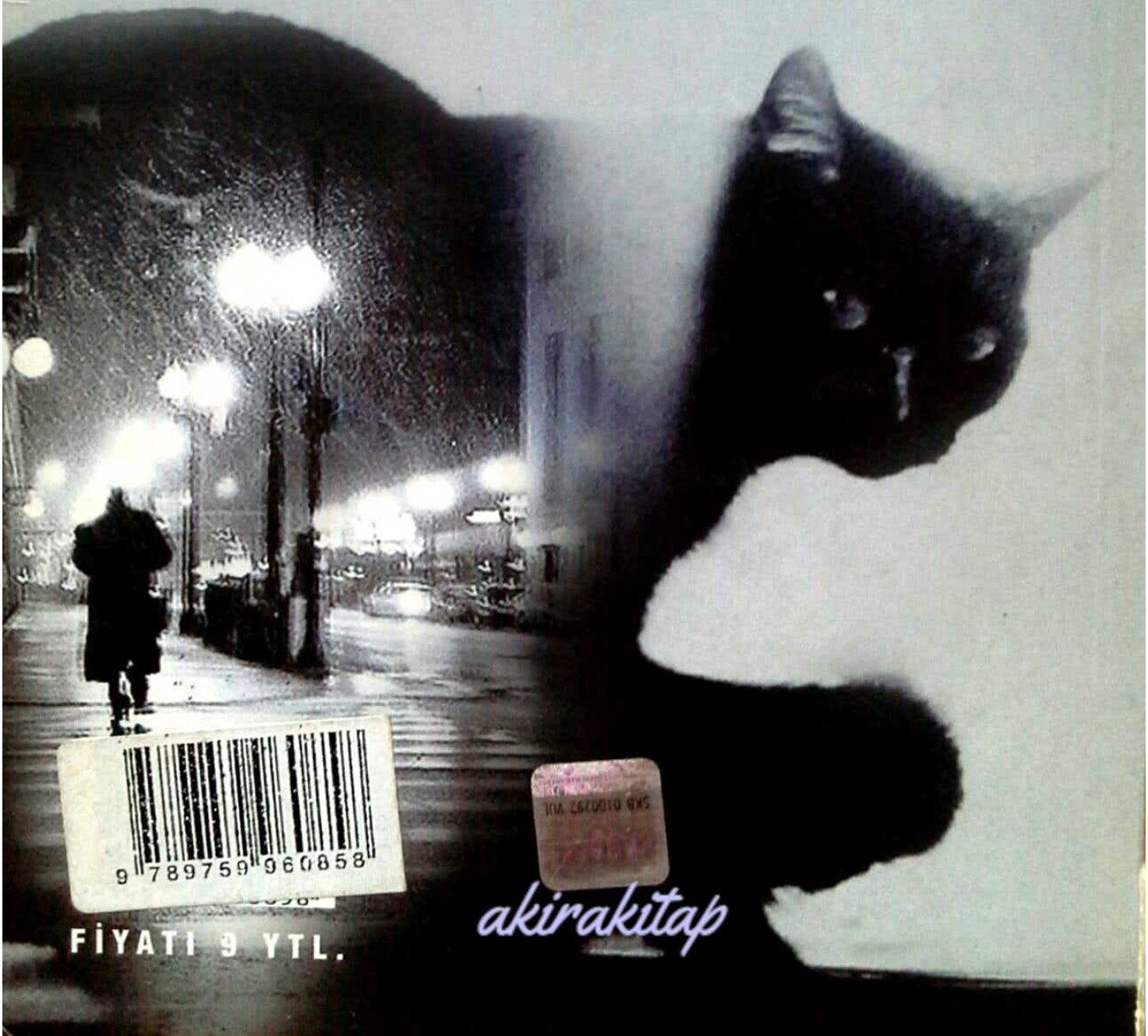
Tam bu sokakta düşmeliyim.

Gözlerin alabildiğine uzakları görebilmeli baktığında. Şehrin her bir köşesini ve her köşesinde başka bir hayata dönüşen gölgeleri farkedebilmeli. Sahici olan ne varsa ve içinde yaşamak adına bir giz taşıyan ne varsa farkedebilmelisin. Böylece zaman senin kollarında uzamalı. Bazen akrebi sımsıkı avuçlarında tutmalısın. Kimi zaman da bir yelkovanın sırtında savaşmalısın ara sokakların içinde.

Gözlerin alabildiğine uzakları görebilmeli her baktığında. Gizli akıtılan gözyaşlarının, yarım kalmış hesabı hırslandırmalı yüreğini. Soğuk bir odada, eskimiş bir yatağa uzanmış ve kısık yanan bir lambaya saatler boyunca bakan bir adamın incinmişliğine dikkat kesilmelisin. Onurlu bir adamın incinmişliğiyle puslanmış sokaklarda yürüyüp ihanetin ayak izlerinde okumalısın hayatın kaypak yüzünü.

Çekip giden bir kadının geride bıraktığı son hicaz hüzünleri özenle toplamalısın odanın içinde. Bir kristal bardağı tutuyormuşçasına özenle toplamalı ve mümkün olduğunca gözlerden uzak tutmalısın.

Hırçın bir kuzey rüzgarı gibi esmeli bakışların kentin sokaklarında.

9 789759 960858

FİYATI 9 YTL.

akirakitap